

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บัญชีมหาบัณฑิต

ปริญญา

บัญชี

สาขา

บัญชี

ภาควิชา

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทและการเปิดเผยความรับผิดชอบ
ต่อสังคมกับคุณภาพกำไร

The Relationship Between Board of Director Composition, Corporate Social
Responsibility and Earnings Quality

นามผู้วิจัย นางสาวบุษบงกช บุญกุศล

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ธารินี พงศ์สุพัฒน์, Dr.rer.soc.oec.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์คุณิษฐ์ ต่องเมือง, บช.ม.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์ศศิวิมล มีอำพล, D.B.A.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

สืบสันทิ มทวิตยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร

The Relationship Between Board of Director Composition, Corporate Social Responsibility and Earnings Quality

โดย

นางสาวบุษบงกช บุญกุศล

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาบัตร
พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บุษบงกช บุญกุศล 2555: ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท
และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร ปริญาบัณฑิต
สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาบัญชี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
รองศาสตราจารย์ธารินี พงศ์สุพัฒน์, Dr.rer.soc.oec. 146 หน้า

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อ 1. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของ
คณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
และ 2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไรของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การศึกษานี้ใช้ข้อมูลบริษัทจดทะเบียนใน
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เป็นไปตามเงื่อนไขการกำหนดกลุ่มประชากร ระหว่างปี 2550 -
2553 จำนวน 465 บริษัท โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression
Analysis) การวัดคุณภาพกำไรวัดตามแบบ Modified Jones Model (1995) เพื่อหาความสัมพันธ์
ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท ได้แก่ คณะกรรมการบริษัทอิสระ กรรมการบริษัท
เพศหญิง กรรมการบริษัทชาวต่างชาติ สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติ ขนาด
ของคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบอิสระ ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงิน
ของคณะกรรมการตรวจสอบ และความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการ
ตรวจสอบ รวมทั้งการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม และตัวแปรควบคุม คือขนาดของกิจการ
และความเสี่ยงทางการเงิน กับคุณภาพกำไร

ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพกำไรวัดจากมูลค่ารายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารตาม
ตัวแบบ Modified Jones Models (1995) มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม
และความเสี่ยงทางการเงินในทิศทางตรงกันข้ามกับคุณภาพกำไร แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่าง
องค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไร

Busabongkot Boonkusol 2012: The Relationship Between Board of Director
Composition, Corporate Social Responsibility and Earnings Quality.
Master of Accountancy, Major Filed: Accounting, Department of Accounting.
Thesis Advisor: Associate Professor Tharinee Pongsupatt, Dr.rer.soc.oec. 146 pages.

The objectives of this study were to study the three following issues; 1. relationship between composition of the Board of Directors and earnings quality, and 2. relationship between corporate social responsibility disclosure and earnings quality of Thai listed companies. The selected samples were the 465 companies whose corporate information available in the SET over 3 years since 2007 to 2010. The instruments employed in this study were Multiple Regression Analysis and Modified Jones Model (1995) in order to examine relationship between composition of the Board of Directors, corporate social responsibility and earnings quality.

This study used eight variables as representatives of composition of the Board of Directors which were independent directors, female directors, foreign directors, percentage of outstanding shares owned by foreign directors, audit committee, audit committee directors' accounting/financing knowledge and expertise, frequency of audit committee meeting. Additionally, the two controlled variables consisted of company size and financial risks.

The results revealed that there existed statistical negative relationship between earnings quality determined from discretionary accruals on the subject of Modified Jones Models (1995) and corporate social responsibility and financial risks. Moreover, there was no relationship between composition of the Board of Directors and earnings quality determined from discretionary accruals.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงมาได้ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือจากท่าน คณาจารย์และผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ดร.ธารินี พงศ์สุพัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักผู้ให้ความช่วยเหลือในทุกๆ อย่างที่ทำให้ข้าพเจ้าสำเร็จ การศึกษาได้ด้วยดี รองศาสตราจารย์คุณชัย ส่องเมือง พร้อมทั้งประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ปิติพัฒน์ ฉัตรอัครพัฒน์ และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ลงได้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ น้อง คุณยาย คุณป้ารองศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กาญจนวัฒนา ญาติทุกท่าน พร้อมทั้งท่านอาจารย์ธีรา รุ่งโรจน์ อาจารย์สำรวยและคุณลุงกิตติ กิตติลาภานนท์ ดร.ชุติมา นาคประสิทธิ์ และผู้มีพระคุณทุกๆ ท่าน ที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุน ให้ โอกาสทางการศึกษา ให้กำลังใจ และสนับสนุนกำลังใจด้วยดีตลอดมา รวมทั้งขอบใจเพื่อนเงิน เพื่อนก๊วง และน้องอีฟ ที่คอยช่วยเหลือ พร้อมให้กำลังใจ ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ และเจ้าหน้าที่ โครงการปริญญาโท การบัญชีภาคพิเศษทุกท่านที่ให้กำลังใจ พร้อมทั้งคำแนะนำด้วยดีเสมอมา และขอบคุณท่านอาจารย์ พี่ๆ น้องๆ และนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีทุกท่าน ที่ผลักดันและสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

คุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่พระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ข้าพเจ้านำความรู้นี้ไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาตนเพื่อเป็น พลเมืองที่ดีและมีคุณค่าแก่สังคมและประเทศชาติต่อไป

บุษบงกช บุญกุศล

สิงหาคม 2555

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการศึกษา	4
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
แนวคิด และทฤษฎี	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
กรอบแนวคิดในการศึกษา	60
สมมติฐานในการศึกษา	62
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	68
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	68
ประชากรในการศึกษา	69
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	70
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	78
บทที่ 4 ผลการศึกษาและข้อวิจารณ์	82
ผลการศึกษา	82
ข้อวิจารณ์	116
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	121
สรุปผลการศึกษา	121
ข้อเสนอแนะ	122

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

เอกสารและสิ่งอ้างอิง	125
ภาคผนวก	129
ภาคผนวก ก ผลการวิเคราะห์ และค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ เชิงซ้อน (Pearson Correlation) และความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร	130
ภาคผนวก ข การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้น	134
ภาคผนวก ค รายชื่อบริษัทจดทะเบียนแบ่งตามประเภทอุตสาหกรรม	138
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	146

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม	52
2	สรุปแหล่งที่มาของตัวแปร	59
3	สรุปรายละเอียดตัวแปรที่ใช้ศึกษา	77
4	ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าสัดส่วนเฉลี่ยของคณะกรรมการบริษัทอิสระ ปี 2551-2553	83
5	ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าสัดส่วนเฉลี่ยของคณะกรรมการบริษัทเพชหึง ปี 2551-2553	84
6	ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าสัดส่วนเฉลี่ยของคณะกรรมการบริษัทชาวต่างชาติ ปี 2551-2553	85
7	ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าสัดส่วนเฉลี่ยของสัดส่วนการถือหุ้น ของคณะกรรมการบริษัทชาวต่างชาติ ปี 2551-2553	87
8	ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าสัดส่วนเฉลี่ยของคณะกรรมการตรวจสอบอิสระ ปี 2551-2553	88
9	ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าสัดส่วนเฉลี่ยของคณะกรรมการตรวจสอบ ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงิน ปี 2551-2553	90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าเฉลี่ยของความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุม ของคณะกรรมการตรวจสอบปี 2551-2553	91
11	ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าเฉลี่ยจำนวนคณะกรรมการบริษัท ปี 2551-2553	93
12	จำนวนการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม ปี 2551-2553 แยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม	94
13	สรุปจำนวนค่าเฉลี่ยดัชนีการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมทุกข้อ (CSRindex) ปี 2551-2553	98
14	ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าเฉลี่ยของขนาดกิจการปี 2551-2553	99
15	ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเสี่ยง ทางการเงิน ปี 2551-2553	100
16	ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ การวัดคุณภาพกำไรภาพรวม ปี 2551-2553	101
17	ผลการคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวัดคุณภาพกำไร ปี 2551-2553	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไรภาพรวม ปี 2551-2553	105
19	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร ปี 2551-2553 กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	106
20	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร ปี 2551-2553 กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	107
21	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร ปี 2551-2553 กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	108
22	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร ปี 2551-2553 กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	109
23	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร ปี 2551-2553 กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	110

สารบัญตาราง (ต่อ)

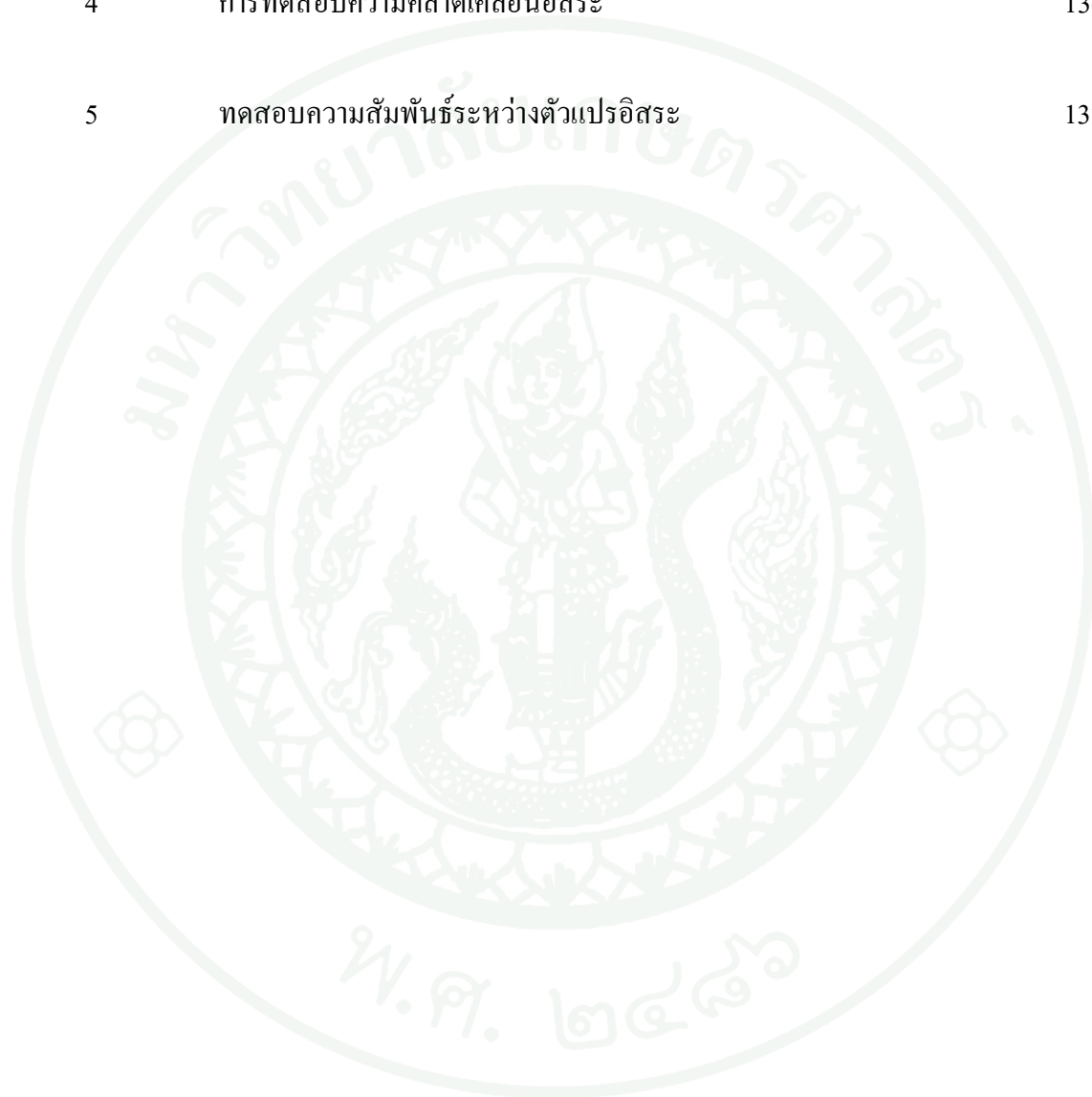
ตารางที่		หน้า
24	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร ปี 2551-2553 กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภค	111
25	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร ปี 2551-2553 กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	112
26	สรุปผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไรภาพรวม ปี 2551-2553 ทุกกลุ่มอุตสาหกรรมและแยกรายกลุ่มอุตสาหกรรม	113
27	สรุปผลการศึกษาและสมมติฐานที่คาดหวัง	114
28	สรุปผลการศึกษาที่ผ่านมาที่สอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้	115

ตารางผนวกที่

1	ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อน (Pearson Correlation) แสดงค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างตัวแปร	131
2	ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร	132
3	ค่า Kolmogorov-Smirnov ทดสอบค่าคลาดเคลื่อนแบบแจกแจงปกติ	135

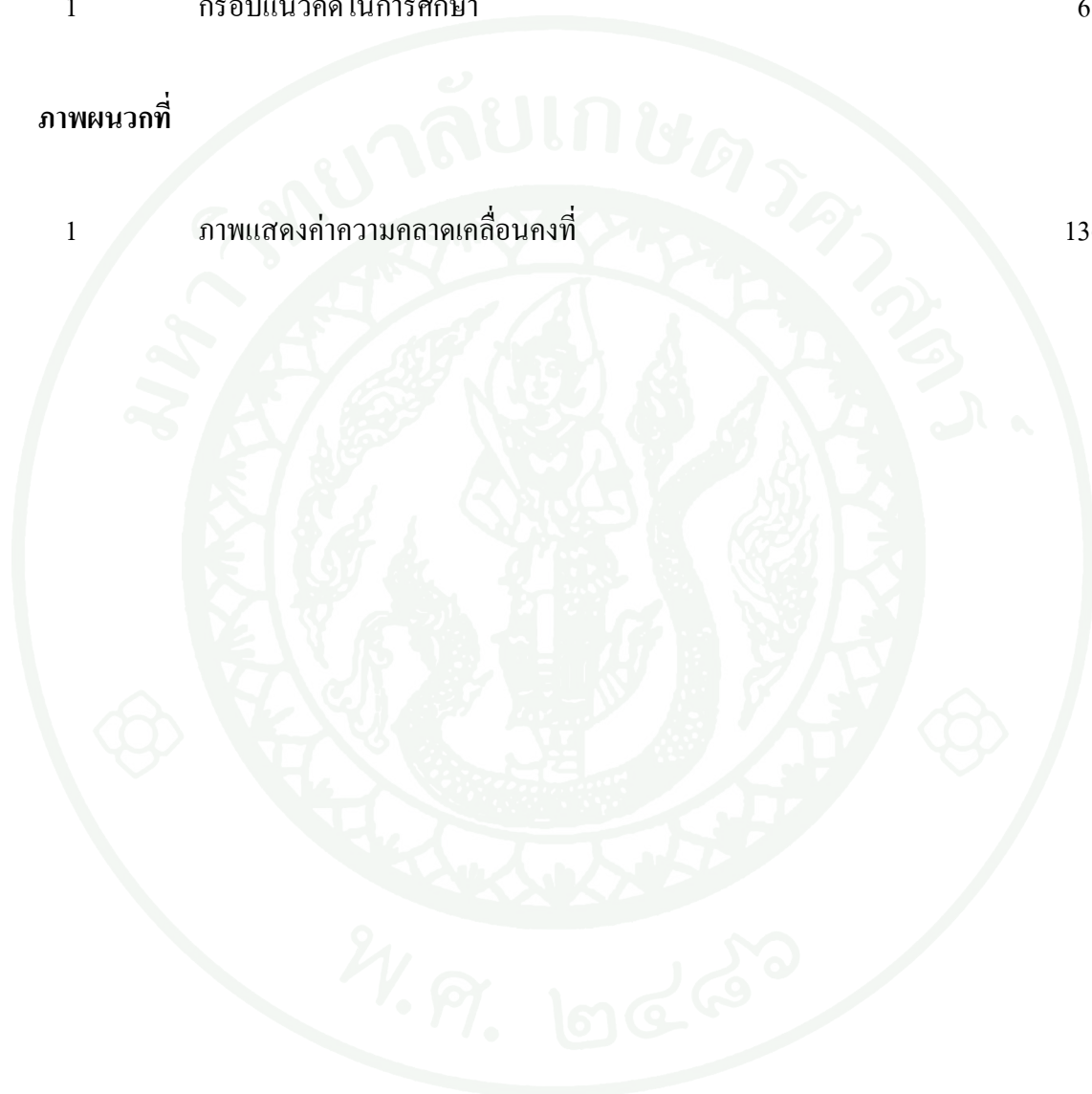
สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
4	การทดสอบความคลาดเคลื่อนอิสระ	136
5	ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ	137

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการศึกษา	61
ภาพผนวกที่		
1	ภาพแสดงค่าความคลาดเคลื่อนคงที่	136

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

จากการล้มละลายของบริษัท Enron Corp. และบริษัท WorldCom Inc. ในประเทศสหรัฐอเมริกาเหตุส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการขาดการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพราะวิธีการทำบัญชีที่มีเงื่อนไขซ่อนเร้น แต่กลับไม่ได้รับการเปิดเผยต่อสาธารณชนหรือผู้ถือหุ้นแต่อย่างใด ถึงแม้ว่ารายงานทางการเงินจะได้รับการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีอิสระที่เป็นบริษัทชั้นนำระดับโลกในการตรวจสอบธุรกิจก็ตาม นอกจากนี้องค์กรรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบการรายงานฐานะการเงินของบริษัทก็ไม่ได้เข้าไปดูแลตรวจสอบรายงานทางการเงินเท่าที่ควร (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ, 2545) หรือแม้กระทั่งในประเทศไทยที่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้มีการสั่งแก้ไขงบการเงินในบางบริษัทที่มีแนวโน้มในการตกแต่งตัวเลขกำไรรวมไปถึงการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบขององค์กรธุรกิจที่มีต่อผู้มีส่วนได้เสีย หรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องก็ไม่ได้เปิดเผยให้ทราบเท่าที่ควร กรณีเหล่านี้ทำให้เกิดความคลางแคลงใจต่อผู้ใช้ข้อมูลรายงานทางการเงินและสาธารณชน ถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลรายงานทางการเงินที่น่าเสนอรวมทั้งกำไรที่แสดงนั้นมีคุณภาพเพียงพอที่จะเชื่อถือในการนำไปประกอบการตัดสินใจได้เพียงใด เนื่องจากข้อสมมติของการดำเนินงานต่อเนื่อง และการใช้เกณฑ์คงค้างในการจัดทำงบการเงิน เพื่อให้กิจการสามารถแสดงผลการดำเนินงาน ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง แต่การใช้เกณฑ์คงค้างทำให้มีการบันทึกรายการที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้รับเงินและไม่เป็นตัวเงิน เพื่อให้เป็นไปตามหลักการจับคู่รายได้และค่าใช้จ่าย ซึ่งรายการเหล่านี้มักเกิดจากการใช้ดุลยพินิจจึงอาจมีการตกแต่งตัวเลขเพื่อให้กิจการแสดงผลการดำเนินงานตามทิศทางที่ผู้บริหารต้องการ และมีความเป็นไปได้ว่ากำไรนั้นอาจไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานอย่างแท้จริง ดังนั้น การกำกับดูแลกิจการที่ดีเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้มีการจัดการระบบบริหารงานอย่างรู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบในการจัดการอย่างโปร่งใส เท่าเทียม เป็นธรรม มีประสิทธิภาพและตรวจสอบได้ ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจต่อผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน ผู้มีส่วนได้เสีย และผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่จะสะท้อนถึงคุณภาพของกำไร เพราะกิจการที่มีคุณภาพกำไรสูงย่อมแสดงถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของกิจการอันนำไปสู่ความเติบโตและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวและได้ออกข้อกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนทุกบริษัทต้องจัดให้มีการกำกับดูแลกิจการภายในองค์กร เพื่อสร้างความ

โปร่งใสและความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินที่มีการนำเสนอและเปิดเผยต่อสาธารณชน โดยมีกลไกการตรวจสอบ การถ่วงดุลและคานอำนาจระหว่างคณะกรรมการบริษัทและฝ่ายบริหารที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการบริษัทจึงมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลกิจการ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงออกข้อบังคับในปี 2541 ให้จัดทำข้อพึงปฏิบัติที่ดีสำหรับกรรมการบริษัทจดทะเบียนเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานของกรรมการที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ และข้อบังคับของบริษัท ตลอดจนมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของกิจการ กำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินงานของกิจการ การกำกับควบคุมดูแลให้ฝ่ายจัดการดำเนินการให้เป็นตามนโยบายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงสุดให้แก่กิจการและความมั่งคั่งสูงสุดให้แก่ผู้ถือหุ้น นอกจากนี้กรรมการต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นโดยสม่ำเสมอ โดยรักษาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น มีการเปิดเผยข้อมูลต่อผู้ลงทุนอย่างถูกต้อง ครบถ้วน มีมาตรฐานและโปร่งใส รวมทั้งกรรมการต้องมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจอย่างแท้จริง (ฝ่ายบริษัทจดทะเบียนด้านมาตรฐานการเปิดเผยสารสนเทศ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2541)

นอกจากคณะกรรมการบริษัทที่ช่วยให้การกำกับดูแลกิจการมีความโปร่งใส น่าเชื่อถือแล้ว การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมก็เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับองค์กรธุรกิจเช่นกัน เนื่องจากองค์กรธุรกิจเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หากสภาพแวดล้อมทางสังคมได้รับผลกระทบจากการใช้ทรัพยากร มลพิษต่างๆ ที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย คุณภาพของผลิตภัณฑ์ ความปลอดภัย สิทธิ สถานะของแรงงาน และปัญหาทางสังคมที่อาจจะเกิดขึ้นจากองค์กรธุรกิจ องค์กรธุรกิจย่อมได้รับผลกระทบไม่ทางตรงก็ทางอ้อมเช่นเดียวกัน ดังนั้นองค์กรธุรกิจจึงควรให้ความสำคัญและรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มมากขึ้น และมีการนำเสนอการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมให้สาธารณชนรับรู้ถึงการดำเนินงานขององค์กรว่าได้มีส่วนร่วมต่อองค์กรในสังคมทั้งระยะใกล้และระยะไกลอย่างไร เพื่อให้เกิดความยั่งยืนขององค์กรธุรกิจและสังคม

จากการศึกษาที่ผ่านมาในการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเชื่อมโยงและสะท้อนถึงคุณภาพกำไรที่เพิ่มขึ้นของกิจการที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม จากประสบการณ์ตรงของธุรกิจที่ได้ดำเนินการเรื่องการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม ควบคู่ไปกับการดำเนินงานตามปกติของธุรกิจ ซึ่งพบว่า การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมจะทำให้ได้รับผลดีตอบแทนกลับมาทั้งประโยชน์ทางตรงและทางอ้อม เช่น การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ธุรกิจ การค้นพบนวัตกรรม การได้รับความนิยมนับชอบและความไว้วางใจจากลูกค้า ตลอดจนการมีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้นทั้งจากมุมมองของพนักงาน ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน ฯลฯ (เข้มทิศธุรกิจเพื่อสังคม, 2551)

อย่างไรก็ตามการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม ขององค์กรธุรกิจโดยมากไม่ได้เกิดจากเจตนาารมณ์ที่ดีขององค์กรที่จะทำสิ่งที่ดีเพื่อตอบแทนสังคมที่ตนอยู่ แต่มักก่อให้เกิดปัญหาการคว่ำบาตร การประท้วงเรื่องแรงงาน สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ก่อนแล้วจึงค่อยมาแก้ปัญหาและเสริมสร้างภาพลักษณ์ด้วยการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมในภายหลัง รวมทั้งปัญหาด้านจริยธรรม การจัดการกำไร และคณะกรรมการบริษัทดูเหมือนจะบ่งชี้ถึงการจัดการที่มีเพิ่มมากขึ้น โดยการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารที่ยังคลุมเครือต่อบุคคลภายนอกผ่านรายงานทางการเงิน Mohamad *et al.* (2010)

ดังนั้น องค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทและการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม จึงมีความสำคัญต่อคุณภาพกำไรของกิจการ เนื่องจากคณะกรรมการบริษัทที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่มีความหลากหลายด้านความเชี่ยวชาญ ค่านิยม ประสบการณ์ในการบริหาร และมุมมองต่อการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมจะช่วยให้เกิดการกำกับดูแลกิจการที่ดี และจะสะท้อนคุณภาพของกำไรที่แท้จริงได้ การศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายได้ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของคณะกรรมการบริษัทและการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อนำเสนอข้อมูลที่มีความโปร่งใส น่าเชื่อถือและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการศึกษาคาดว่าจะช่วยให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. ผลการศึกษาคาดว่าจะช่วยให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3. ผลการศึกษาคาดว่าจะช่วยเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสียและผู้ใช้งบการเงินอื่นๆ ซึ่งจะนำไปใช้ในการประเมินคุณภาพกำไรของกิจการที่นำไปใช้ในการตัดสินใจ

4. ผลการศึกษาคาดว่าจะช่วยเป็นข้อมูลสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในฝ่ายบริหารในการจัดทำรายงานทางการเงินที่โปร่งใส น่าเชื่อถือ

5. ผลการศึกษาคาดว่าจะช่วยกระตุ้นให้ภาครัฐกิจและหน่วยงานกำกับดูแล ตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลในการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งจะนำไปใช้ในการสร้างความยั่งยืนต่อสังคมและชุมชน

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เข้าเงื่อนไขดังนี้

1. เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีรอบระยะเวลาบัญชีเริ่มวันที่ 1 มกราคม และสิ้นสุด 31 ธันวาคมของทุกปี

2. เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีรายงานประจำปีและข้อมูลครบทั้ง 4 ปี คือ ปี พ.ศ.2550 พ.ศ.2551 พ.ศ.2552 และ พ.ศ.2553

3. กลุ่มบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ไม่ใช่บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมการเงิน กลุ่มธุรกิจฟื้นฟูกิจการ และธุรกิจขนาดกลาง(MAI)

นิยามศัพท์

คุณภาพกำไร หมายถึง กำไรที่สะท้อนให้เห็นถึงผลการดำเนินงานที่แท้จริงของกิจการ โดยกำไรที่มีคุณภาพไม่ควรจะถูกแทรกแซงจากดุลยพินิจของผู้บริหารของกิจการที่เรียกว่าการจัดการกำไร กำไรที่มีคุณภาพจึงควรเป็นกำไรที่ไม่มีการจัดการกำไร หากคุณภาพกำไรสูงแสดงให้ เห็นว่าการจัดการกำไรน้อย หรือในทางตรงกันข้ามคุณภาพกำไรต่ำก็จะมีการจัดการกำไรมาก

คณะกรรมการบริษัท หมายถึง ตัวแทน หรือกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่ดำเนินงานในการบริหารจัดการองค์กรตามโครงสร้างการจัดการของแต่ละกิจการ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

จากการศึกษา ค้นคว้าเอกสาร สิ่งพิมพ์ บทความ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งจากการศึกษาข้อมูลในอดีตที่ผ่านมาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อคุณภาพกำไร : กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถประมวลความรู้จากการทบทวนเอกสารดังกล่าว ประกอบด้วย

1. แนวคิด และทฤษฎี

1.1 ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)

1.2 หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี และข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการบริษัท

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพกำไร

1.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม

1.5 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. กรอบแนวคิดและสมมติฐานในการศึกษา

แนวคิด และทฤษฎี

ทฤษฎีตัวแทน Agency Theory

วิกฤตการณ์และปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับองค์กรธุรกิจจากการไม่มีหลักกำกับดูแลกิจการที่ดี นอกจากจะสร้างปัญหาให้แก่องค์กรธุรกิจแล้วยังสร้างปัญหาให้กับประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม จึงทำให้องค์กรส่วนใหญ่ให้ความสนใจการกำกับดูแลกิจการเพิ่มมากขึ้น จากประเด็นดังกล่าวจึงมีการวิเคราะห์ภายใต้แนวคิดที่เรียกว่าทฤษฎีตัวแทน ที่ชี้ให้เห็นปัญหา และเสนอแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากการที่องค์กรธุรกิจส่วนใหญ่ไม่มีหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี และได้มีการนำไปประยุกต์ใช้ในองค์กรธุรกิจ และภาครัฐอย่างกว้างขวาง

Jensen and Meckling (1976) ให้คำนิยามของคำว่า ทฤษฎีตัวแทนและตัวแทน ว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวการและตัวแทนที่เกิดขึ้นภายใต้สัญญาโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหนึ่ง ที่เรียกว่าตัวการ ว่าจ้างบุคคลหนึ่งที่เรียกว่า ตัวแทน ในการให้บริการและดำเนินการแทน หรือมอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่ตัวแทนเพื่อกระทำการแทนตน โดยตัวการพยายามควบคุมตัวแทนไม่ให้ดำเนินการที่ไม่เหมาะสม และให้แรงจูงใจที่จะทำให้ตัวแทนดำเนินการโดยคาดหวังว่าจะทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจแก่ทรัพยากรของผู้เป็นตัวการ ซึ่งโดยทฤษฎีต่างฝ่ายต่างต้องการอัตราประโยชน์สูงสุดแก่ฝ่ายตนเอง นำมาซึ่งความขัดแย้งกันทางผลประโยชน์ระหว่างตัวการและตัวแทน และปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล นำไปสู่ปัญหาที่ว่าตัวการไม่สามารถแน่ใจได้ว่าตัวแทนที่ถูกเลือกเข้ามาบริหารนั้น มีความสามารถสอดคล้องกับผลตอบแทนที่เขาได้รับจริงหรือไม่ และปัญหาคุณธรรมจริยธรรมเป็นปัญหาที่ตัวการไม่สามารถแน่ใจได้ว่าเมื่อเลือกตัวแทนให้เข้ามาทำหน้าที่แทนตนแล้ว ตัวแทนนั้นได้ใช้ความพยายามสูงสุดในการทำงานหรือไม่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ตัวแทนนั้นทำงานเต็มประสิทธิภาพหรือไม่ ตามหลักทฤษฎีตัวแทนกล่าวว่า “บริษัทต้องมีสัญญาที่มีประสิทธิภาพเพื่อดึงดูดให้ผู้บริหารหรือตัวแทนทำหน้าที่โดยมุ่งเพื่อประโยชน์ของผู้ถือหุ้น”

จากการศึกษาของ Jensen and Meckling (1976) พบว่า การแยกกันระหว่างเจ้าของเงินทุนกับการบริหารงานนี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาที่เกิดจากตัวแทนขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาในเรื่องของการที่ผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นและฝ่ายบริหารไม่ไปในทิศทางเดียวกัน โดยผู้บริหารจะพยายามหาหนทางสร้างมูลค่าสูงสุดให้แก่กิจการหรือผู้ถือหุ้นต่อเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าสิ่งนั้นเอื้ออำนวย

ผลประโยชน์ให้กับตนเองด้วยในเวลาเดียวกัน การศึกษาองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการกำกับดูแลกิจการที่คาดว่าจะช่วยลดปัญหาการทุจริตหรือการตกแต่งกำไร ซึ่งเป็นผลดีต่อความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินและช่วยให้กำไรมีคุณภาพสูงขึ้นได้ เนื่องจากลักษณะของบริษัทจดทะเบียนที่มีผู้ถือหุ้นเป็นจำนวนมาก รูปแบบการบริหารงานจึงจำเป็นต้องอาศัยตัวแทนในการบริหารงานแทน (พวงเพ็ชร คุ้มคงไพศาล, 2549) กรรมการอิสระมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลกิจการในข้อตกลงของการตรวจสอบของบริษัท ทฤษฎีตัวแทนแนะนำให้กรรมการอิสระมีแรงจูงใจในการตรวจสอบคุณธรรมของฝ่ายจัดการ (Weisbach, 1988; Beasley, 1996; Xie *et al.*, 2003; Peasnell *et al.*, 2005 และ Fama and Jensen, 1983 cited in Mohamad *et al.* 2010)

ดังนั้นคณะกรรมการบริษัท และคณะกรรมการตรวจสอบ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยในการสอบทาน ติดตาม และกำกับดูแลระบบการดำเนินงานภายในกิจการ ทำให้ได้รับการคาดหวังในการทำหน้าที่อย่างถูกต้องเหมาะสม และโปร่งใส ซึ่งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดให้มีการกำกับดูแลกิจการหรือบรรษัทภิบาล เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับคณะกรรมการบริษัท สำหรับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีนี้จะช่วยกำกับดูแลคณะกรรมการบริษัทที่ทำหน้าที่แทนผู้ถือหุ้นในการดำเนินงานของธุรกิจ พร้อมทั้งเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยลดปัญหาที่เกิดจากตัวแทน และปัญหาในการตกแต่งกำไรของฝ่ายบริหารในงบการเงินและรายงานทางการเงินให้มีความน่าเชื่อถือ และทำให้กำไรมีคุณภาพ

หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี

หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี เป็นการจัดให้มีระบบบริหารจัดการอย่างรู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบในการจัดการอย่างโปร่งใส เท่าเทียม เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจต่อผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน ผู้มีส่วนได้เสีย และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย อันจะนำไปสู่ความเติบโตและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนของธุรกิจ (เข้มทิศธุรกิจเพื่อสังคม, 2551) ซึ่งมีแนวทางในการศึกษาและปฏิบัติที่ออกโดยหน่วยงานกำกับดูแลหรือสมาคมที่เกี่ยวข้อง คือ “หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี 2549” ที่จัดทำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งนี้ได้ปรับปรุงให้สอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการขององค์กร

เพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา หรือที่เรียกว่า OECD ที่ประกอบด้วยหลักการและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ แต่ไม่รวมถึงเรื่องที่ถูกกฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติไว้ชัดเจนแล้ว ซึ่งมีเนื้อหาแบ่งเป็น 5 หมวด ได้แก่

1. สิทธิของผู้ถือหุ้น
2. การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน
3. บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย
4. การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส
5. ความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัท

ในแต่ละหมวดเป็นส่วนประกอบสำคัญ และส่วนที่เป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีเพื่อให้บริษัทจดทะเบียนสามารถปฏิบัติตามหลักการดังกล่าว นอกจากกรรมการบริษัทที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการองค์กร กรรมการบริษัทควรมีหลักกำกับดูแลในส่วนของหลักธรรมาภิบาลที่เข้ามาช่วยทำหน้าที่กำกับดูแลในการทำหน้าที่แทนผู้ถือหุ้น ต่อไปนี้เป็นหลักการในการกำกับดูแลกิจการที่ดีทั้ง 5 หมวด

หมวดที่ 1 สิทธิของผู้ถือหุ้น

ผู้ถือหุ้นมีสิทธิในความเป็นเจ้าของโดยควบคุมบริษัทผ่านการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ทำหน้าที่แทนตน และมีสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของบริษัท บริษัทจึงควรส่งเสริมให้ผู้ถือหุ้นได้ใช้สิทธิของตน

สิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ถือหุ้น ได้แก่ การซื้อขายหรือโอนหุ้น การมีส่วนแบ่งในกำไรของกิจการ การได้รับข่าวสาร ข้อมูลของกิจการอย่างเพียงพอ การเข้าร่วมประชุมเพื่อใช้สิทธิออกเสียงในที่ประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อแต่งตั้งหรือถอดถอนกรรมการ แต่งตั้งผู้สอบบัญชี และเรื่องที่มีผลกระทบต่อบริษัท เช่น การจัดสรรเงินปันผล การกำหนดหรือการแก้ไขข้อบังคับและหนังสือบริคณห์สนธิ การลดทุนหรือเพิ่มทุน และการอนุมัติรายการพิเศษ เป็นต้น

ผู้ถือหุ้นควรได้รับทราบกฎเกณฑ์และวิธีการในการเข้าร่วมประชุม และข้อมูลที่เพียงพอต่อการพิจารณาในแต่ละวาระก่อนการประชุมตามเวลาอันควร มีโอกาสซักถามกรรมการทั้งในที่ประชุมและส่งคำถามล่วงหน้า มีโอกาสเสนอวาระการประชุม และมีสิทธิมอบฉันทะให้ผู้อื่นเข้าร่วมประชุม

คณะกรรมการบริษัทต้องตระหนักและให้ความสำคัญถึงสิทธิของผู้ถือหุ้น ไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการละเมิดหรือรุกรานสิทธิของผู้ถือหุ้น

หมวดที่ 2 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน

ผู้ถือหุ้นทุกราย ทั้งผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้บริหารและผู้ถือหุ้นที่ไม่เป็นผู้บริหาร รวมทั้งผู้ถือหุ้นต่างชาติ ควรได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันและเป็นธรรม ผู้ถือหุ้นส่วนน้อยที่ถูกละเมิดสิทธิควรมีโอกาสได้รับการชดเชย

การสร้างความมั่นใจให้กับผู้ถือหุ้นว่าคณะกรรมการและฝ่ายจัดการจะดูแลให้การใช้เงินของผู้ถือหุ้นเป็นไปอย่างเหมาะสม เป็นปัจจัยสำคัญต่อความมั่นใจในการลงทุนกับบริษัท คณะกรรมการจึงควรกำกับดูแลให้ผู้ถือหุ้นได้รับการปฏิบัติ และปกป้องสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้กล่าวไว้แล้วในหลักข้อแรกอย่างเท่าเทียมกัน

คณะกรรมการควรจัดกระบวนการประชุมผู้ถือหุ้นในลักษณะที่สนับสนุนให้มีการปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน ควรเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นส่วนน้อยสามารถเสนอข้อบุคคลเพื่อเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการล่วงหน้าในเวลาอันสมควร นอกจากนั้น ควรเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นที่ไม่สามารถเข้าประชุมด้วยตนเอง สามารถใช้สิทธิออกเสียงโดยมอบฉันทะให้ผู้อื่นมาประชุมและออกเสียงลงมติแทน

คณะกรรมการควรมีมาตรการป้องกันกรณีที่กรรมการและผู้บริหารใช้ข้อมูลภายในเพื่อหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่นในทางมิชอบ (Abusive self-dealing) ซึ่งเป็นการเอาเปรียบผู้ถือหุ้นอื่น เช่น การซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลภายใน (Insider trading) การนำข้อมูลภายในไปเปิดเผยกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกรรมการและผู้บริหารซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ถือหุ้นโดยรวม เป็นต้น

คณะกรรมการควรกำหนดให้กรรมการบริษัทและผู้บริหารเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับส่วนได้เสียของตนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้คณะกรรมการสามารถพิจารณาธุรกรรมของบริษัทที่อาจมีความขัดแย้งของผลประโยชน์ และสามารถตัดสินใจเพื่อประโยชน์ของบริษัทโดยรวม ทั้งนี้ กรรมการและ

ผู้บริหารที่มีส่วนได้เสียกับธุรกรรมที่ทำกับบริษัทไม่ควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำธุรกรรมดังกล่าว

หมวดที่ 3 บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย

ผู้มีส่วนได้เสียควรได้รับการดูแลจากบริษัทตามสิทธิที่มีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการควรพิจารณาให้มีกระบวนการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างบริษัทกับผู้มีส่วนได้เสียในการสร้างความมั่งคั่งทางการเงินและความยั่งยืนของกิจการ

ในระบบการกำกับดูแลกิจการมีผู้มีส่วนได้เสียหลายกลุ่มด้วยกัน ที่สำคัญ ได้แก่ ลูกค้า พนักงาน คู่ค้า ผู้ถือหุ้น หรือผู้ลงทุน เจ้าหนี้ และชุมชนที่บริษัทตั้งอยู่ สังคม หรือภาครัฐ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียอื่น ได้แก่ คู่แข่ง และผู้สอบบัญชีอิสระ เป็นต้น

คณะกรรมการควรกำหนดนโยบายให้มีการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มโดยคำนึงถึงสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวตามกฎหมายหรือตามข้อตกลงที่มีกับบริษัท ไม่ควรกระทำการใดๆ ที่เป็นการละเมิดสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียเหล่านั้น และควรกำหนดมาตรการชดเชยกรณีผู้มีส่วนได้เสียได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิ

คณะกรรมการควรพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในการสร้างเสริมผลการดำเนินงานของบริษัท เพื่อสร้างความมั่นคงอย่างยั่งยืนให้กับกิจการ และควรเปิดเผยข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องให้ผู้มีส่วนได้เสียเหล่านั้นได้รับทราบอย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ในการมีส่วนร่วมดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คณะกรรมการควรมีมาตรการในการแจ้งเบาะแสดต่อคณะกรรมการในประเด็นเกี่ยวกับการทำผิดกฎหมาย ความถูกต้องของรายงานทางการเงิน ระบบควบคุมภายในที่บกพร่อง หรือการผิดจรรยาบรรณ และควรมีกลไกคุ้มครองสิทธิของผู้แจ้งเบาะแสดดังกล่าวด้วย พร้อมทั้งคณะกรรมการควรกำหนดนโยบายในการดูแลสิ่งแวดล้อมและสังคมอย่างชัดเจน

หมวดที่ 4 การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส

คณะกรรมการควรดูแลให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบริษัท ทั้งข้อมูลทางการเงินและข้อมูลที่มีใช้ข้อมูลทางการเงินอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา โปร่งใส ผ่านช่องทางที่เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย มีความเท่าเทียมกันและน่าเชื่อถือ

ข้อมูลสำคัญของบริษัทรวมถึง รายงานทางการเงินและข้อมูลที่มีใช้ข้อมูลทางการเงินต่างๆ ตามข้อกำหนดของสำนักงาน ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์ฯ และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การทำหน้าที่ในรอบปีที่ผ่านมาของคณะกรรมการและคณะกรรมการชุดย่อย นโยบายการกำกับดูแลกิจการ นโยบายเกี่ยวกับการดูแลสิ่งแวดล้อมและสังคม และการปฏิบัติตามนโยบายต่างๆดังกล่าว เป็นต้น

คุณภาพของรายงานทางการเงินเป็นเรื่องที่ผู้ถือหุ้นและบุคคลภายนอกให้ความสำคัญ คณะกรรมการจึงควรมั่นใจว่าข้อมูลที่แสดงในรายงานทางการเงินมีความถูกต้อง เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป และผ่านการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีที่เป็นอิสระ

ประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการเป็นผู้ที่อยู่ในฐานะเหมาะสมที่สุดในการทำหน้าที่ “โฆษก” ของบริษัท อย่างไรก็ดี คณะกรรมการอาจแต่งตั้งให้กรรมการท่านอื่นหรือผู้บริหารทำหน้าที่ดังกล่าวแทน โดยผู้ที่ได้รับแต่งตั้งควรทำหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง นอกจากนี้ คณะกรรมการควรจัดให้มีหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบงานเกี่ยวกับ “ผู้ลงทุนสัมพันธ์” เพื่อสื่อสารกับบุคคลภายนอก เช่น ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุนสถาบัน ผู้ลงทุนทั่วไป นักวิเคราะห์ และภาครัฐที่เกี่ยวข้องอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

หมวดที่ 5 ความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัท

คณะกรรมการมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลกิจการเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท คณะกรรมการมีความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ถือหุ้นและเป็นอิสระจากฝ่ายจัดการ

คณะกรรมการควรมีภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ และมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัทและผู้ถือหุ้นโดยรวม คณะกรรมการควรจัดให้มีระบบแบ่งแยกบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างคณะกรรมการและฝ่ายจัดการที่ชัดเจน และดูแลให้บริษัทมีระบบงานที่ให้ความเชื่อมั่นได้ว่ากิจกรรมต่างๆของบริษัทได้ดำเนินไปในลักษณะที่ถูกต้องตามกฎหมายและมีจริยธรรม

คณะกรรมการควรประกอบด้วยกรรมการที่มีคุณสมบัติหลากหลาย ทั้งในด้านทักษะ ประสบการณ์ ความสามารถเฉพาะด้านที่เป็นประโยชน์กับบริษัท รวมทั้งการอุทิศเวลาและความพยายามในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเสริมสร้างให้บริษัทมีคณะกรรมการที่เข้มแข็ง

กระบวนการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริษัทเพื่อให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นเป็นผู้แต่งตั้งควรมีความโปร่งใส ปราศจากอิทธิพลของผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมหรือฝ่ายจัดการ และสร้างความมั่นใจให้กับบุคคลภายนอก

เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คณะกรรมการควรจัดให้มีคณะกรรมการชุดย่อยต่างๆ เพื่อช่วยศึกษาและถ่วงถ่วงงานตามความจำเป็น โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องอาศัยความเป็นกลางในการวินิจฉัย และควรกำหนดนโยบาย บทบาท หน้าที่ รับผิดชอบ กระบวนการทำงาน เช่น การดำเนินการประชุมและการรายงานต่อคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจน

กรรมการทุกคนควรเข้าใจเป็นอย่างดีถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของกรรมการ และลักษณะการดำเนินธุรกิจของบริษัท พร้อมทั้งจะแสดงความคิดเห็นของตนอย่างเป็นอิสระและปรับปรุงตัวเองให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา กรรมการควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ระมัดระวังและรอบคอบ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของบริษัทและเป็นธรรมต่อผู้ถือหุ้นทุกคน โดยได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน นอกจากนี้ กรรมการทุกคนควรอุทิศเวลาให้เพียงพอเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ เป็นหน้าที่ของกรรมการที่ต้องเข้าประชุมคณะกรรมการทุกครั้ง ยกเว้นกรณีที่มีเหตุผลพิเศษจริงๆ

การกำหนดค่าตอบแทนกรรมการเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ของกรรมการโดยตรง กรรมการจึงไม่ควรอนุมัติค่าตอบแทนของตนเอง คณะกรรมการควรจัดให้มีกระบวนการกำหนดค่าตอบแทนที่โปร่งใสและขอความเห็นชอบจากผู้ถือหุ้น ระดับและองค์ประกอบของค่าตอบแทน กรรมการควรเหมาะสมและเพียงพอที่จะจูงใจและรักษากรรมการที่มีคุณภาพตามที่ต้องการแต่ควรหลีกเลี่ยงการจ่ายที่เกินสมควร

ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการอิสระและคณะกรรมการตรวจสอบ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2547)

เนื่องจากคณะกรรมการ คือผู้แทนของผู้ถือหุ้นทุกราย ดังนั้นกระบวนการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการจึงควรจะทำให้ผู้ถือหุ้นสามารถเสนอ และเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม น่าไว้วางใจ มาดำรงตำแหน่งกรรมการได้ อย่างน้อยตามสัดส่วนการถือหุ้น ทำให้ได้บุคคลที่เป็นอิสระ และมีคุณสมบัติเหมาะสมมาดำรงตำแหน่งกรรมการอย่างน้อยสำหรับส่วนที่เป็นกรรมการอิสระ ในกรณีการแต่งตั้งกรรมการที่ครบวาระเข้าดำรงตำแหน่งซ้ำ ควรมีกลไกในการประเมินการทำหน้าที่ของกรรมการที่ครบวาระนั้นก่อนด้วย เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของกรรมการ และให้มั่นใจว่ากรรมการที่ดีเท่านั้น จึงจะได้รับการต่อวาระ

ข้อพึงปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการบริษัทจดทะเบียน (ฝ่ายบริษัทจดทะเบียน ด้านมาตรฐานการเปิดเผยสารสนเทศ, 2541) ดังนี้

1. คณะกรรมการบริษัทจดทะเบียน คณะกรรมการควรจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอ และควรต้องเป็นการประชุมเต็มคณะเมื่อมีการพิจารณากรณีในเรื่องหรือรายการที่มียุทธศาสตร์สำคัญ
2. บริษัทควรจัดส่งหนังสือนัดประชุมคณะกรรมการบริษัทและวาระการประชุมเป็นการล่วงหน้าด้วยระยะเวลาพอสมควร
3. บริษัทควรจัดส่งเอกสารที่ใช้ประกอบการประชุมคณะกรรมการให้กรรมการโดยครบถ้วนพร้อมกับหนังสือนัดประชุม
4. กรรมการพึงมีความเข้าใจอย่างชัดเจนถึงความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ ความสามารถ และสมรรถภาพของบริษัท กรรมการควรอุทิศเวลาเพื่อเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการบริษัท และรับรู้ถึงสิ่งที่คณะกรรมการและกรรมการแต่ละคนต้องกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ของตน
5. กรรมการควรติดตามการดำเนินงานของบริษัทตลอดเวลาและควรได้รับรู้ถึงการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อกำหนดในสัญญาที่เกี่ยวข้องของบริษัท

6. กรรมการทุกคนรวมถึงกรรมการอิสระมีสิทธิที่จะตรวจสอบเอกสารประกอบการประชุม กรรมการและเอกสารสำคัญอื่นๆ และหากกรรมการอิสระมีข้อสงสัยใดๆ กรรมการอื่นๆ และฝ่ายจัดการของบริษัทต้องดำเนินการเพื่อตอบข้อสงสัยดังกล่าวอย่างรวดเร็วและครบถ้วนเท่าที่จะเป็นไปได้

7. คณะกรรมการควรจัดให้มีเลขานุการบริษัท เพื่อดูแลกิจกรรมต่างๆ ของคณะกรรมการ และดูแลให้คณะกรรมการและบริษัทปฏิบัติตามไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องต่างๆ

8. รายงานการประชุมของคณะกรรมการและของผู้หุ้นต้องจัดทำให้ครบถ้วนสมบูรณ์ภายในกำหนดเวลาของกฎหมาย

9. กรรมการและกรรมการบริหารต้องขออนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นและควรเปิดเผยในรายงานประจำปีของบริษัทซึ่งจำนวนเงินเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนต่างๆ ที่บริษัทจ่ายให้

10. กรรมการและกรรมการอิสระควรใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาถึงจำนวนบริษัทที่เหมาะสมในการที่ตนจะรับตำแหน่งเป็นกรรมการในขณะใดขณะหนึ่ง และควรมีความแน่ใจว่าตนสามารถใช้เวลาอย่างเพียงพอในการติดตามการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียน

11. กรรมการผู้จัดการควรพิจารณาถึงความเหมาะสมในการดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการของบริษัทจดทะเบียนเพียงแห่งเดียว เพื่อให้แน่ใจว่ามีเวลาเพียงพอในการดูแลการดำเนินธุรกิจของบริษัทให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพื่อสร้างมูลค่ากิจการสูงสุดให้แก่ผู้ถือหุ้น

12. กรรมการและกรรมการอิสระไม่ควรรับเป็นกรรมการในบริษัทที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์กับบริษัทจดทะเบียนที่ตนดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการอยู่

13. กรรมการควรพิจารณาแต่งตั้งกรรมการชุดย่อยเพื่อช่วยดูแลระบบบริหารและระบบการควบคุมภายในให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้

14. บริษัทควรจัดให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับจรรยาบรรณทางธุรกิจ จริยธรรมทางธุรกิจ จริยธรรมของกรรมการ ผู้บริหารและพนักงาน เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติภายในองค์กร

ความหมายของกรรมการอิสระ

1. กรรมการอิสระ หรือกรรมการจากภายนอก หมายถึงกรรมการที่ไม่เป็นกรรมการบริหาร และไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานประจำและไม่ใช่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ในบริษัท
2. การแต่งตั้งกรรมการอิสระควรมีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนและเปิดเผยในรายงานประจำปีของบริษัท การแต่งตั้งกรรมการอิสระต่ออีกวาระเมื่อต้องพ้นจากตำแหน่งไม่ควรเป็นไปโดยอัตโนมัติ
3. กรรมการอิสระทุกคนควรพร้อมที่จะใช้ดุลยพินิจของตนอย่างเป็นอิสระ และในกรณีที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของบริษัท กรรมการอิสระต้องพร้อมที่จะคัดค้านการกระทำของกรรมการอื่นๆ หรือของฝ่ายจัดการในกรณีที่กรรมการอิสระมีความเห็นแย้งกับกรรมการคนอื่นๆ จะต้องมีการบันทึกความเห็นแย้งในรายงานการประชุมคณะกรรมการดังกล่าวด้วย
4. บริษัทควรกำหนดวิธีการที่กรรมการอิสระอาจแสวงหาความเห็นทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้องจากที่ปรึกษาอันเป็นบุคคลภายนอกด้วยค่าใช้จ่ายของบริษัทหากมีความจำเป็นเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการอิสระเป็นไปได้อย่างดี
5. หากกรรมการอิสระลาออกหรือถูกถอดถอนออกจากตำแหน่ง บริษัทพึงแจ้งเหตุผลแห่งการลาออกหรือการถอดถอนต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

คณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee)

เกณฑ์การอนุญาตให้เสนอขายหลักทรัพย์ของกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงกำหนดให้คณะกรรมการบริษัทจดทะเบียนต้องแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบขึ้น โดยประกอบด้วยกรรมการที่เป็นอิสระอย่างน้อย 3 คน ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการตรวจสอบในการดำเนินงานของบริษัทคณะกรรมการควรเป็นอิสระจากผู้บริหารและผู้ถือหุ้นรายใหญ่เพียงพอที่จะกล้าตรวจสอบ ชักถามประเด็นที่อาจเป็นข้อสงสัย คณะกรรมการตรวจสอบควรมีความเข้าใจธุรกิจและมีความรู้ทางบัญชีและการเงินเพียงพอที่จะเข้าใจเห็นประเด็นที่น่าสงสัย และสามารถให้คำแนะนำได้อย่างถูกต้อง มีอำนาจเข้าถึงข้อมูลเอกสารต่างๆ

รวมทั้งสามารถขอให้ผู้บริหาร พนักงาน มาอธิบายให้ข้อมูลเพิ่มเติมได้ และติดต่อกับหรือกับผู้สอบบัญชีได้โดยตรง มีสายงานที่เป็นอิสระ ได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการบริษัท และผู้บริหารระดับสูงซึ่งตระหนักว่าการทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบเป็นการช่วยแบ่งเบาหน้าที่โดยช่วยลดความเสี่ยงให้บริษัท สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ถือหุ้น และเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานเพื่อสร้างมูลค่าให้กิจการ

แนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบดังนี้

1. ประกอบด้วยกรรมการที่เป็นอิสระอย่างน้อย 3 คน โดยจำนวนสมาชิกควรขึ้นอยู่กับขนาด ขอบเขตความรับผิดชอบ และความสามารถในการดำเนินงาน โดยทั่วไปจำนวนสมาชิกจะอยู่ระหว่าง 3-5 คน
2. กรรมการตรวจสอบจะต้องมีความชำนาญที่เหมาะสมตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย โดยสมาชิกกรรมการตรวจสอบทุกคนไม่จำเป็นต้องถูกคาดหวังว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบัญชีหรือการเงิน เนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบสามารถเรียกหาคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญอิสระเฉพาะด้านได้ แต่ต้องเป็นผู้ที่สามารถตั้งคำถามได้อย่างตรงประเด็น และสามารถตีความและประเมินผลของคำตอบที่ได้รับ
3. กรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คน ที่มีความรู้ความเข้าใจหรือมีประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงิน และมีความรู้ต่อเนื่องเกี่ยวกับเหตุที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของการรายงานทางการเงิน ซึ่งจะมีผลให้การดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากหน้าที่หลักของคณะกรรมการตรวจสอบที่ได้รับมอบหมายคือสอบทานการรายงานทางการเงินให้มีคุณภาพที่ดีที่สุด
4. กรรมการตรวจสอบต้องสามารถอุทิศเวลาอย่างเพียงพอในการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

5. กรรมการตรวจสอบควรได้รับการอบรมและเสริมสร้างความรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น และควรได้เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัทอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ

6. การแต่งตั้ง

6.1 กรรมการตรวจสอบ

- คณะกรรมการบริษัทหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้นเป็นผู้แต่งตั้งกรรมการตรวจสอบ โดยกรรมการตรวจสอบต้องเป็นกรรมการบริษัท

- ในกรณีที่มีการเสนอชื่อกรรมการตรวจสอบให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นอนุมัติ บริษัทควรเปิดเผยรายชื่อ ประวัติ พร้อมทั้งมีข้อความระบุว่าผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งมีคุณสมบัติและความเป็นอิสระตามที่กำหนดในหนังสือเชิญประชุม

- เมื่อกรรมการตรวจสอบครบวาระการดำรงตำแหน่งหรือมีเหตุใดที่กรรมการตรวจสอบไม่สามารถอยู่ได้จนครบวาระ มีผลให้จำนวนสมาชิกน้อยกว่าจำนวนที่กำหนดคือ 3 คน คณะกรรมการบริษัทหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้นควรแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบรายใหม่ให้ครบถ้วนในทันทีหรืออย่างช้าภายใน 3 เดือนนับแต่วันที่จำนวนสมาชิกไม่ครบถ้วน เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

6.2 ประธานกรรมการตรวจสอบ

- การเลือกประธานกรรมการตรวจสอบควรพิจารณาอย่างรอบคอบถึงคุณสมบัติที่สามารถเป็นแกนนำได้ เนื่องจากประธานกรรมการตรวจสอบเป็นบุคคลที่จะให้ความมั่นใจในความมีประสิทธิภาพโดยรวมของคณะกรรมการตรวจสอบ มีผลต่อการวางแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นผู้ดำเนินการประชุมให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง

- คณะกรรมการตรวจสอบหรือคณะกรรมการบริษัทเป็นผู้คัดเลือกสมาชิกคณะกรรมการตรวจสอบ 1 ท่านให้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการตรวจสอบ

6.3 เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ

- เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบควรถูกแต่งตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับการนัดหมายการประชุม จัดเตรียมวาระการประชุม นำส่งเอกสารประกอบการประชุม และบันทึกรายงานการประชุม
- เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบอาจเป็นเลขานุการบริษัท หรือผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบภายใน หรือในกรณีที่เป็นการขนาดเล็ก อาจพิจารณาให้ผู้ช่วยฝ่ายบัญชีและการเงินเป็นเลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ
- เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

7. การพ้นจากตำแหน่ง

7.1 หมายถึงการพ้นสภาพการเป็นกรรมการบริษัทหรือการครบวาระการดำรงตำแหน่งตามที่กำหนด หรือการลาออก หรือการถูกถอดถอน

7.2 ในกรณีกรรมการตรวจสอบลาออกก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่ง กรรมการตรวจสอบควรแจ้งต่อบริษัทล่วงหน้า 1 เดือน พร้อมเหตุผลเพื่อคณะกรรมการบริษัทหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้นจะพิจารณาแต่งตั้งกรรมการอื่นที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทดแทนบุคคลที่ลาออก ให้บริษัทแจ้งการลาออกพร้อมส่งสำเนาหนังสือลาออกให้ตลาดหลักทรัพย์ทราบด้วย

7.3 ในกรณีกรรมการตรวจสอบถูกถอดถอนก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่ง ให้บริษัทแจ้งการถอดถอน พร้อมสาเหตุให้ตลาดหลักทรัพย์ทราบ ทั้งนี้ กรรมการตรวจสอบที่ถูกถอดถอนอาจชี้แจงถึงสาเหตุดังกล่าวให้ตลาดหลักทรัพย์ทราบได้

8. วาระการดำรงตำแหน่ง

8.1 ควรกำหนดวาระกรรมการตรวจสอบไว้แน่นอนและมีระยะเวลาพอสมควรระหว่าง 2-5 ปี เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานของกรรมการตรวจสอบ

8.2 กรรมการตรวจสอบอาจได้รับการแต่งตั้งต่อไปได้อีกวาระหนึ่งตามที่คณะกรรมการบริษัทหรือที่ประชุมเห็นว่าเหมาะสม แต่ไม่ควรถูกแต่งตั้งวาระโดยอัตโนมัติ

8.3 ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบรายใหม่ๆ เพื่อให้มีการนำความคิดใหม่ๆ เข้ามาในคณะกรรมการตรวจสอบ

นอกจากนี้ในส่วนของคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบได้กล่าวถึงจำนวนครั้งการประชุมในแต่ละปีให้ขึ้นอยู่กับขนาดของธุรกิจ และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด โดยทางปฏิบัติทั่วไปคณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมโดยเฉลี่ยปีละ 4 ครั้ง

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพกำไร

ข้อบ่งชี้ถึงคุณภาพกำไรมีหลายวิธีขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Schipper and Vincent, 2003) กล่าวถึง การวัดคุณภาพวัดได้ยากจึงต้องให้ตัววัดที่ดีที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพที่แท้จริง

การวัดคุณภาพกำไรสามารถวัดได้ 4 มุมมอง ดังนี้

1. กำไรที่มีคุณภาพ ตัวชี้วัดจะต้องมาจากอนุกรมเวลา (Time-series properties of earnings)

เป็นการวิเคราะห์คุณภาพกำไรโดยพิจารณาถึงคุณภาพกำไรตามความต่อเนื่องของเวลาที่เกิดกำไรข้อบ่งชี้ที่แสดงให้เห็นถึงควมมีคุณภาพกำไร ได้แก่

1.1 ความมีเสถียรภาพของกำไร (Persistence) คือ การพิจารณากำไรที่มีคุณภาพจะสะท้อนให้เห็นลักษณะของกำไรที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน ในมุมมองนี้จะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อวัดความมีเสถียรภาพของกำไร โดยกำไรที่มีเสถียรภาพนั้นจะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำไปคาดคะเนคุณภาพกำไรในอนาคต

1.2 ความสามารถในการพยากรณ์กำไรในอนาคต (Predictability) คือ ความสามารถของตัวเลขกำไรในอดีตในการพยากรณ์กำไรในอนาคต หากกำไรในปัจจุบันสามารถพยากรณ์กำไรในอนาคต จะช่วยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำข้อมูลไปคาดการณ์ในการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม

1.3 ความผันผวนหรือความไม่แน่นอนของกำไร (Variability) ความผันผวนของกำไร ถ้ากำไรมีความผันผวนมาก แสดงให้เห็นว่ากำไรไม่มีคุณภาพ กำไรที่สามารถคาดคะเนได้ถึงคุณภาพ จากข้อมูลแนวโน้มกำไรในอดีต แต่ความผันผวนของกำไรหากมีมากอาจทำให้เกิดความเข้าใจได้ว่า กำไรจะไม่มีคุณภาพ การปฏิบัติ ความคาดหวัง และการพยากรณ์นั้นอาจเกิดช่องว่างของความผันผวนของกำไร จึงทำให้เกิดการเกลี้ยกำไร (smooth income) เป็นเส้นตรง ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการตกแต่งกำไรเพื่อชะลอการรับรู้รายจ่าย และหรือรายได้จากงวดบัญชีหนึ่งไปสู่อีกงวดบัญชีหนึ่ง ส่งผลให้กำไรที่แสดงในงวดปัจจุบันไม่ได้แสดงถึงผลการดำเนินงานที่แท้จริง และจะเกลี้ยกำไรหรือไม่ ต้องสอดคล้องกับลักษณะวัฏจักรของธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตามสภาพของธุรกิจ รูปแบบของตัวกำไรจะต้องสะท้อนจากลักษณะของธุรกิจ ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการเกลี้ยกำไรอาจเป็นช่องทางสำหรับการตกแต่งตัวเลข แต่อย่างไรก็ตามรายการรายได้หรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ถือว่ามีคุณภาพ ในมุมมองของอนุกรมเวลา

2. คุณภาพกำไรตามความสัมพันธ์ระหว่างกำไร รายการคงค้างและกระแสเงินสด (Relations among Income, Accruals, and Cash)

เป็นวิธีการวิเคราะห์คุณภาพกำไรจากความสัมพันธ์ระหว่างกำไร รายการคงค้าง และกระแสเงินสด กำไรที่มีคุณภาพวัดจากความเป็นเงินสดจากกระแสเงินสดที่กิจการมีอยู่จริงในขณะนั้น แบ่งเป็นกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน และกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน ส่วนที่เป็นรายการคงค้าง เกิดจากกระแสเงินสดที่กิจการจะ

ได้รับหรือต้องจ่ายออกไปในอนาคตหรือเกิดจากการตัดบัญชีโดยไม่เกี่ยวข้องกับเงินสด เช่น ค่าเสื่อมราคา ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ

2.1 อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อกำไรสุทธิ (Ratio of Operating Cash Flow to Income) เกิดจากความสามารถของกำไรในการเปลี่ยนเป็นกระแสเงินสดเพื่อใช้ในการกิจการ โดยแนวคิดนี้คือ กำไรที่มีคุณภาพดีควรเกิดจากกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานเป็นเบื้องหลังของการเกิดกำไร สาเหตุที่บ่งชี้ว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีผลต่อคุณภาพกำไร เนื่องจากกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานเป็นกิจกรรมหลักที่ก่อให้เกิดรายได้ของกิจการ

2.2 การเปลี่ยนแปลงในรายการคงค้าง การบันทึกบัญชีเป็นไปตามข้อสมมติในการจัดทำงบการเงินของแม่บทการบัญชีโดยใช้เกณฑ์คงค้าง ทำให้เกิดรายการคงค้างที่ทำให้กระแสเงินสดแตกต่างจากกำไร คุณภาพกำไรจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับมูลค่าของรายการคงค้างคือ ถ้ารายการคงค้างสูงจะแสดงถึงการมีคุณภาพกำไรที่ต่ำ เพราะผู้บริหารสามารถใช้ดุลยพินิจในการรับรู้หรือหลีกเลี่ยงการรับรู้รายการคงค้างบางรายการได้ เพื่อให้กิจการแสดงผลกำไรเป็นไปตามทิศทางที่ผู้บริหารต้องการ งานวิจัยทางบัญชีส่วนใหญ่จึงนิยมใช้รายการคงค้างเป็นข้อบ่งชี้ที่แสดงถึงคุณภาพกำไร กิจการเกิดกำไรแต่ไม่มีสภาพคล่อง เพราะฉะนั้นกำไรที่มีคุณภาพสูงต้องมีความเป็นเงินสดสูง เงินสดยิ่งสูงกำไรก็จะมีคุณภาพสูง ซึ่งข้อมูลที่ได้ปรากฏในงบกำไรขาดทุน โดยกำไรสุทธิปรับปรุงด้วยรายการคงค้างที่เป็นเงินสด และไม่ใช่เงินสดจะได้กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน เขียนเป็นสมการง่ายๆได้ ดังนี้

$$\text{Net income} \pm \text{Accrual} = \text{OCF}$$

โดยที่

Net Income = กำไรสุทธิจากการดำเนินงาน

Accrual = รายการคงค้าง

OCF = กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน

รายการคงค้างต้องมีค่าไม่เท่ากับศูนย์ เนื่องจากใช้เกณฑ์คงค้าง ดังนั้น รายการคงค้างแบ่งเป็น สองประเภท คือ ประเภทที่เกิดขึ้นตามปกติ ไม่ได้ตกแต่งตัวเลขคือ รายการที่ไม่ใช้ดุลยพินิจของ

ผู้บริหาร (NDA = Non – Discretionary Accruals) และส่วนที่เกิดจากการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (DA = Discretionary Accruals) ซึ่งรายการ ดุลยพินิจของผู้บริหาร หมายถึง รายการที่สามารถใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารจากรายการคงค้าง แต่ส่วนใหญ่รายการคงค้างที่ไม่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารถือว่าไม่มีคุณภาพ

ซึ่งจากการศึกษาที่ผ่านมาของ Sloan (1996), Dechow (1998) และ Wild, Subramanyam, and Halsey (2006) พบความสัมพันธ์ของรายการคงค้างกับคุณภาพกำไรดังนี้

Sloan (1996 cited in Schipper and Vincent, 2003) คุณภาพกำไรจากรายการคงค้างพบว่า กระแสเงินสดสามารถพยากรณ์สิ่งต่างๆ ได้ดีกว่ารายการคงค้าง

Dechow *et al.* (1998 cited in Schipper and Vincent, 2003) พบว่ากำไรเป็นตัวที่ช่วยในการพยากรณ์กระแสเงินสดในอนาคตได้มีสองอย่างคือ รายการคงค้าง และกระแสเงินสดหมุนเวียนที่สามารถพยากรณ์กระแสเงินสดในอนาคตได้ และยังพบว่าคุณภาพกำไรตามความสัมพันธ์ระหว่างกำไร รายการคงค้าง และกระแสเงินสดเป็นการวัดคุณภาพกำไรที่ดี กำไรที่ใช้สำหรับการพยากรณ์ไม่ควรใช้ในลักษณะของผลรวมแต่ควรแยกออกเป็นส่วนๆ จะช่วยในการพยากรณ์ได้ดีกว่า

Wild, Subramanyam, and Halsey (2006 in Schipper and Vincent, 2003) กล่าวว่ารายการคงค้างทางบัญชีให้ข้อมูลในการตัดสินใจมากกว่ากระแสเงินสด เนื่องจากหากมีลูกหนี้ปลายงวด ลูกหนี้จะให้ข้อมูลว่าในอนาคตจะมีเงินสดจากการชำระหนี้ของลูกหนี้ แต่หากมีเงินสดในงวดปัจจุบันไม่อาจบอกเงินสดในอนาคต สำหรับกระแสเงินสดให้ความน่าเชื่อถือมากกว่ารายการคงค้าง เพราะรายการคงค้างสามารถเกิดการตกแต่งตัวเลขได้ เช่น ยืดอายุค่าเสื่อมราคา ตั้งประมาณการในการรับรู้รายได้ และค่าใช้จ่ายผิดงวดเวลา แต่สำหรับบริษัทใช้รายการคงค้างเพื่อหามูลค่าโดยการให้เกณฑ์คงค้างได้

3. คุณภาพกำไรตามลักษณะเชิงคุณภาพของแม่บทการบัญชี (Qualitative Concepts in the FASB's Conceptual Framework (Decision Usefulness))

วิธีนี้เป็นวิธีการวัดคุณภาพกำไรตามลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน ดังนี้

3.1 ความเข้าใจได้ เป็นข้อมูลที่แสดงในงบการเงินต้องเป็นข้อมูลที่ผู้ใช้งบการเงินสามารถอ่านและเข้าใจข้อมูลดังกล่าวได้เป็นอย่างดี โดยมีข้อสมมติว่าผู้ใช้งบการเงินต้องมีความรู้พอสมควรและมีความตั้งใจที่จะศึกษาข้อมูลดังกล่าว

3.2 ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ คือข้อมูลต้องช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต รวมทั้งยืนยันหรือชี้ข้อผิดพลาดของผลการประเมินที่ผ่านมาของงบการเงินได้ อย่างไรก็ตามความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจต้องเป็นข้อมูลที่มีนัยสำคัญ คือข้อมูลที่เมื่อละเว้นหรือไม่แสดงข้อมูลดังกล่าว จะทำให้ผู้ใช้งบการเงินหลงผิดหรือตัดสินใจผิดได้ ความมีสาระสำคัญจะให้คุณค่าในการยืนยันกับคาดคะเน

3.3 ความเชื่อถือได้ ข้อมูลที่แสดงนั้นจะเชื่อถือได้ต้องปราศจากข้อผิดพลาดที่มีนัยสำคัญ และความลำเอียง ข้อมูลที่เชื่อถือได้มีคุณลักษณะที่เป็นลักษณะรอง ได้แก่ การเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ ความเป็นกลาง ความระมัดระวัง และความครบถ้วน

3.4 การเปรียบเทียบได้ ข้อมูลสำหรับกิจการเดียวกันต้องสามารถเปรียบเทียบกันได้สำหรับรอบระยะเวลาต่างกัน นอกจากนั้นการเปรียบเทียบกันได้ยังมีความหมายรวมถึงการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกิจการในรอบระยะเวลาเดียวกัน การเปรียบเทียบกันได้จะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถคาดคะเนถึงแนวโน้มฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการได้

4. คุณภาพกำไรตามการตัดสินใจในการดำเนินงานหรือการตกแต่งกำไร (Implementation (of reporting standards) Decisions)

วิธีนี้เป็นวิธีการวัดคุณภาพกำไรจากแรงจูงใจและความรู้ความเชี่ยวชาญของผู้จัดทำงบการเงินหรือผู้บริหาร ยังมีรายการที่อาศัยการประมาณการหรือใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารมากเท่าไร กำไรจะยิ่งมีคุณภาพลดลง ซึ่งดูได้จากการตกแต่งตัวเลข หากมีการตกแต่งตัวเลขกำไรจะไม่มีความเป็นวิธีการที่เชื่อว่าการใช้ประมาณการเป็นสิ่งที่ดี แต่หากใช้ประมาณการมากเกินไปก็จะเป็นผลดีต้อง

ประมาณอย่างสมเหตุสมผลในระดับพอดี และหากมีการประมาณการมากเกินไปก็จะมีผลต่อการตกแต่งกำไร ทำให้กำไรไม่มีคุณภาพ

จากข้อบ่งชี้แสดงถึงควมมีคุณภาพของกำไรทั้ง 4 วิธีข้างต้น สำหรับการวัดคุณภาพกำไร ตามลักษณะเชิงคุณภาพของแบบทการบัญชีและการตัดสินใจในการดำเนินการหรือการตกแต่งตัวเลข ในทางปฏิบัติเป็นการวัดที่เป็นเชิงคุณภาพ (พวงเพ็ชร คุ้มคงไพศาล, 2549) และการวัดคุณภาพกำไรในลักษณะของอนุกรมเวลาอาจไม่สามารถสื่อให้เห็นถึงคุณภาพกำไรได้อย่างชัดเจน เนื่องจากการที่กำไรมีคุณภาพควรเป็นกำไรที่ไม่ผันผวน แต่ในบางครั้งความไม่ผันผวนของกำไรอาจเป็นผลจากการเปลี่ยนกำไร ที่เป็นวิธีการหนึ่งในการตกแต่งกำไร เพื่อแสดงกำไรที่สม่ำเสมอ ไม่ผันผวนขึ้นลงซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้กำไรดูมีคุณภาพด้วย

จากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่ผ่านมาผู้ศึกษาจึงเลือกใช้คุณภาพกำไรตามความสัมพันธ์ระหว่างกำไรกับรายการคงค้าง เนื่องจากสามารถแสดงให้เห็นถึงควมมีคุณภาพของกำไรจากเกณฑ์คงค้างจากการบันทึกบัญชีทำให้กำไรสุทธิที่ปรากฏในงบกำไรขาดทุนประกอบด้วยรายการที่เป็นเงินสดและที่ไม่ใช่เงินสดหรือรายการคงค้าง ดังนั้น การวัดคุณภาพกำไรด้วยวิธีนี้จึงมีความเหมาะสมสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้

คุณภาพกำไรด้วยการบริหารรายการคงค้าง

คำนิยามของคุณภาพกำไร Belkaoui (2004) คือ ความน่าจะเป็นที่จะบริหารรายการคงค้างด้วยความตั้งใจที่จะได้รับกำไรส่วนบุคคล

ความสัมพันธ์ต่อไปนี้จะช่วยให้เข้าใจการบริหารกำไรด้วยการบริหารรายการคงค้าง

1. รายการคงค้างทั้งหมด = กำไรสุทธิที่รายงาน – กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน
2. รายการคงค้างทั้งหมด = รายการคงค้างที่ไม่ได้เกิดจากการตัดสินใจ + รายการคงค้างจากการตัดสินใจ

แนวทางการประมาณรายการคงค้างจากการตัดสินใจ ใช้วิธีวิเคราะห์ความถดถอยรายการคงค้างทั้งหมดกับตัวแปรที่เป็นรายการคงค้างปกติ รายการคงค้างที่ไม่คาดหวังหรือรายการคงค้างจากการตัดสินใจถือเป็นส่วนประกอบที่คงเหลือหรือที่ไม่สามารถอธิบายได้ของรายการคงค้างทั้งหมด ซึ่งงานวิจัยสมมติให้ตัวแปรเหล่านี้แทนการบริหารกำไร ได้แก่ การประมาณค่าเสื่อมราคา และการตั้งสำรองหนี้สูญในช่วงที่เสนอขายหลักทรัพย์ครั้งแรกต่อสาธารณชน การสำรองขาดทุนของธนาคาร และการสำรองสิทธิเรียกร้องต่อความเสียหายของบริษัทประกัน รวมทั้งการสำรองการวัดมูลค่าภายใต้เงินได้รอตัดบัญชี

ตัวแบบรายการคงค้างทั้งหมด (Total Accruals Models)

ตัวแบบสำหรับรายการคงค้างทั้งหมดมี 2 แนวคิดที่ใช้ในการคำนวณรายการคงค้าง ได้แก่ แนวคิดงบดุล (The Balance Sheet Approach) และแนวคิดกระแสเงินสด (The Cash Flow Approach)

- 1) ตัวแบบแนวคิดงบดุล สามารถคำนวณรายการคงค้างทั้งหมดได้ ดังต่อไปนี้

$$TA_t = \Delta CA_t - \Delta Cash_t - \Delta CL_t + \Delta DCL_t - DEP_t$$

โดยที่

TA_t = รายการคงค้างทั้งหมด

ΔCA_t = การเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์หมุนเวียน ณ เวลาที่ t

$\Delta Cash_t$ = การเปลี่ยนแปลงของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ เวลาที่ t

ΔCL_t = การเปลี่ยนแปลงของหนี้สินหมุนเวียน ณ เวลาที่ t

ΔDCL_t = การเปลี่ยนแปลงของภาระหนี้ในหนี้สินหมุนเวียน ณ เวลาที่ t

DEP_t = ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย ณ เวลาที่ t

- 2) แนวคิดกระแสเงินสด

จากการศึกษาที่ผ่านมาที่ใช้ตัวแบบแนวคิดงบดุลในการวัดค่ารายการคงค้าง ถูกวิจารณ์ว่าการวัดค่ารายการคงค้างทั้งหมดตามแนวคิดงบดุลทำให้ไม่สามารถจำแนกรายการคงค้างจากการตัดสินใจออกมาได้ชัดเจน Collins and Hribar (1999 cited in Belkaoui, 2004) เสนอให้ใช้แนว

ทางตรง คือ จำนวนรายการคงค้างทั้งหมด เท่ากับความแตกต่างระหว่างกำไรสุทธิกับกระแสเงินสดจากการดำเนินงานตามแนวทางกระแสเงินสด ซึ่งเกิดจากการตัดสินใจตามดุลยพินิจของผู้บริหาร

ตัวแบบรายการคงค้างจากการตัดสินใจตามดุลยพินิจของผู้บริหาร มีตัวแบบที่ใช้คำนวณ 6 ตัวแบบ ดังนี้

2.1 ตัวแบบ De Angelo (1986) รายการคงค้างจากการตัดสินใจเท่ากับ ผลต่างระหว่างรายการคงค้างในเหตุการณ์ปีที่ t หาด้วยสินทรัพย์รวมปีที่ $t-1$ กับรายการคงค้างที่ไม่ได้เกิดจากการตัดสินใจ คือรายการคงค้างทั้งหมดงวดก่อนหาด้วยสินทรัพย์รวมทั้งหมดในปีที่ $t-2$

$$NDA = TA_{t-1}/A_{t-2}$$

โดยที่

NDA_{t-1} = รายการคงค้างที่ไม่ขึ้นกับดุลยพินิจของผู้บริหาร ณ เวลาที่ $t-1$

TA_{t-1} = รายการคงค้างทั้งหมดปีที่ t

A_{t-2} = สินทรัพย์รวมทั้งหมดในปีที่ $t-2$

2.2 ตัวแบบ Healy (1989) รายการคงค้างที่ไม่ได้เกิดจากการตัดสินใจของผู้บริหาร เท่ากับ ค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างทั้งหมดในปีที่ t หาด้วยสินทรัพย์รวมปีที่ผ่านมา ($t-1$) นำไปหักจากรายการคงค้างทั้งหมดเท่ากับรายการคงค้างจากการตัดสินใจ

$$NDA_t = 1/n \sum_{\gamma} (TA_{\gamma}/A_{\gamma-1})$$

โดยที่

NDA_t = รายการคงค้างที่ไม่ขึ้นกับดุลยพินิจของผู้บริหาร ณ เวลาที่ t หาด้วยสินทรัพย์รวมย้อนหลัง

n = จำนวนปีในรอบระยะเวลาที่ทำการประมาณ

$\sum_{\gamma}$ = จำนวนผลรวมในปีที่ γ

TA = รายการคงค้างทั้งหมด

$A_{\gamma-1}$ = สินทรัพย์รวมทั้งหมดในปีที่ $\gamma-1$

γ = ปีที่ทำการย้อนหลังในรอบระยะเวลาที่ทำการประมาณ

สำหรับความแตกต่างของรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร ตัวแบบ Healy นี้แตกต่างจาก De Angelo ในส่วนที่รายการคงค้างที่ไม่เกิดจากการตัดสินใจของผู้บริหาร ส่วนตัวแบบ De Angelo เป็นไปตามกระบวนการ Random Walk คือมีการเคลื่อนที่แบบไร้ทิศทาง ขณะที่ของ Healy เป็นกระบวนการที่มีค่าเฉลี่ยอย่างลดลง Mean Reverting

2.3 ตัวแบบ Jones (1991) วัตถุประสงค์หลักของตัวแบบ Jones คือการควบคุมผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของกิจการที่มีผลต่อรายการคงค้างที่ไม่ได้เกิดจากการตัดสินใจของผู้บริหาร ซึ่งคำนวณได้จาก

$$NDA_t = \alpha_1(1 / A_{t-1}) + \alpha_2(\Delta REV_t / A_{t-1}) + \alpha_3(PPE_t / A_{t-1})$$

โดยที่

NDA_t = รายการคงค้างที่ไม่ขึ้นกับดุลยพินิจของผู้บริหาร ณ เวลาที่ t หาคด้วยสินทรัพย์รวมย้อนหลัง

A_{t-1} = สินทรัพย์รวม ณ วันสิ้นเวลาที่ $t-1$

ΔREV_t = รายได้ ณ เวลาที่ t หักด้วยรายได้ ณ เวลาที่ $t-1$

PPE_t = ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ณ วันสิ้นเวลาที่ t

$\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงเส้นของแต่ละบริษัท

โดยค่า α หาได้จากตัวแบบต่อไปนี้ในช่วงการประมาณระยะเวลาดังนี้

$$TA_t / A_{t-1} = \alpha_1(1 / A_{t-1}) + \alpha_2(\Delta REV_t / A_{t-1}) + \alpha_3(PPE_t / A_{t-1}) + E_t$$

โดยที่

TA_t = รายการคงค้างทั้งหมด ณ เวลาที่ t

A_{t-1} = สินทรัพย์รวม ณ วันสิ้นเวลาที่ $t-1$

ΔREV_t = รายได้ ณ เวลาที่ t หักด้วยรายได้ ณ เวลาที่ $t-1$

PPE_t = ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ณ วันสิ้นเวลาที่ t

E_t = ค่าความคลาดเคลื่อน ณ เวลาที่ t

โดย $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงเส้นของแต่ละบริษัทที่ได้จากการทดสอบตัวแบบนี้ แล้วจึงนำไปใช้เป็นตัวแทนในการทดสอบตัวแบบคำนวณรายการคงค้างที่ไม่ใช่ดุลยพินิจของผู้บริหารข้างต้น

การประยุกต์ตัวแบบ Jones ยังครอบคลุมถึงการเพิ่มรายการคงค้างทั้งหมดในช่วงอดีต และอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ในอดีตเป็นตัวแปรอิสระอีก 2 ตัวแปร เพื่อความสามารถในการอธิบายที่ดียิ่งขึ้น และการที่ตัวแบบได้เปลี่ยนตัวแปรการเปลี่ยนแปลงของยอดขาย เป็นการเปลี่ยนแปลงของยอดขายสด

2.4 ตัวแบบ Modified Jones (1995) เพื่อจัดผลของการวัดค่าความผิดพลาดของรายการคงค้างจากการตัดสินใจที่เกิดจากการรับรู้รายได้ ตัวแบบนี้ประมาณรายการคงค้างที่ไม่ได้เกิดจากการตัดสินใจระหว่างงวดด้วยสมการดังนี้

$$NDA_t = \alpha_1(1 / A_{t-1}) + \alpha_2(\Delta REV_t - \Delta REC_t) / A_{t-1} + \alpha_3(PPE_t / A_{t-1})$$

โดยที่

NDA_t = รายการคงค้างที่ไม่ขึ้นกับดุลยพินิจของผู้บริหาร ณ เวลาที่ t หาด้วยสินทรัพย์รวมย้อนหลัง

A_{t-1} = สินทรัพย์รวม ณ วันสิ้นเวลาที่ $t-1$

ΔREV_t = รายได้ ณ เวลาที่ t หักด้วยรายได้ ณ เวลาที่ $t-1$

ΔREC_t = ลูกหนี้การค้า ณ เวลาที่ t หักด้วยลูกหนี้การค้า ณ เวลาที่ $t-1$

PPE_t = ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ณ วันสิ้นเวลาที่ t

โดยค่า α หาได้จากตัวแบบเดียวกับตัวแบบ Jones ในช่วงการประมาณระยะเวลา ความแตกต่างของตัวแบบของ Jones ทั้ง 2 ตัวแบบ คือ ตัวแบบ Modified Jones ปรับปรุงการเปลี่ยนแปลงของลูกหนี้การค้า เพราะเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงในยอดขายเชื่อทั้งหมดในช่วงเหตุการณ์เป็นผลจากการบริหารกำไร ซึ่งตัวแบบ Jones สมมติว่าการตัดสินใจเรื่องนี้ไม่กระทบต่อรายได้ไม่ว่าในช่วงการประมาณหรือช่วงเหตุการณ์ โดยมีเหตุผลว่าการบริหารกำไรทั้งกระบวนการด้วยการตัดสินใจเกี่ยวกับการรับรู้รายได้ตลอดช่วงการขายเชื่อง่ายกว่าการบริหารกำไรเฉพาะการขายสด ซึ่ง

ถ้ากระบวนการนี้ต้องการประมาณค่าการบริหารกำไร (รายการคงค้างจากการตัดสินใจ) จะไม่นับเป็นเงินเข้าใกล้ 0 หากการบริหารกำไรนั้นเกิดจากการบริหารยอดขาย

2.5 ตัวแบบ Industry ตัวแบบนี้แก้ไขข้อสมมติเรื่องรายการคงค้างที่ไม่ได้เกิดจากการตัดสินใจต้องคงที่ตลอดเวลา โดยแทนที่จะหาตัวแปรวัดค่ารายการคงค้างที่ไม่ได้เกิดจากการตัดสินใจ ตัวแบบสมมติว่าความผันแปรของตัวกำหนดค่ารายการคงค้างที่ไม่ได้เกิดจากการตัดสินใจจะเหมือนกันทุกบริษัทในอุตสาหกรรมเดียวกัน ด้วยสมการดังนี้

$$NDA_t = \beta_1 + \beta_2 \text{ median; } (TA_t / A_{t-1})$$

โดยที่

NDA_t = รายการคงค้างที่ไม่ขึ้นกับดุลยพินิจของผู้บริหาร ณ เวลาที่ t วัดจากการทดสอบด้วยตัวแบบ Jones (1991)

$\text{median; } (TA_t / A_{t-1})$ = ค่ามัธยฐานของรายการคงค้างทั้งหมด ณ เวลาที่ t หาด้วยสินทรัพย์รวมย้อนหลังสำหรับบริษัททั้งหมดที่ไม่ใช่ตัวอย่างในอุตสาหกรรมที่มีรหัสมาตรฐานอุตสาหกรรม 2 หลัก (Standard Industry Classification; SIC)

β_1, β_2 = ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเชิงเส้นของแต่ละบริษัทคำนวณจากสมการถดถอยเชิงเส้นกำลังสองน้อยที่สุดของการสำรวจในช่วงระยะเวลาที่ทำ การประมาณ

ตัวแบบนี้บรรเทาความผิดพลาดที่เกิดจากการวัดค่ารายการคงค้างจากการตัดสินใจ โดยขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ ได้แก่ ตัวแปรอุตสาหกรรม ช่วยจัดความผันแปรของรายการคงค้างที่ไม่ได้เกิดจากการตัดสินใจที่ทุกบริษัทในอุตสาหกรรมเดียวกันมีเหมือนกัน หากรายการคงค้างที่ไม่ได้เกิดจากการตัดสินใจส่วนใหญ่สะท้อนการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมของแต่ละบริษัท ตัวแบบอุตสาหกรรมจะไม่ดึงค่ารายการคงค้างที่ไม่ได้เกิดจากการตัดสินใจจากตัวแปรรายการ คงค้างจากการตัดสินใจได้ และตัวแปรอุตสาหกรรม จัดความผันแปรของรายการคงค้างจากการตัดสินใจที่สัมพันธ์กันระหว่างกิจการในอุตสาหกรรมเดียวกัน ความรุนแรงของปัญหามุ่งอยู่กับสิ่งที่การบริหารกำไรนั้นไปกระตุ้นความสัมพันธ์ระหว่างกิจการในอุตสาหกรรมเดียวกัน

2.6 ตัวแบบของ Kang และ Sivaramakrishnan (1995) เสนอแนวทางใหม่โดยประมาณรายการคงค้างจากการตัดสินใจ โดยอาศัยแนวคิดที่สลับกันระหว่าง การประมาณการจัดการรายการคงค้างโดยใช้ระดับมากกว่าการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียน แทนการหาการเปลี่ยนแปลงของรายการทั้งสอง พร้อมทั้งรวมรายการต้นทุนขายและค่าใช้จ่ายอื่นๆ และไม่จำเป็นต้องใช้การวิเคราะห์ความถดถอยซึ่งอาจเกิดความไม่ถูกต้อง เนื่องจากสมการวิเคราะห์ความถดถอยต้องมีค่าความผิดพลาดเกิดขึ้น โดยสมการตัวแบบของ Kang และ Sivaramakrishnan มีดังนี้

$$AB_{i,t} = \Phi_0 + \Phi_1(\delta_{1,i} REV_{i,t}) + \Phi_2(\delta_{2,i} EXP_{i,t}) + \Phi_3(\delta_{3,i} GPPE_{i,t}) + u_{i,t}$$

โดยที่

$AB_{i,t}$ = รายการคงค้างดุลยภาพของบริษัท i ณ เวลาที่ t

$$= AR_{i,t} + INV_{i,t} + OCA_{i,t} - CL_{i,t} - DEP_{i,t}$$

$AR_{i,t}$ = ลูกหนี้การค้า รวมถึงภาษีที่ได้รับคืนของบริษัท i ณ เวลาที่ t

$INV_{i,t}$ = สินค้าคงเหลือของบริษัท i ณ เวลาที่ t

$OCA_{i,t}$ = สินทรัพย์หมุนเวียนอื่นจากเงินสด ลูกหนี้การค้า และสินค้าคงเหลือของบริษัท i ณ เวลาที่ t

$CL_{i,t}$ = หนี้สินหมุนเวียนนอกเหนือจากภาษี และหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระในปีนั้นของบริษัท i ณ เวลาที่ t

$DEP_{i,t}$ = ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจ่ายของบริษัท i ณ เวลาที่ t

$REV_{i,t}$ = รายได้จากการขายสุทธิของบริษัท i ณ เวลาที่ t

$EXP_{i,t}$ = ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (ต้นทุนสินค้าขาย ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร ก่อนค่าเสื่อมราคา) ของบริษัท i ณ เวลาที่ t

$GPPE_{i,t}$ = ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ขั้นต้นของบริษัท i ณ เวลาที่ t

$$\delta_{1,i} = (AR_{i,t-1} / REV_{i,t-1})$$

$$\delta_{2,i} = (INV_{i,t-1} + OCA_{i,t-1} - CL_{i,t-1} / EXP_{i,t-1})$$

$$\delta_{3,i} = (DEP_{i,t} - 1 / GPPE_{i,t-1})$$

$u_{i,t}$ = ค่าความคลาดเคลื่อน ณ เวลาที่ t

Φ = (ฟี) ค่าคณิตศาสตร์

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์ และค่า δ_1 , δ_2 , δ_3 เป็นอัตราส่วนที่ได้จากรายการหมุนเวียนซึ่งได้จากแต่ละบริษัท และยังใช้ในการคำนวณเพื่อถ่วงน้ำหนักของตัวแบบที่ใช้ประมาณการรายการคงค้างจากกลุ่มตัวอย่าง

จากงานวิจัยในอดีตที่ผ่านมาส่วนใหญ่จะใช้รายการคงค้างจากดุลยพินิจของผู้บริหารจากตัวแบบที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นตัววัดการจัดการกำไรของธุรกิจ จากงานวิจัยที่ผ่านมาของ Dechow, Sloan and Sweeney (1995) พบว่า การใช้ตัวแบบ Modified Jones Model (1995) เป็นตัวแบบที่เหมาะสมที่สุดในการวัดการจัดการกำไร ดังนั้นในงานวิจัยครั้งนี้จึงใช้รายการคงค้างจากดุลยพินิจของผู้บริหารโดยใช้ตัวแบบ Modified Jones Model (1995) เป็นตัวแบบในการวัดการจัดการกำไรที่จะสะท้อนให้ทราบถึงคุณภาพกำไร

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม

จากการศึกษาผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมแบ่งเป็น 5 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีความชอบธรรมทางสังคม (Legitimacy Theory) ทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสาธารณะ (Public Responsibility Theory) ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory) ทฤษฎีจริยธรรมทางธุรกิจ (Business Ethics) และทฤษฎีการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม (Corporate Citizenship Theory) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ทฤษฎีความชอบธรรมทางสังคม (Legitimacy Theory)

Votaw (1973 cited in Carroll 1999: 280) กล่าวว่า “ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นสิ่งที่ดีงาม แต่ทุกคนไม่ได้คิดเช่นนั้นทุกคน แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นภาระกิจหรือเป็นกฎเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติในการรับผิดชอบต่อสังคมจากพฤติกรรมและความรู้สึกด้านจริยธรรมของบุคคล” แนวคิดนี้มุ่งประเด็นด้านความชอบธรรมในการดำเนินธุรกิจที่เชื่อว่าอำนาจในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรบุคคลขององค์กรนั้นไม่เกิดจากความต้องการขององค์กรเอง แต่อำนาจและสิทธิเหล่านั้นได้มาจากการยอมรับของสังคมที่จะเป็นผู้พิจารณาว่าการดำเนินธุรกิจขององค์กรนั้นเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมโดยรวม และสิทธิในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่ได้รับอนุญาตจากสังคมนั้นเป็นการยอมรับชั่วคราวเท่านั้น เนื่องจากสังคมเองจะทำการตรวจสอบการดำเนินธุรกิจขององค์กรอยู่เสมอ เมื่อใดที่สังคมเห็นว่าองค์กรกระทำการโดยไม่ชอบธรรมก็พร้อม

จะถอนอำนาจและสิทธิ์ที่องค์กรจะได้รับทุกเมื่อ ดังนั้นความอยู่รอดหรือความเจริญเติบโตขององค์กรจึงขึ้นอยู่กับความคาดหวังของสังคม ความรับผิดชอบทางสังคมนี้จึงเป็นเสมือนกับการตระหนักขององค์กรและสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับชุมชน ที่ฝ่ายหนึ่งคือองค์กรทำหน้าที่ในการดำเนินธุรกิจ และอีกฝ่ายหนึ่งคือชุมชนทำหน้าที่ตรวจสอบองค์กร

ทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสาธารณะ (Public Responsibility Theory)

“ขอบเขตความรับผิดชอบต่อสาธารณะกว้างขวางอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด ประชาชนเป็นผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อำนาจในการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ไม่เฉพาะความรับผิดชอบต่อชั้นพื้นฐานและระดับรอง แต่เกี่ยวข้องกับพื้นที่โดยรอบ” Preston and Post (1975 cited in Carroll 1999: 280) “ธุรกิจต้องรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นกับพื้นที่สาธารณะโดยรอบในวงกว้าง” Wood (1991 cited in Carroll 1999: 289) แนวคิดนี้เป็นการกำหนดให้องค์กรต้องรับผิดชอบต่อผลที่ได้รับจากการดำเนินธุรกิจที่เกิดขึ้นในพื้นที่โดยตรงและพื้นที่ต่อเนื่อง ซึ่งกลายเป็นประเด็นทางสังคมในเวลาต่อมา ทั้งนี้สังคมจะเป็นผู้กำหนดแนวทางการปฏิบัติให้กับองค์กรเอง องค์กรมีหน้าที่วางแผนนโยบายและแนวทางการตัดสินใจให้ตรงตามวัตถุประสงค์และคุณค่าที่สังคมต้องการ

ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)

Carroll (1998 cited in Carroll, 1999: 283) “ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจนั้นเกี่ยวข้องกับความคาดหวังทางเศรษฐกิจ กฎหมาย จริยธรรม และความระมัดระวังที่สังคมมีต่อองค์กร ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง” Holmes (1976 cited Carroll 1999: 281) การที่ผู้บริหารมุ่งธุรกิจมากเกินไป จะทำให้เกิดการตกแต่งกำไรจากกฎเกณฑ์ข้อกำหนดที่มีอยู่ ทำให้เกิดปัญหาต่อสังคม และมีผลกระทบต่อกำไรทั้งในระยะสั้นและระยะยาวจากการกระทำ ดังนั้นการสนใจและใส่ใจต่อผู้มีส่วนได้เสียของธุรกิจโดยการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมสามารถแก้ไขปัญหาค่าไรของผู้บริหารได้ ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสียนี้เชื่อมโยงกับเรื่องความชอบธรรม โดยมุมมองจากทฤษฎีนี้มุ่งไปยังนโยบายขององค์กรธุรกิจที่สร้างผลกระทบให้กับผู้มีส่วนได้เสียในองค์กร ได้แก่ ลูกจ้าง พนักงาน ผู้ถือหุ้น คู่ค้า เจ้าหนี้ คู่แข่งขัน ภาครัฐ และชุมชน เป็นต้น โดยองค์กรมีภาระความรับผิดชอบต่อสังคมที่ต้องตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง หรือองค์กรต้องมีการบริหาร

จัดการผู้ที่มีส่วนได้เสีย โดยพิจารณาความจำเป็น ความสนใจ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากนโยบาย และการดำเนินงานขององค์กร

ทฤษฎีจริยธรรมทางธุรกิจ (Business Ethics)

Jone (1980 cited in Carroll 1999: 284) กล่าวว่า “การปฏิบัติของบริษัทไม่เพียงทำเพื่อความ ต้องการของตนเองภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับของสังคมและผู้มีส่วนได้เสียเท่านั้น แต่เพื่อคุณค่าทาง จริยธรรม เช่น เสรีภาพ ความเท่าเทียม และความยุติธรรมด้วยเช่นกัน” จริยธรรมทางธุรกิจ หมายถึง การที่ผู้นำขององค์กรธุรกิจเป็นผู้รับผิดชอบในการใช้ศีลธรรมในการตัดสินใจกำหนดนโยบาย และ กลยุทธ์ขององค์กร โดยคำนึงถึงคุณค่าทางจริยธรรมด้านต่างๆ เช่น ความเสมอภาคเท่าเทียมกัน เสรีภาพ และความเป็นธรรมในการทำงาน หรือการที่มีผู้นำที่มีศีลธรรม ย่อมกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ที่เกิดคุณค่าต่อองค์กรมากกว่าข้อกำหนดขององค์กร หรือตามความต้องการของผู้ที่มีส่วนได้เสีย

ทฤษฎีการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม (Corporate Citizenship Theory)

มุมมองนี้ไม่ได้มององค์กรธุรกิจเป็นเพียงหน่วยงานหนึ่งเท่านั้นแต่ให้เทียบเท่ากับเป็นบุคคล คนหนึ่งในสังคมที่มีหน้าที่เป็นพลเมืองที่ดีในสังคม เช่นเดียวกัน Carroll (1999) กล่าวถึงความ รับผิดชอบของพลเมืองที่ดี คือความรับผิดชอบในการกระทำเพื่อสังคมให้เกิดการพัฒนา โดยองค์กร ควรมีการบริจาค สนับสนุน ช่วยเหลือสังคม และส่วนรวมด้วยความสมัครใจ เหมือนที่บุคคลทำต่อ สังคมส่วนรวม เพื่อให้สังคมมีการพัฒนาที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

จากทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ทราบว่าทุกทฤษฎีมีความเกี่ยวข้องกันและมุ่งเน้นการ เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม โดยในองค์กร คือผู้บริหารองค์กรกำหนดนโยบายการ ดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร ไม่ว่าจะเป็น สังคม ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรทั้งระยะใกล้ และระยะไกล สังคมและชุมชนจะคอย สอดส่องดูแลว่าองค์กรได้ปฏิบัติต่อสังคมและชุมชนเสมือนเป็นพลเมืองที่ดีของชุมชนและสังคม หรือไม่

จากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้นสอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ในการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมทั้ง 8 ด้าน ตามแนวทางปฏิบัติของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตามความสนใจโดยมีคณะกรรมการบริษัทเป็นผู้กำหนดและให้ความร่วมมือในการเปิดเผยข้อมูลในการรับผิดชอบต่อสังคม พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลรายงานทางการเงินที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน เพื่อใช้ในการตัดสินใจในการสนับสนุนบริษัทให้ดำเนินงานต่อไป

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม

หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริแก่พสกนิกรชาวไทยตั้งแต่ปี พ.ศ.2517 ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในภาคธุรกิจอย่างกว้างขวาง ภายใต้หลักความพอประมาณ ความระมัดระวัง มีเหตุผล และการบริหารความเสี่ยง ภายใต้ความรู้และคุณธรรมในการประกอบธุรกิจ ซึ่งมีเป้าหมาย คือ ความสมดุล มั่นคง และยั่งยืนของชีวิตและสังคม โดย “การดำเนินธุรกิจตามปรัชญานี้จึงอยู่บนพื้นฐานของการไม่เอาเปรียบผู้อื่นหรือแสวงหาผลกำไรจนเกินควรจากการเบียดเบียนประโยชน์ของสังคม โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่อาจจะก่อให้เกิดวิกฤตตามมา ตลอดจนให้คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรในธุรกิจอย่างประหยัดและอย่างมีคุณภาพ (เข้มทิศธุรกิจเพื่อสังคม, 2551)

ขณะที่แนวคิดเรื่อง “ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ” หรือ CSR (Corporate Social Responsibility) นี้ มีจุดเริ่มต้นจากการประชุมสุดยอดระดับโลกด้านสิ่งแวดล้อม เมื่อปี พ.ศ. 2535 ซึ่งได้มีการประกาศทิศทางใหม่ของการพัฒนาว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืน” ซึ่งควรคำนึงถึงเรื่องสิ่งแวดล้อมและสังคมด้วย เช่น ปัญหาโลกร้อน ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ฯลฯ นอกเหนือจากประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว ต่อมาในปี พ.ศ. 2542 กระแสแนวคิดการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมได้มีพัฒนาการที่ชัดเจนมากขึ้น เมื่อนายโคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติในขณะนั้น ได้ออกมาเรียกร้องให้ธุรกิจทั่วโลกแสดงความเป็นพลเมืองที่ดีของโลก รวมทั้งประกาศ “The UN Global Compact” เพื่อใช้เป็นกรอบดำเนินการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับองค์กรธุรกิจต่อไป และในปีถัดมาองค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development หรือ OECD) ได้ออกแนวทางปฏิบัติสำหรับบริษัทข้ามชาติของประเทศสมาชิก

OECD ให้มีการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม และติดต่อด้านขายเฉพาะกับคู่ค้าที่มีการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมเท่านั้น

ทั้งนี้ หลักการการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมสามารถสรุปได้สั้นๆ ด้วยคำกล่าวของ Bjorn Stigson ประธานสภาธุรกิจโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่ว่า “ธุรกิจไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ในสังคมที่ล้มเหลว” (เข้มทิศธุรกิจเพื่อสังคม, 2551)

ความหมายของ ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization หรือ ISO) ได้ให้คำนิยามว่า “CSR หรือความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นเรื่องที่องค์กรตอบสนองต่อประเด็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งที่จะให้ประโยชน์กับ คน ชุมชน และสังคม นอกจากนั้น ยังเป็นเรื่องบทบาทขององค์กรธุรกิจในการสังคม และความคาดหวังของสังคมที่มีต่อองค์กรธุรกิจ โดยจะต้องทำด้วยความสมัครใจ และผู้บริหารจะต้องมีบทบาทเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสามารถวัดผลได้ใน 3 มิติ คือ มิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน”

ที่ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (United Nation Conference on Trade and Development หรือ UNCTAD) ให้ความหมายว่า “การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม คือ การที่องค์กรธุรกิจเข้าไปเกี่ยวข้องและมีผลกระทบเชิงบวกต่อความต้องการและเป้าหมายของสังคม”

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้นิยามหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรและบริษัท คือ “ภาระผูกพันอันถือเป็นพันธะสัญญาที่องค์กรและบริษัทที่ประกอบธุรกิจต้องปฏิบัติตามภารกิจหน้าที่ที่กำหนดด้วยความสุจริตรอบคอบ มีการกำกับดูแลที่ดี และจริยธรรมเพื่อความเจริญเติบโตที่มั่นคงยั่งยืน โดยไม่เบียดเบียนสังคมและสิ่งแวดล้อม (Environment Social and Governance หรือ ESG)” ซึ่งถือเป็นการนำสามมิติของธุรกิจที่ยั่งยืน (Triple Bottom Line หรือ TBL) มาใช้ในการบริหารจัดการ

จากคำนิยามที่กล่าวมาเหล่านี้ จึงอาจสรุปได้ว่า การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นการบริหารจัดการที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ทั้งองค์กร สังคม และสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆ กัน ซึ่งถือเป็นแนวทางของการทำธุรกิจอย่างยั่งยืน อันจะนำไปสู่ความสามารถในการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น ความอยู่รอด และผลกำไรขององค์กร ตลอดจนประโยชน์สุขของสังคมด้วย

จากการทบทวนเอกสาร งานวิจัย บทความ แนวความคิด และข้อตกลงของหลายๆองค์กร เกี่ยวกับการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม ในต่างประเทศมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นจำนวนมาก และได้มีข้อกำหนดพร้อมทั้งวิธีการตรวจสอบการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมที่จะทำให้เกิดการปฏิบัติอย่างเห็นได้ชัดอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งหน่วยงานที่กำหนดการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม มีดังต่อไปนี้

1. The United Nation Global Compact หรือ UNGC มีองค์ประกอบดังนี้

1.1 หมวดว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Human Rights) ประกอบด้วย

1.1.1 การสนับสนุนและเคารพสิทธิมนุษยชนที่ประกาศในระดับสากล

1.1.2 การดูแลไม่ให้มีการล่วงละเมิดในสิทธิมนุษยชนในธุรกิจของตน

1.2 หมวดว่าด้วยมาตรฐานแรงงาน (Labour Standards) ประกอบด้วย

1.2.1 การสนับสนุนเสรีภาพในการรวมกลุ่มของแรงงานและการยอมรับอย่างจริงจังสิทธิในการเจรจาต่อรองของแรงงานที่รวมกลุ่มกัน

1.2.2 ขจัดรูปแบบของการบังคับการใช้แรงงานทุกรูปแบบ

1.2.3 ขกเลิกการใช้แรงงานเด็ก

1.2.4 ขจัดการเลือกปฏิบัติในการว่าจ้างแรงงานและอาชีพ

1.3 หมวดสิ่งแวดล้อม (Environment)

1.3.1 การสนับสนุนและการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม

1.3.2 การจัดกิจกรรมที่มีส่วนส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

1.3.3 ส่งเสริมการพัฒนาและ การใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

1.4 การต่อต้านคอร์รัปชัน (Anti-Corruption)

ต่อต้านการคอร์รัปชันทุกรูปแบบ รวมถึงการเรียกรับสินและการติดสินบน

2. ธนาคารโลก (World Bank) ได้กำหนดองค์ประกอบของ CSR ไว้ 10 ประการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ได้แก่

2.1 ด้านสิ่งแวดล้อม

2.2 ด้านแรงงาน

2.3 ด้านสิทธิมนุษยชน

2.4 การมีส่วนร่วมกับชุมชนท้องถิ่น

2.5 มาตรฐานการดำเนินธุรกิจ

2.6 ด้านการตลาด

2.7 ด้านการพัฒนาองค์กรและการพัฒนาเศรษฐกิจ

2.8 ด้านสุขอนามัย

2.9 ด้านการศึกษา และการพัฒนาภาวะผู้นำ

2.10 ด้านการบรรเทาสาธารณภัย

3. Organization for Economic Co-operation and Development หรือ OECD Guidelines

การสร้างบรรทัดฐานความรับผิดชอบต่อสังคมในการประกอบการอย่างโปร่งใส ไม่เอาเปรียบ และดูแลช่วยเหลือสังคม ก็ย่อมจะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ยั่งยืนควบคู่กับการสร้างความเข้มแข็งของสังคม

“แนวปฏิบัติของ OECD สำหรับบริษัทข้ามชาติ” (OECD Guidelines for Multi-National Enterprises) เป็นข้อเสนอแนะการปฏิบัติที่เป็นไปโดยสมัครใจต่อการประกอบการของบริษัทข้ามชาติ ที่มีใช้ข้อบังคับหรือเครื่องมือในการกีดกันทางการค้า ถือเป็นข้อตกลงร่วมกันของรัฐบาลในกลุ่มประเทศ OECD และกลุ่มประเทศนอก OECD อื่นๆ โดยแนวปฏิบัติดังกล่าวมุ่งที่จะให้กลุ่มบริษัทข้ามชาติดำเนินกิจการอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมในมิติที่หลากหลายในการดำเนินงานที่ว่าด้วยเรื่อง

1. สิทธิมนุษยชน
2. ความสัมพันธ์กับแรงงาน
3. สิ่งแวดล้อม
4. การด้านทุจริต
5. การคุ้มครองผู้บริโภค

Organization for Economic Co-operation and Development หรือ OECD ได้กำหนดองค์ประกอบของ การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ดังนี้

3.1 การเปิดเผยข้อมูล (Disclosure)

3.2 แรงงานและวิสาหกิจสัมพันธ์ (Employment and Industrial Relation)

3.3 สิ่งแวดล้อม (Environment)

3.4 การต่อต้านการให้สินบน (Combating Bribery)

3.5 การรักษาผลประโยชน์ของผู้บริโภค (Consumer Interests)

3.6 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Science and Technology)

3.7 การแข่งขัน (Competition)

3.8 การเสียภาษี (Taxation)

4. International Organization for Standardization หรือ ISO 26000 ได้กำหนดองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม 7 ด้าน ได้แก่

4.1 การดูแลสิ่งแวดล้อม องค์การจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงหลักการป้องกันปัญหามลพิษภาวะโลกร้อน การใช้ที่ดินอย่างยั่งยืน ระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติ และคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชากรรุ่นต่อไป

4.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนการพัฒนาสังคม องค์การควรตระหนักถึงผลกระทบจากการพัฒนา การมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาสังคม และการช่วยเหลือสังคม

4.3 ใส่ใจต่อผู้บริโภค องค์กรจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้บริโภคได้รับทราบข้อมูลสินค้าและบริการที่จะช่วยในการพัฒนาสังคม สินค้าและบริการมีคุณภาพและปลอดภัย และสิทธิส่วนบุคคลของลูกค้า

4.4 การกำกับดูแลกิจการที่ดี คือ องค์กรควรกำหนดหน้าที่ให้คณะกรรมการฝ่ายจัดการผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถสอดคล้องดูแลผลงาน การปฏิบัติงานขององค์กรได้ เพื่อแสดงถึงความโปร่งใส ภาพรวมขององค์กร จริยธรรมขององค์กร การเปิดเผยข้อมูล การปฏิบัติตามกฎ/กฎหมาย พร้อมรับการตรวจสอบ และสามารถชี้แจงให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทราบถึงผลการปฏิบัติงานได้

4.5 คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ โดยสิทธิดังกล่าวควรครอบคลุมถึงสิทธิการเป็นพลเมือง สิทธิทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สิทธิแรงงานพื้นฐาน และสิทธิของชุมชน

4.6 ข้อปฏิบัติด้านแรงงาน องค์กรต้องตระหนักว่าแรงงานไม่ใช่สินค้า ดังนั้นแรงงานไม่ควรถูกปฏิบัติเสมือนเป็นปัจจัยการผลิต ควรให้อำชีวนามัยและความปลอดภัย เงื่อนไขการทำงานที่เหมาะสม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเงื่อนไขการทำงานในฐานะมนุษย์

4.7 การดำเนินงานที่เป็นธรรม องค์กรต่างๆ ควรแข่งขันกันอย่างเป็นธรรมและเปิดกว้าง แข่งขันกันอย่างเสรี ซึ่งจะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพในการลดต้นทุนสินค้าและบริการ มีจริยธรรม และความโปร่งใส กระบวนการที่เป็นธรรมในขั้นตอนของวัตถุดิบ ทรัพยากรทางปัญญา รวมทั้งลดการคอร์รัปชัน

5. Global Reporting Initiative หรือ GRI

GRI หรือ Global Reporting Initiative ถือเป็นมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลด้าน CSR ที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดของบริษัททั่วโลก ที่ก่อตั้งโดย CERES NGO ขนาดใหญ่ของสหรัฐอเมริกา ร่วมกับสถาบัน Tellus โดยการสนับสนุนของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environmental Program หรือ UNEP) เป็นองค์การชำนาญพิเศษที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับ

สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ในการเปิดเผยข้อมูล CSR ของบริษัทผ่านรายงานที่เรียกว่า รายงานเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainability Report) ปัจจุบันไม่เพียงเป็นหลักการที่บริษัทหลายพันแห่งทั่วโลกนำมาใช้ ขณะนี้คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน กำลังอยู่ในระหว่างการจัดทำหลักการและแนวทางเบื้องต้นในการจัดทำรายงานการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม โดยอิงมาตรฐาน GRI (Global Reporting Initiative) ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

5.1 ด้านเศรษฐกิจ (Economic)

5.2 ด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights)

5.3 ด้านการปฏิบัติต่อแรงงานและงานที่ดี (Labor Practices and Decent Works)

5.4 ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental)

5.5 ด้านสังคม (Society)

5.6 ด้านความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ (Product Responsibility)

6. มาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) มีองค์ประกอบดังนี้ (เพิ่มทิศธุรกิจเพื่อสังคม, 2551)

6.1 การกำกับดูแลกิจการที่ดี

6.2 การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม

6.3 การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม

6.4 ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค

6.5 การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม

6.6 การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

6.7 นวัตกรรมและการเผยแพร่ นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม

6.8 การจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาที่ผ่านมาได้มีการกำหนดการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมมากมาย แต่ผู้ศึกษาเลือกใช้การศึกษาตามมาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ได้มีการรวบรวมผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องในรูปแบบเอกสาร บทความ งานวิจัยและจากเว็บไซต์ต่างๆ ทั้งจากในประเทศ และต่างประเทศแบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับคณะกรรมการบริษัทและการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับคณะกรรมการบริษัทและการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม

Hackston and Milne (1996) ศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทในประเทศนิวซีแลนด์ ใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัทใหญ่ที่สุด 50 อันดับแรกของตลาดหลักทรัพย์ประเทศนิวซีแลนด์ (NZSE) ที่มีราคาหลักทรัพย์สูง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 1992 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 47 บริษัท ใช้วิธีการวัดการเปิดเผยข้อมูลต่อสังคมโดยการนับประโยชน์ที่มีการเปิดเผยข้อมูล แบ่งหัวข้อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการใช้พลังงาน ด้านผลิตภัณฑ์และลูกค้า ด้านสังคมชุมชน ด้านทรัพยากร

มนุษย์ (สุขภาพและความปลอดภัย ด้านทรัพยากรมนุษย์(อื่นๆ)) และเรื่องทั่วไป แบ่งเป็นลักษณะ ข้อมูลการเปิดเผยที่เป็นตัวเงิน/ไม่เป็นตัวเงิน/ข่าวดี/ข่าวร้าย ใช้อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น และอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์เป็นตัวแบบในการวัดความสามารถในการทำกำไร จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีลักษณะที่เด่นหรือมีชื่อเสียง และกลุ่มที่มีลักษณะไม่เด่นหรือไม่มีชื่อเสียง

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์กับขนาดของบริษัทและชนิดของอุตสาหกรรม ขณะที่ไม่พบความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร การศึกษาชี้ให้เห็นว่าระดับการเปิดเผยมีความสัมพันธ์กับลักษณะกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทที่เด่นหรือมีชื่อเสียง และบริษัทส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการเปิดเผยด้านทรัพยากรมนุษย์ สิ่งแวดล้อม และชุมชน

Chtourou, Bedard, and Courteau (2001) ศึกษาการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่มีผลกระทบต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน เพื่อศึกษาการกำกับดูแลกิจการที่มีประสิทธิภาพมีผลกระทบต่อกรเปิดเผยข้อมูลทางการเงินต่อสาธารณะ และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไร โดยทำการศึกษา 2 กลุ่มบริษัทสัญชาติสหรัฐอเมริกา ในปี 1996 ใช้ระดับของการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายในการวัดการจัดการกำไร

ผลการศึกษาพบว่า การกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไร เกี่ยวกับสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระที่สูง และการประชุมที่มีมากกว่า 2 ครั้งต่อปี ทำให้การจัดการกำไรลดลง คณะกรรมการมีการควบคุมความถูกต้องของงบการเงินและผู้สอบบัญชี และการถือหุ้นของคณะกรรมการบริษัทส่งผลให้มีการจัดการกำไรที่เพิ่มขึ้น

Haniffa and Cooke (2002) ศึกษาโครงสร้างการถือหุ้น การกำกับดูแลกิจการที่ดีและการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในประเทศมาเลเซีย ใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์กัวลาลัมเปอร์ประเทศมาเลเซียที่มีข้อมูลสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 1995 จำนวน 167 บริษัท ทั้งนี้ไม่รวมกลุ่มธุรกิจการเงินและธนาคาร การประกันภัย และหน่วยธุรกิจผูกขาด เนื่องจาก

มีความแตกต่างทางกฎหมาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนการกำกับดูแลกิจการ, โครงสร้างการถือหุ้น และลักษณะเฉพาะของกิจการ และขอบเขตการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ รวมทั้งช่วยประเทศที่กำลังพัฒนากำหนดและอธิบายการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ โดยใช้วิธีดัชนีการเปิดเผยข้อมูลและระดับคะแนนในการเปิดเผยข้อมูล และใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปร

ผลการศึกษาพบว่า พบความสัมพันธ์ของการกำกับดูแลกิจการที่ใช้ตัวแปรคณะกรรมการบริษัทที่ไม่ใช่ผู้บริหารและการมีอำนาจของสมาชิกในครอบครัวในคณะกรรมการบริษัท มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ เป็นไปตามนโยบายข้อกำหนดของสถาบันกำกับดูแลกิจการของประเทศมาเลเซีย หนึ่งในปัจจัยทางวัฒนธรรมที่ใช้คือสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัท มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลการกำกับดูแล

Carter, Simkins, and Simpson (2003) ศึกษาการกำกับดูแลกิจการ, ความหลากหลายของคณะกรรมการบริษัทกับมูลค่าของกิจการ เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหลากหลายของคณะกรรมการบริษัทกับมูลค่าของกิจการ โดยใช้ข้อมูลบริษัทที่มีมูลค่าสูงจำนวน 1,000 บริษัท โดยความหลากหลายของคณะกรรมการบริษัทประกอบด้วย สัดส่วนคณะกรรมการเพศหญิง ผู้ถือหุ้นส่วนน้อยที่เป็นชาวอเมริกา-แอฟริกัน ชาวเอเชีย และชาวสเปน/เชื้อชาติวัฒนธรรมสเปน ที่อยู่ในคณะกรรมการบริษัท งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงประจักษ์ที่มีการนำเสนอเป็นครั้งแรกที่อธิบายความเชื่อมโยงความหลากหลายของคณะกรรมการบริษัทที่ทำให้มูลค่าทางการเงินดีขึ้น

ผลการศึกษาพบว่า การควบคุมจากขนาดของคณะกรรมการบริษัท และกลุ่มอุตสาหกรรมมีผลต่อการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับจำนวนคณะกรรมการเพศหญิง หรือผู้ถือหุ้นส่วนน้อยกับมูลค่าของกิจการ, สัดส่วนกรรมการเพศหญิงและผู้ถือหุ้นส่วนน้อยในคณะกรรมการบริษัทที่เพิ่มขึ้นทำให้มูลค่าของกิจการและขนาดของคณะกรรมการบริษัทเพิ่มขึ้น แต่สัดส่วนกรรมการเพศหญิงและผู้ถือหุ้นส่วนน้อยในคณะกรรมการบริษัทที่ลดลงมีผลต่อจำนวนคณะกรรมการภายนอกที่เพิ่มขึ้น สำหรับคณะกรรมการเพศหญิงมีความสัมพันธ์ตรงกันข้ามระหว่างสัดส่วนคณะกรรมการเพศหญิงกับอายุเฉลี่ยของคณะกรรมการบริษัท

Felo, Krishnamurthy, and Solieri (2003) ศึกษาคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบและการรับรู้คุณภาพรายงานทางการเงิน เก็บข้อมูลระหว่างปี 1992-1993 และ 1995-1996 โดยการวิเคราะห์การให้คะแนนของนักวิเคราะห์ที่รายงานใน AIMR Review of Corporate Reporting ปี 1994 และปี 1997 เป็นข้อบ่งชี้ถึงคุณภาพกำไร และคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบเป็นไปตามข้อกำหนดของ The Blue Ribbon Committee

ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนกรรมการบริษัทอิสระและสัดส่วนของกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินที่เพิ่มขึ้นมีผลต่อคุณภาพกำไรที่เพิ่มขึ้น และได้ให้ข้อเสนอแนะว่าการมีกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชี/การเงินมากกว่า 1 คน (ตามเกณฑ์ขั้นต่ำของ The Blue Ribbon Committee) ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการและนักลงทุน อีกทั้งคณะกรรมการตรวจสอบมีบทบาทในการให้ความเชื่อมั่นต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน โดยกิจการที่มีโครงสร้างของคณะกรรมการตรวจสอบที่เหมาะสมจะช่วยลดต้นทุนของเงินทุนที่เกิดจากการจัดทำรายงานการเงินให้มีคุณภาพและน่าเชื่อถือในมุมมองของผู้ใช้งบการเงิน

Qin (2006) ศึกษาอิทธิพลของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญกับคุณภาพกำไร ใช้ความสัมพันธ์ระหว่างกำไรสุทธิกับผลตอบแทนหลักทรัพย์หรือค่าสัมประสิทธิ์การตอบสนองของราคาหลักทรัพย์ต่อมูลค่ากำไร (ERC_{it}) เป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไร

ผลการศึกษาพบว่า กิจการที่มีคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมีผลทำให้คุณภาพของกำไรเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญจำนวนมากขึ้นส่งผลต่อคุณภาพกำไรที่เพิ่มขึ้น

Ghazali (2007) ศึกษาโครงสร้างผู้ถือหุ้นและการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม : กรณีศึกษาประเทศมาเลเซีย ใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในประเทศมาเลเซีย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2001 จำนวน 87 บริษัท โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม

ผลการศึกษาพบว่า แม้ในหุ้นขนาดใหญ่ของบริษัทในประเทศมาเลเซียมีความแปรปรวนเป็นอย่างมากต่อกิจกรรมทางสังคมที่เป็นจำนวนเงินที่เปิดเผยในรายงานประจำปีของบริษัท แต่ผลจากการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับความคาดหวังของบริษัทที่กรรมการบริษัทที่เป็นผู้บริหารมีการถือหุ้นในสัดส่วนที่สูงขึ้น มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในปริมาณน้อย บริษัทที่รัฐบาลถือหุ้นมีการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มเติมมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในรายงานประจำปีของบริษัท

พรวิดี วัฒนากลาง (2552) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม Set 100 Index ใช้ข้อมูลบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เข้าเงื่อนไขในการคัดเลือกประชากรจำนวน 59 บริษัท ในการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมแบ่งเป็น 7 ประเด็น ใช้วิธีการนับบรรทัดในการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมาทดสอบผลตอบแทนในหลักทรัพย์ระหว่างปี 2547-2549 โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

ผลการศึกษาพบว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มขึ้น โดยเฉลี่ยมีการเปิดเผยข้อมูลโดยภาพรวม 327 บรรทัดต่อปี ประเด็นที่ได้รับการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุดคือประเด็นที่ 1 ธรรมชาติขององค์กร 244 บรรทัด และประเด็นที่ได้รับการเปิดเผยต่อสังคมน้อยที่สุดคือประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชน และประเด็นที่ 5 การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม เฉลี่ย 2 บรรทัด และ 4 บรรทัด ตามลำดับและพบความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับประเด็นที่ 4 สิ่งแวดล้อม กับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ในขณะที่ประเด็นที่ 7 การพัฒนาสังคม พบความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ส่วนประเด็นอื่นๆ ไม่พบความสัมพันธ์

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร

Klein (2002) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการบริษัทกับการจัดการกำไร โดยใช้ความผิดปกติของรายการพึงรับพึงจ่ายเป็นตัววัดการจัดการกำไร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา (NYSE) และ NASDAQ จำนวนทั้งสิ้น 692 บริษัท จากการจัดลำดับโดย S&P ตั้งแต่ปี 1992-1993 ยกเว้นกลุ่มธนาคาร ธุรกิจประกันภัย และธุรกิจที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกประเทศ

ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัท และคณะกรรมการตรวจสอบที่ลดลงส่งผลให้เกิดความผิดปกติของรายการพึงรับพึงจ่ายเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ผลการทดสอบสรุปว่า โครงสร้างของคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระมากกว่าจะมีประสิทธิภาพในการควบคุมกิจการทั้งด้านบัญชีและการเงินมากขึ้น

Xie, Davidson III, and DaDalt (2003) ศึกษาบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อการกำกับดูแลกิจการและการจัดการกำไร โดยศึกษาองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไร โดยการใช้ตัวแบบ Teoh *et al.* (1998) และ Jones (1991) เป็นตัวแทนในการจัดการกำไร และใช้ข้อมูลจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกาจำนวนทั้งสิ้น 282 บริษัท ที่ได้รับการจัดอันดับโดย S&P 500 ในปี 1992, 1994 และ 1996

ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านบัญชี/การเงิน จะส่งผลให้บริษัทมีการจัดการกำไรที่ลดลง และความถี่หรือจำนวนครั้งในการเข้าประชุมของทั้งคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่าย โดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร สรุปได้ว่ากิจกรรมต่างๆ ที่คณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบปฏิบัติเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถลดการจัดการกำไรที่อาจเกิดขึ้นจากฝ่ายบริหารของบริษัทได้

Qinghua, Pingxin, and Junming (2007) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ และคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพรายงานทางการเงินของตลาดหลักทรัพย์จีน เพื่อศึกษาความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการบริษัทที่มีความเชี่ยวชาญทางบัญชีการเงิน เนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบภายในจะมีผลต่อคุณภาพของข้อมูลกำไรทางบัญชีที่น่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน ลักษณะตัวแปรที่ใช้แทนพฤติกรรมของคณะกรรมการคือสัดส่วนการถือหุ้นของคณะกรรมการบริษัท ความสม่ำเสมอที่เข้าประชุมคณะกรรมการต่อปี และจำนวนคณะกรรมการอิสระของบริษัทกับคุณภาพรายงานทางการเงิน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุในการทดสอบความสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า จำนวนคณะกรรมการอิสระ และคณะกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญทางบัญชี/การเงินไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานทางการเงิน และความสม่ำเสมอของการประชุมของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายงานทางการเงิน

Mohamad *et al.* (2010) ศึกษา ผลกระทบของคณะกรรมการอิสระ ความหลากหลายของคณะกรรมการบริษัท และความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อคุณภาพกำไร เพื่อขยายการกำกับดูแลกิจการด้วยการตรวจสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างกรรมการอิสระ กรรมการเพชฌัญญ์ กรรมการส่วนน้อย และวิธีปฏิบัติที่รับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่มีประสิทธิภาพเพื่อลดการจัดการกำไร เครื่องมือในการวิเคราะห์ค่าสถิติใช้ Pearson correlation เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้คืองบการเงินของบริษัทในประเทศไทยเฉลี่ยระหว่างปี 2005-2007

ผลการศึกษาพบว่ากรรมการส่วนน้อยเท่านั้นที่มีผลกับการจัดการกำไร ผลที่ได้นี้แสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีความหลากหลายของคณะกรรมการมักจะมีกำไรต่ำกว่าบริษัทที่ไม่มีการจัดการกำไร นอกจากนี้ไม่มีผลกระทบร่วมกับความรับผิดชอบต่อสังคมและการกำกับดูแลกิจการในการจัดการกำไร ผลนี้จะเหมาะกับบริษัทที่มีการควบคุมที่มีปัจจัยเชื่อมโยงกับการจัดการกำไร

พวงเพ็ชร คุ้มคงไพศาล (2549) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพกำไร เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง

องค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพกำไร โดยใช้ดัชนีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานและรายการคงค้างเป็นตัววัดคุณภาพกำไร สำหรับองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบ ได้แก่ จำนวนกรรมการบริษัท ความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัท จำนวนกรรมการตรวจสอบ ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ และความรู้ความชำนาญทางการเงินหรือการบัญชีหรือการเงินของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยศึกษาข้อมูลจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 522 บริษัท ในระหว่างปี 2547-2548 ยกเว้นบริษัทในกลุ่มธุรกิจการเงินและบริษัทที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

ผลการศึกษาพบว่า จำนวนกรรมการบริษัทและความรู้ความชำนาญทางการเงินหรือการเงินของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับดัชนีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานและมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับรายการคงค้าง แต่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัท จำนวนกรรมการตรวจสอบและความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัท จำนวนกรรมการตรวจสอบและความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบกับดัชนีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานและรายการคงค้าง จำนวนกรรมการบริษัทและความรู้ความชำนาญทางการเงินหรือการบัญชีหรือการเงินของคณะกรรมการตรวจสอบมีผลต่อคุณภาพกำไร

สุโชติ ธีรวรรณรัตน์ (2549) ศึกษาบรรษัทภิบาลของบริษัทที่มีผู้ถือหุ้นรายใหญ่เป็นนักลงทุนต่างชาติ เก็บข้อมูลบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระหว่างปี 1993-2005 โดยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการโครงสร้างการถือหุ้นของนักลงทุนต่างชาติ

ผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบจากการมีผู้ถือหุ้นรายใหญ่เป็นนักลงทุนต่างชาติ นั้นไม่ชัดเจนพอที่จะสรุปได้ว่าการมีนักลงทุนรายใหญ่ชาวต่างชาติสูงมีผลต่อการดำเนินงานที่ดีขึ้น เนื่องจากผลกระทบจากการมีผู้ถือหุ้นรายใหญ่เป็นนักลงทุนต่างชาติไม่มีนัยสำคัญต่อมูลค่าของบริษัทและสภาพคล่องของหลักทรัพย์ นอกจากนั้นความสัมพันธ์ของสัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุนต่างชาติมีผลต่อมูลค่าของผู้ถือหุ้นที่ลดลง เมื่อสัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุนต่างชาติเพิ่มขึ้นในระดับที่ต่ำ และเมื่อสัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุนต่างชาติสูงขึ้นในระดับกลางมูลค่าของผู้ถือหุ้นจะเพิ่มขึ้นในลักษณะแปรผันซึ่งกันและกัน สรุปได้ว่าเมื่อนักลงทุนต่างชาติโดยเฉพาะนักลงทุนต่างชาติที่มาจาก

ประเทศที่มีระดับการปกป้องนักลงทุนที่สูง มีสัดส่วนการถือหุ้นในอัตราที่สามารถควบคุมบริษัทได้นักลงทุนต่างชาติจะถ่ายเทเอาความมั่งคั่งในการถือหุ้นไปเป็นของตนเอง ทำให้มูลค่าของผู้ถือหุ้นลดลง

ปณิธาน สุจิระชาติ (2552) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบที่ศึกษา คือ ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ การเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ ความรู้ความชำนาญด้านบัญชี/การเงินและการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบ และขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ

ผลการศึกษาพบว่า ไม่ว่าจะทดสอบความสัมพันธ์แยกรายไตรมาสหรือว่ารวมทุกไตรมาส ความรู้ความชำนาญด้านบัญชี/การเงินมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการกำไรรายไตรมาสผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบในด้านอื่นที่ประกอบไปด้วย ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ จำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบและขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ ไม่พบความสัมพันธ์กับการจัดการกำไรรายไตรมาสอย่างมีนัยสำคัญ

จากการตรวจเอกสารผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปวิธีการศึกษา ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา และ ผลการศึกษาได้ ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทและการเปิดเผยความ
รับผิดชอบต่อสังคม

ผู้ศึกษา	เรื่องที่ ทำการศึกษา	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ผลการศึกษา
Hackston and Milne (1996)	ปัจจัยที่เป็นตัว กำหนดการ เปิดเผยข้อมูล ด้านสังคมและ สิ่งแวดล้อม	ตัวแปรอิสระ ขนาดกิจการ ตัวแปรตาม การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม	พบความสัมพันธ์เชิงบวก
Carter <i>et al.</i> (2002)	การกำกับดูแล กิจการ, ความ หลากหลายของ คณะกรรมการ บริษัทกับมูลค่า กิจการ	ตัวแปรอิสระ ขนาดกิจการ ความสม่ำเสมอในการประชุมของ กรรมการ คณะกรรมการพิเศษหญิง ตัวแปรตาม มูลค่ากิจการ	ไม่พบความสัมพันธ์ ไม่พบความสัมพันธ์ ไม่พบความสัมพันธ์ พบความสัมพันธ์เชิงบวก
Chtourou <i>et al.</i> (2001)	การกำกับดูแล กิจการที่มี ผลกระทบต่อ คุณภาพข้อมูล ทางการเงิน	ตัวแปรอิสระ ขนาดของคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการบริษัทอิสระ ความสม่ำเสมอในการเข้าร่วม ประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนการถือหุ้นของ คณะกรรมการบริษัท ตัวแปรควบคุม ขนาดของกิจการ ตัวแปรตาม มูลค่าของรายการคงค้างตาม ดุลยพินิจของผู้บริหาร	พบความสัมพันธ์เชิงลบ พบความสัมพันธ์เชิงลบ พบความสัมพันธ์เชิงลบ พบความสัมพันธ์เชิงลบ พบความสัมพันธ์เชิงลบ พบความสัมพันธ์เชิงลบ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	เรื่องที่ ทำการศึกษา	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ผลการศึกษา
Haniffa and Cooke (2002)	โครงสร้างการ ถือหุ้น, การ กำกับดูแลและ การเปิดเผย ข้อมูล	ตัวแปรอิสระ ลักษณะการกำกับดูแลกิจการ โครงสร้างการถือหุ้น ลักษณะการดำเนินงานของกิจการ ตัวแปรตาม ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลตามความ สมัครใจ	พบความสัมพันธ์ พบความสัมพันธ์ พบความสัมพันธ์
Klein (2002)	ความสัมพันธ์ ระหว่าง คุณลักษณะ ของ คณะกรรมการ ตรวจสอบ และ คณะกรรมการ บริษัท กับการ จัดการกำไร	ตัวแปรอิสระ คณะกรรมการบริษัทอิสระ คณะกรรมการตรวจสอบอิสระ ตัวแปรควบคุม ขนาดของกิจการ ตัวแปรตาม มูลค่าของรายการคงค้างตามดุลยพินิจ ของผู้บริหาร	พบความสัมพันธ์เชิงลบ พบความสัมพันธ์เชิงลบ พบความสัมพันธ์เชิงลบ
Xie <i>et al.</i> (2003)	บทบาทหน้าที่ ของ คณะกรรมการ บริษัทและ คณะกรรมการ ตรวจสอบที่มี ต่อการกำกับ ดูแลกิจการ และการจัดการ กำไร	ตัวแปรอิสระ คณะกรรมการบริษัทอิสระ จำนวนกรรมการบริษัท กรรมการตรวจสอบอิสระ ความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุม ของคณะกรรมการตรวจสอบ กรรมการตรวจสอบมีความรู้ความ ชำนาญด้านบัญชีการเงิน ตัวแปรควบคุม ขนาดของกิจการ ตัวแปรตาม มูลค่าของรายการคงค้าง	พบความสัมพันธ์เชิงลบ พบความสัมพันธ์เชิงลบ พบความสัมพันธ์เชิงลบ พบความสัมพันธ์เชิงลบ พบความสัมพันธ์เชิงลบ พบความสัมพันธ์เชิงลบ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	เรื่องที่ ทำการศึกษา	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ผลการศึกษา
Felo <i>et al.</i> (2003)	คุณลักษณะ ของ คณะกรรมการ ตรวจสอบและ การรับรู้ คุณภาพ รายงาน ทางการเงิน	ตัวแปรอิสระ กรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้าน บัญชีการเงิน คณะกรรมการตรวจสอบอิสระ ตัวแปรควบคุม ขนาดของกิจการ logarithm ของมูลค่า ตลาดของหลักทรัพย์ คณะกรรมการบริษัทอิสระ การถือหุ้นของสถาบันการเงิน ความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุม ของคณะกรรมการตรวจสอบ ตัวแปรตาม ระดับคะแนนคุณภาพของรายงาน ทางการเงิน	พบความสัมพันธ์เชิงบวก พบความสัมพันธ์เชิงลบ พบความสัมพันธ์เชิงบวก พบความสัมพันธ์เชิงบวก พบความสัมพันธ์เชิงบวก
Qin (2006)	อิทธิพลของ คณะกรรมการ ตรวจสอบที่มี ความรู้ความ เชี่ยวชาญกับ คุณภาพกำไร	ตัวแปรอิสระ กรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้าน บัญชีการเงิน ตัวแปรควบคุม ขนาดของกิจการ logarithm ของมูลค่า ตลาดของหลักทรัพย์ ตัวแปรตาม ราคาปิดของหุ้น	พบความสัมพันธ์เชิงบวก พบความสัมพันธ์เชิงลบ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	เรื่องที่ ทำการศึกษา	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ผลการศึกษา
Ghazali (2007)	โครงสร้างผู้ถือ หุ้นและการ เปิดเผยความ รับผิดชอบต่อ สังคม	ตัวแปรอิสระ โครงสร้างผู้ถือหุ้น 10 อันดับแรก สัดส่วนการถือหุ้นของคณะกรรมการ ตัวแปรตาม การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม	พบความสัมพันธ์ พบความสัมพันธ์
Qinghua <i>et al.</i> (2007)	ความสัมพันธ์ ระหว่าง คุณลักษณะของ คณะกรรมการ ตรวจสอบ และ คณะกรรมการ บริษัทกับ คุณภาพรายงาน ทางการเงิน	ตัวแปรอิสระ คณะกรรมการบริษัทอิสระ ประธานบริหารและประธานบริษัทเป็น คนเดียวกัน ขนาดของคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการอิสระมีความรู้ความ ชำนาญด้านบัญชี/การเงิน อัตราส่วนการถือหุ้นของคณะกรรมการ บริษัท ตัวแปรควบคุม ขนาดของกิจการ ความเสี่ยงทางการเงิน ตัวแปรตาม มูลค่าของรายการคงค้างตามดุลยพินิจ ของผู้บริหาร	พบความสัมพันธ์เชิงบวก พบความสัมพันธ์เชิงลบ พบความสัมพันธ์เชิงบวก ไม่พบความสัมพันธ์ พบความสัมพันธ์เชิงลบ พบความสัมพันธ์เชิงบวก พบความสัมพันธ์เชิงบวก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	เรื่องที่ ทำการศึกษา	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ผลการศึกษา
Mohamad <i>et al.</i> (2010)	ผลกระทบของ คณะกรรมการ อิสระ ความ หลากหลาย ของ คณะกรรมการ บริษัท และ การเปิดเผย ความ รับผิดชอบต่อ สังคมที่มีต่อ การจัดการ กำไร	ตัวแปรอิสระ คณะกรรมการบริษัทอิสระ กรรมการพิเศษในคณะกรรมการ บริษัท กรรมการผู้ถือหุ้นส่วนน้อย ขนาดของคณะกรรมการบริษัท สัดส่วนการถือหุ้นของประธานบริษัท หรือผู้บริหาร การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม ตัวแปรควบคุม อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ ขนาดของกิจการ อัตราส่วนกำไรก่อนหักดอกเบี้ยต่อ จำนวนหุ้น ตัวแปรตาม การจัดการกำไรที่ระดับความเชื่อมั่นสูง	ไม่มีผลกระทบ ไม่มีผลกระทบ พบความสัมพันธ์เชิงลบ ไม่มีผลกระทบ ไม่มีผลกระทบ ไม่มีผลกระทบ ไม่มีผลกระทบ พบความสัมพันธ์เชิงบวก
พรวิดี วัฒนากลาง (2552)	การเปิดเผยความ รับผิดชอบต่อ สังคมกับ ผลตอบแทน หลักทรัพย์	ตัวแปรอิสระ การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อ สังคม ตัวแปรตาม ผลตอบแทนหลักทรัพย์	พบความสัมพันธ์

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	เรื่องที่ ทำการศึกษา	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ผลการศึกษา
พวงเพ็ชร คุ้มั่นคงไพศาล (2549)	ความสัมพันธ์ ระหว่าง องค์ประกอบ ของ คณะกรรมการ บริษัทและ คณะกรรมการ ตรวจสอบกับ คุณภาพกำไร	ตัวแปรอิสระ จำนวนกรรมการบริษัท ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ บริษัท ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ ตรวจสอบ ความรู้ความชำนาญทางการบัญชี หรือการเงินของคณะกรรมการ ตรวจสอบ ตัวแปรควบคุม ขนาดของกิจการ ความเสี่ยงทางการเงิน ตัวแปรตาม ดัชนีกระแสเงินสดจากการ ดำเนินงานและ รายการคงค้าง (ACCRUALS)	พบความสัมพันธ์เชิงบวก ไม่พบความสัมพันธ์ ไม่พบความสัมพันธ์ พบความสัมพันธ์เชิงบวก ไม่พบความสัมพันธ์ พบความสัมพันธ์เชิงบวก
สุโชติ ถิรวรรณรัตน์ (2549)	บรรษัทภิบาล ของบริษัทที่มีผู้ ถือหุ้นรายใหญ่ เป็นนักลงทุน ต่างชาติ	ตัวแปรอิสระ การถือหุ้นของนักลงทุนต่างชาติ น้อยกว่า 25% ของหุ้นที่ ออกจำหน่าย การถือหุ้นของนักลงทุนต่างชาติ มากกว่า 25% ของหุ้นที่ ออกจำหน่าย ตัวแปรควบคุม ขนาดของกิจการ ความเสี่ยงทางการเงิน	พบความสัมพันธ์เชิงลบ พบความสัมพันธ์เชิงลบ พบความสัมพันธ์เชิงลบ พบความสัมพันธ์เชิงลบ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	เรื่องที่ ทำการศึกษา	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ผลการศึกษา
ปณิธาน สุจิราโต (2552)	ความสัมพันธ์ ระหว่าง คุณลักษณะของ คณะกรรมการ ตรวจสอบกับการ จัดการกำไรราย ไตรมาสผ่าน รายการพึงรับพึง จ่าย	ตัวแปรอิสระ ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ ตรวจสอบ การประชุมของคณะกรรมการ ตรวจสอบ ความรู้ความชำนาญทางการบัญชี หรือการเงินของคณะกรรมการ ตรวจสอบ ตัวแปรตาม การจัดการกำไรรายไตรมาสผ่าน รายการพึงรับพึงจ่าย	ไม่พบความสัมพันธ์ ไม่พบความสัมพันธ์ พบความสัมพันธ์เชิงลบ

หมายเหตุ: พบความสัมพันธ์เชิงบวก หมายถึง มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

พบความสัมพันธ์เชิงลบ หมายถึง มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม

ตารางที่ 2 สรุปแหล่งที่มาของตัวแปร

ผู้วิจัย	ตัวแปรอิสระ								ตัวแปรควบคุม		
	Bind	Bwon	Forow	Mown	Bsize	ACind	ACexp	ACmeet	CSR	Fsize	Debt
Chtourou <i>et al.</i> (2001)	✓				✓	✓	✓	✓		✓	
Carter <i>et al.</i> (2003)	✓	✓			✓				✓		
Felo <i>et al.</i> (2003)	✓					✓	✓			✓	
Ghazali (2007)			✓	✓	✓				✓		
Hackston and Milne (1996)					✓				✓		
Haniffa and Cooke (2002)	✓		✓	✓					✓	✓	✓
Klein (2002)	✓					✓	✓			✓	✓
Mohamad <i>et al.</i> (2010)	✓	✓		✓	✓				✓	✓	✓
Qin (2006)							✓			✓	
Qinghua <i>et al.</i> (2007)	✓				✓		✓	✓			✓
Xie <i>et al.</i> (2003)	✓				✓	✓	✓	✓		✓	
พรวิติ วัฒนากกลาง (2552)									✓	✓	
พวงเพชร กลุ่มน้คงไฟศาล(2549)	✓				✓	✓	✓			✓	✓
สุโชติ ถิรวรรณรัตน์ (2549)			✓	✓						✓	✓
ปณิธาน สุจิระชาติ (2552)						✓	✓	✓		✓	

หมายเหตุ: Bind	=	ความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัท
Bwon	=	กรรมการบริษัทเพศหญิง
Forow	=	คณะกรรมการที่เป็นชาวต่างชาติ
Mown	=	สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการชาวต่างชาติ
Bsize	=	จำนวนคณะกรรมการบริษัท
ACind	=	คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความเป็นอิสระ
ACexp	=	คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงิน
ACmeet	=	คณะกรรมการตรวจสอบมีความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุม
CSR	=	การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม
Fsize	=	ขนาดของกิจการ
Debt	=	ความเสี่ยงทางการเงิน

กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากผลการศึกษาที่ผ่านมาทั้งในประเทศและต่างประเทศทำให้ทราบว่าองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทและการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมส่งผลต่อคุณภาพของการนำเสนอข้อมูลทางการเงินและการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะชน ทำให้ผู้ศึกษาคาดว่าจะพบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร ผู้ศึกษาจึงเลือกที่จะศึกษาและเพื่อตอบคำถามงานวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร โดยเลือกศึกษากลุ่มบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากหากคณะกรรมการบริษัทมีคุณสมบัติ และองค์ประกอบที่เหมาะสมในบริษัท ย่อมมีความพร้อมในการปฏิบัติงานและมีการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างครบถ้วน ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพกำไรที่มีประสิทธิภาพ ในการพิจารณาคัดเลือกตัวแปรอิสระ คัดเลือกจากผลการศึกษาของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้อ้างอิงในการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งสามารถบ่งชี้ถึงคุณภาพกำไรของบริษัทในอดีตและสามารถสะท้อนผลการดำเนินงานในอนาคต เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท หรือการประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินงานต่อไป พร้อมทั้งสะท้อนให้ทราบถึงข้อมูลที่น่าเสนอในรูปแบบของงบการเงินว่ามีคุณภาพน่าเชื่อถือได้หรือไม่

จากแนวคิดทฤษฎี รวมไปถึงในส่วนของการวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ข้างต้น สามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

องค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท

- คณะกรรมการบริษัทอิสระ
- กรรมการบริษัทเพศหญิง
- คณะกรรมการที่เป็นชาวต่างชาติ
- สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติ
- จำนวนคณะกรรมการบริษัท
- คณะกรรมการตรวจสอบอิสระ
- ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินของคณะกรรมการตรวจสอบ
- ความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ

การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม 8 ด้าน ได้แก่

1. การกำกับดูแลกิจการที่ดี
2. การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม
3. การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม
4. ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค
5. การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม
6. การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
7. นวัตกรรมและการเผยแพร่นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม
8. การจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

คุณภาพ
กำไร

ตัวแปรควบคุม

- ขนาดของกิจการ
- ความเสี่ยงทางการเงิน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

สมมติฐานในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้เพื่อให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไรของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิค การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดสมมติฐานของการศึกษาดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1

องค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ คณะกรรมการบริษัทอิสระ กรรมการบริษัทเพศหญิง คณะกรรมการที่เป็นชาวต่างชาติ สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติ จำนวน คณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบอิสระ ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินของ คณะกรรมการตรวจสอบ และความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ ดังนี้

คณะกรรมการอิสระ

ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบตามข้อกำหนดของสำนักงาน คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (2547) กำหนดให้คณะกรรมการบริษัทที่เป็น อิสระต้องเป็นกรรมการอิสระหรือกรรมการจากภายนอก ต้องเป็นกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารและ ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานประจำและไม่ใช่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ในบริษัท กรรมการอิสระ ไม่ควรรับเป็นกรรมการในบริษัทที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์กับบริษัทจดทะเบียนที่ตน ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการอยู่ จากการศึกษาของ Klein (2002), Xie *et al.* (2003) และ Mohamad *et al.* (2010) พบว่า คณะกรรมการบริษัทที่มีความเป็นอิสระมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการกำไร ซึ่งคณะกรรมการบริษัทที่มีความเป็นอิสระช่วยลดปัญหาการจัดการกำไรที่อาจเกิดขึ้นจากฝ่ายบริหาร ได้ พร้อมทั้งโครงสร้างของคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระมาก จะมีประสิทธิภาพในการควบคุม กิจการทั้งรายงานทางการเงินมากขึ้น โดยตั้งสมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้ดังนี้

H1 : สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไร

กรรมการบริษัทเพศหญิง

ความหลากหลายของคณะกรรมการบริษัทจะช่วยขยายการกำกับดูแลกิจการที่ดีเพื่อช่วยลดปัญหาการจัดการกำไร จากการศึกษาของ Mohamd *et al.* (2010) และ Carter *et al.* (2003) พบว่าความหลากหลายของคณะกรรมการบริษัท ส่งผลต่อการนำเสนอกำไรของบริษัทโดยจะนำเสนอกำไรที่ต่ำกว่าบริษัทที่ไม่มีการจัดการกำไร และยังพบว่าการที่กิจการมีกรรมการบริษัทเพศหญิงในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นมีผลทำให้มูลค่าของกิจการเพิ่มขึ้นด้วย โดยตั้งสมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้ดังนี้

H2 : สัดส่วนกรรมการเพศหญิงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไร

คณะกรรมการที่เป็นชาวต่างชาติ

บริษัทที่มีผู้ถือหุ้นรายใหญ่เป็นนักลงทุนต่างชาติจะนำความรู้ เทคนิค เทคโนโลยี รวมทั้งวิธีการ และแนวทางในการปฏิบัติจากชาติของตนมาถ่ายทอดให้กับบริษัทที่ตนเข้าไปลงทุน ทำให้ข้อกำหนดต่างๆ ในต่างประเทศได้ถูกนำมาปฏิบัติกับรายงานทางการเงินของบริษัทในประเทศที่ถูกลงทุนด้วย จากการศึกษาของ Haniffa and Cooke (2002) พบว่าสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลการกำกับดูแล โดยตั้งสมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้ดังนี้

H3 : สัดส่วนคณะกรรมการชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไร

สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทที่เป็นชาวต่างชาติ

การถือหุ้นขนาดใหญ่ของชาวต่างชาติมีผลต่อกิจกรรมทางสังคมและการเปิดเผยในรายงานประจำปีของบริษัท เนื่องจากความหลากหลายของคณะกรรมการบริษัทที่มีการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ ทำให้มีการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานในคณะกรรมการบริษัทที่หลากหลายไปตามทิศทางที่คาดหวัง โครงสร้างการถือหุ้นของบริษัทที่มีการถือหุ้นของชาวต่างชาติจึงมีผลต่อการดำเนินงานของบริษัท และผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติมีความต้องการในการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกัน นักลงทุนชาวต่างชาติที่มาจากประเทศที่มีการปกป้องนักลงทุนในระดับสูงย่อมถ่ายทอดความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้นไปเป็นของตน Carter *et al.* (2003), Ghazali (2007) และ สุโชติ อธิวรรณรัตน์ (2549) โดยตั้งสมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้ดังนี้

H4 : สัดส่วนของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติที่ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไร

จำนวนคณะกรรมการบริษัท

คณะกรรมการบริษัทมีบทบาทที่สำคัญในการทำหน้าที่ในการบริหารกิจการ วางแผนควบคุมระบบการดำเนินงานภายในกิจการ เพื่อให้การปฏิบัติงานและการดำเนินงานภายในกิจการประสบความสำเร็จ โดยการทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการปฏิบัติงานแทนผู้ถือหุ้น ตามแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการบริษัทของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กำหนดให้คณะกรรมการบริษัทมีจำนวนสมาชิกขึ้นอยู่กับขนาดขอบเขตความรับผิดชอบ และความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานกิจการที่มีขนาดใหญ่ย่อมมีผู้ถือหุ้นจำนวนมาก จึงต้องมีตัวแทนในการทำหน้าที่แทนผู้ถือหุ้นจำนวนมากเพื่อทำหน้าที่ได้อย่างทั่วถึง การศึกษาของ Carter *et al.* (2003) พบว่าขนาดของคณะกรรมการบริษัทมีผลต่อความหลากหลายของโครงสร้างคณะกรรมการบริษัทและส่งผลต่อการกำกับดูแลกิจการที่ดีซึ่งมีผลต่อคุณภาพกำไรที่ดีด้วย โดยตั้งสมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้ดังนี้

H5 : สัดส่วนจำนวนคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไร

คณะกรรมการตรวจสอบอิสระ

ความเป็นอิสระเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อช่วยให้การดำเนินงานในการสอบทานความถูกต้องของรายงานทางการเงินและการปฏิบัติงานไม่ตกอยู่ภายใต้การควบคุมของฝ่ายบริหาร จากการศึกษาของ Felo *et al.* (2003) พบว่าจำนวนของคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพรายงานทางการเงินเพื่อป้องกันการทุจริตจากการจัดทำงบการเงิน นอกจากนั้นตามองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ ตามแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบประกอบด้วยคณะกรรมการบริษัทอย่างน้อย 1 ใน 3 ของคณะกรรมการบริษัท และต้องมีความเป็นอิสระไม่น้อยกว่า 3 คน พร้อมทั้งได้กำหนดความเป็นอิสระไว้ว่าต้องไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดไม่ว่าจะเป็นกรรมการบริษัท ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ของบริษัท เป็นต้น รวมถึงไม่มีสถานการณ์ใดๆ ที่จะมาบีบบังคับให้ไม่แสดงความเห็นได้ตามที่พึงจะเป็น โดยตั้งสมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้ดังนี้

H6 : สัดส่วนกรรมการอิสระและตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไร

ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินของคณะกรรมการตรวจสอบ

จากการสอบทานและการควบคุมภายในของกิจการต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินในการสอบทานรายงานทางการเงินให้มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินร่วมอยู่ในคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตามข้อกำหนดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คนมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงิน แต่ไม่ได้กำหนดจำนวนสูงสุดไว้ การศึกษาของ Qin (2007) พบว่าความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีจำนวนมากกว่า 1 คนขึ้นไปจะส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินมากกว่าบริษัทที่มีจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินน้อยกว่า รวมทั้งในประเทศไทยตามแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กำหนดให้กรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คนมีความรู้ความเข้าใจหรือมีประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงิน และมีความรู้ต่อเนื่องเกี่ยวกับเหตุที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของการรายงานทางการเงิน เนื่องจากหน้าที่หลักของคณะกรรมการตรวจสอบที่ได้รับมอบหมายคือสอบทานการรายงานทางการเงินให้มีคุณภาพที่ดีที่สุด โดยตั้งสมมติฐานในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ดังนี้

H7 : สัดส่วนของกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงิน
ความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไร

ความสม่ำเสมอในการเข้าประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ

ตามแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กำหนดในองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบให้กรรมการตรวจสอบต้องสามารถอุทิศเวลาอย่างเพียงพอในการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ รวมทั้งกรรมการตรวจสอบควรได้รับการอบรมและเสริมสร้างความรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น และควรได้เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัทอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งส่วนหนึ่งในการปฏิบัติคือการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบกับผู้สอบบัญชีและคณะกรรมการบริษัท และจำนวนครั้งในการประชุมนั้นขึ้นอยู่กับขนาดของธุรกิจและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ โดยทางปฏิบัติทั่วไปคณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมโดยเฉลี่ยปีละ 4 ครั้ง เพื่อให้ทราบข้อมูลของบริษัทเนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบต้องเข้าประชุมร่วมกับผู้สอบบัญชีและคณะกรรมการบริษัท ซึ่งจะ

ทำให้คณะกรรมการตรวจสอบเข้าใจปัญหาและผลการตรวจสอบที่สามารถนำปัญหามาปรับปรุงแก้ไข สำหรับการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม Xie *et al.* (2003) พบว่าความสม่ำเสมอในการเข้าประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการกำไร โดยตั้งสมมติฐานในการศึกษาค้างนี้ดังนี้

H8 : การเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไร

สมมติฐานข้อที่ 2

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ให้แนวปฏิบัติสำหรับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมให้ปฏิบัติด้วยความสมัครใจ ซึ่งเป็นคู่มือช่วยบอกหลักการดำเนินงานที่มีเป้าหมายด้านธุรกิจ ควบคู่กับความรับผิดชอบต่อสังคม ชื่อ “เข็มทิศธุรกิจเพื่อสังคม” โดยแบ่งการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมเป็น 8 หัวข้อ ซึ่งจัดทำขึ้นโดยคณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน เพื่อเป็นหลักการและแนวทางเบื้องต้นในการดำเนินการเกี่ยวกับ “ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ” ตามข้อกำหนดของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมหากมีการเปิดเผยข้อมูลมากย่อมแสดงให้เห็นว่าบริษัทมีข้อมูลที่สมควรแก่การเปิดเผยข้อมูลให้ผู้ที่มีส่วนได้เสียรับทราบ ผู้ศึกษาจึงคาดว่า การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากก็จะส่งผลต่อข้อมูลผลประกอบการของบริษัทที่มีคุณภาพ เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นการเปิดเผยข้อมูลด้วยความสมัครใจ การนำเสนอข้อมูลจึงเป็นไปตามธรรมชาติของการดำเนินงานตามปกติ บริษัทจึงไม่ต้องจัดการกำไรเพื่อให้ผลการดำเนินงานเป็นไปตามที่ผู้บริหารต้องการ จึงตั้งสมมติฐานในการศึกษาค้างนี้ดังนี้

H9 : การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไร

ตัวแปรควบคุมที่ใช้ในการศึกษาที่ส่งผลต่อการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ขนาดของกิจการ และความเสี่ยงทางการเงิน ซึ่งมาจากการทบทวนวรรณกรรมและบทความที่เกี่ยวข้องดังนี้

ขนาดของกิจการ

ในธุรกิจแต่ละกิจการมีขนาดของสินทรัพย์และรายได้รวมที่แตกต่างกัน ในการเปรียบเทียบข้อมูลจึงจำเป็นที่จะต้องวัดขนาดของกิจการให้อยู่ในระดับหรือค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงและเหมาะสมในการนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกัน โดยการศึกษาครั้งนี้วัดขนาดของกิจการโดยวัดจากค่า Logarithm ของ

สินทรัพย์รวม เนื่องจากสินทรัพย์รวมของกิจการมีเสถียรภาพ และไม่มีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงบ่อยครั้ง หรือจำนวนเงินไม่สูงหรือต่ำมากกว่าการใช้รายได้ในการวัดขนาดของกิจการ เพราะรายได้ของกิจการมีการเปลี่ยนแปลงไปตามการดำเนินงานในแต่ละปี ทำให้ยากต่อการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างปี ซึ่งเป็นไปตามการศึกษาของ Carter *et al.*(2003), Haniffa and Cooke (2002) ซึ่งพบว่าขนาดของกิจการมีผลต่อการจัดการกำไรในเชิงลบ โดยตั้งสมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้ดังนี้

H10 : ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไร

ความเสี่ยงทางการเงิน

การดำเนินงานของกิจการในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานว่ากิจการได้จัดสรรและใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการสูงที่สุดย่อมแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานในกิจการ โดยการวัดความเสี่ยงทางการเงินทำให้ทราบว่า กิจการมีความเสี่ยงในการสร้างภาระหนี้สินต่อการใช้สินทรัพย์ของกิจการให้เกิดประโยชน์มากเพียงใด ในการศึกษาที่ผ่านมาได้แก่ Mohamad *et al.* (2010), Klein (2002), Haniffa and Cooke (2002) และ Qinghua *et al.* (2007)

H11 : ความเสี่ยงทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพกำไร

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยวัดคุณภาพกำไรจากตัวแบบ Modified Jones Model (1995) โดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนในการศึกษาดังนี้

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ประชากรในการศึกษา
3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งได้จากการรวบรวมข้อมูลงบการเงิน ข้อมูลที่ได้นำมาจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปีที่เสนอต่อผู้ถือหุ้น (แบบ 56-2) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้นกลุ่มธุรกิจการเงิน ได้แก่ หมวดธนาคารพาณิชย์ หมวดประกันภัยและประกันชีวิต และหมวดเงินทุนและหลักทรัพย์ ซึ่งมีความแตกต่างของโครงสร้างทางการเงิน (Ohlson, 1968) กลุ่มธุรกิจฟู้ดและการ และกลุ่มบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็มเอไอ (MAI) เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ประมวลผลเพื่อให้ทราบถึงตัวแปรอิสระ หรือคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมที่ทำให้บริษัทที่มีความแตกต่างกันในการนำเสนอข้อมูลต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงคุณภาพของข้อมูลที่จะสะท้อนถึงข้อมูลในอดีตที่ผ่านมาพร้อมทั้งการพยากรณ์ข้อมูลในอนาคต

ประชากรในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้ข้อมูลจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากเป็นบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลงบการเงินต่อสาธารณชน ทั้งในรูปแบบของรายงานประจำปี และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) ตามขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

1. ศึกษาเฉพาะบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีรอบระยะเวลาบัญชีเริ่มวันที่ 1 มกราคม และสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี

2. ศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีรายงานประจำปีและข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครบทั้ง 4 ปี คือปี พ.ศ.2550 พ.ศ.2551 พ.ศ.2552 และพ.ศ.2553

3. ศึกษาจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยกเว้น กลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มธุรกิจฟืนฟูกิจการ และกลุ่มบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็มเอไอ (MAI) เนื่องจากธุรกิจการเงินมีกฎหมายและหลักเกณฑ์อื่นๆ กำกับดูแลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ต่างๆ ไปของตลาดหลักทรัพย์มีมาตรฐานการบัญชีกำกับเฉพาะ มีรูปแบบกระแสเงินสด วิธีการของรายการคงค้าง และลักษณะการดำเนินธุรกิจแตกต่างจากธุรกิจอื่นๆ รวมทั้งกลุ่มธุรกิจฟืนฟูกิจการที่มีกฎหมายและหลักเกณฑ์กำกับดูแลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ทั่วไปของบริษัทจดทะเบียน มีผลประกอบการขาดทุนต่อเนื่อง ถูกสั่งห้ามซื้อขายหลักทรัพย์ หากนำมาใช้ในการคำนวณอาจจะเกิดความคลาดเคลื่อนได้ ส่วนกลุ่มบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็มเอไอ (MAI) มีหลักเกณฑ์การเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่แตกต่างจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในสัดส่วนสูง

จากเงื่อนไขการคัดเลือกประชากรดังกล่าวทำให้ได้จำนวนประชากรทั้งสิ้น 465 บริษัท

1. กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	42	บริษัท
2. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	36	บริษัท
3. กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	72	บริษัท
4. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	87	บริษัท
5. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	129	บริษัท
6. กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภค	33	บริษัท
7. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	66	บริษัท

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ แบ่งออกเป็น ตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระ ดังนี้

1. ตัวแปรตาม

ตัวแปรตามสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ใช้คุณภาพกำไรเป็นตัวแปรในการศึกษา เนื่องจากกำไรที่มีคุณภาพควรเป็นกำไรที่แสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินงานของกิจการที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งสามารถสะท้อนถึงมูลค่าที่แท้จริงของกิจการได้ ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพกำไร นำข้อมูลมาจากการเงินประจำปีที่ผ่านการตรวจสอบและแสดงความเห็นจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแล้ว รวมถึงหมายเหตุประกอบงบการเงิน โดยใช้การเปลี่ยนแปลงรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารเป็นตัวแทนในการวัดคุณภาพกำไร จากสมการแบบจำลอง Modified Jones Model (1995) เนื่องจากงานวิจัยที่ผ่านมาของ (Dechow *et al.* 1995; Teoh *et al.*, 1998 cited in ปรีชา มาตรา 2549:55-56) และ Klein (2002) ใช้ตัวแบบจำลอง Modified Jones Model (1995) เป็นตัวแบบที่ได้รับความนิยมในการหารายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร และจากการศึกษาของ Dechow *et al.* (1995) พบว่าตัวแบบ Modified Jones Model (1995) เป็นตัวแบบที่เหมาะสมที่สุด

การวัดค่าตัวแปรคุณภาพกำไร ดังนี้

DA = รายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary accruals: DA) เป็นตัววัดค่าของคุณภาพกำไรของกิจการ สามารถคำนวณได้ดังนี้

คำนวณหารายการคงค้างทั้งหมด (Total Accrual: TA) ได้จากผลของกำไรสุทธิกับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานที่แสดงในงบกระแสเงินสด ดังสมการต่อไปนี้

$$TA = \text{Net Income} - \text{CFO}$$

(1)

โดยที่

Net Income = กำไรสุทธิจากการดำเนินงาน

CFO = กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน

จากนั้นนำรายการคงค้างแทนค่าด้วยตัวแบบ Jones (1991) จะได้สมการถดถอยกำลังสองน้อยที่สุด Ordinary least squares (OLS) regressions ของรายการคงค้างทั้งหมด เพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเชิงเส้นของตัวแบบ ดังนี้

$$TA_t/A_{t-1} = \alpha_1(1/A_{t-1}) + \alpha_2(\Delta REV_t/A_{t-1}) + \alpha_3(PPE_t/A_{t-1}) + E_t \quad (2)$$

โดยที่

TA_t = รายการคงค้างทั้งหมด ณ วันสิ้นงวดที่ t

ΔREV_t = การเปลี่ยนแปลงของรายได้ ณ วันสิ้นงวดที่ t

PPE_t = ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ก่อนหักค่าเสื่อมราคา ณ สิ้นงวดที่ t

A_{t-1} = สินทรัพย์รวม ณ สิ้นงวดที่ t-1

$\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงเส้นของตัวแบบจำลอง

E_t = ค่าความคลาดเคลื่อนจากการประมาณการรายการคงค้างทั้งหมด

จากสมการที่ 2 จะได้ค่าสัมประสิทธิ์ที่นำเข้าสู่ตัวแบบ Modified Jones Model (1995) เพื่อคำนวณหารายการคงค้างที่ไม่ใช่ดุลยพินิจของผู้บริหาร ดังตัวแบบต่อไปนี้

$$NDA_t = \alpha_1(1/A_{t-1}) + \alpha_2(\Delta REV_t - \Delta REC_t)/A_{t-1} + \alpha_3(PPE_t/A_{t-1}) \quad (3)$$

โดยที่

NDA_t	= รายการคงค้างที่ไม่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ณ เวลาที่ t หาดด้วย สินทรัพย์รวม ณ เวลาที่ $t-1$
ΔREV_t	= การเปลี่ยนแปลงของรายได้ ณ วันสิ้นงวดที่ t
PPE_t	= ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ก่อนหักค่าเสื่อมราคา ณ สิ้นงวดที่ t
A_{t-1}	= สินทรัพย์รวม ณ สิ้นงวดที่ $t-1$
ΔREC_t	= การเปลี่ยนแปลงของลูกหนี้ ณ วันสิ้นงวด
$\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$	= ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงเส้นของตัวแบบจำลอง

จากตัวแบบ Modified Jones Model (1995) ได้นำลูกหนี้จากการขายเชื่อหักออกจากรายได้จากการขายก่อนการคำนวณหารายการคงค้างที่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร DA (Discretionary Accruals) เนื่องจากรายได้จากการขายเชื่อนั้นมีโอกาสที่ผู้บริหารจะใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารในการตกแต่งกำไรในการรับรู้รายได้จากการขายเชื่อมากกว่ารายได้จากการขายสด แล้วนำมาหารด้วยยอดรวมของสินทรัพย์ปีก่อน เพื่อลดผลกระทบจากการที่ค่าความคลาดเคลื่อนไม่มีความคงที่ในแต่ละตัวแปร

เมื่อแทนค่าจากสมการที่ 3 จะได้รายการคงค้างที่ไม่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารให้นำไปหักออกจากรายการคงค้างทั้งหมด ส่วนที่เหลือจะเป็นผลต่างที่ต้องการ คือรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร โดยสมการดังต่อไปนี้

$$DA_t = TA_t/A_{t-1} - NDA_t \quad (4)$$

โดยที่

DA	= รายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary accruals: DA)
TA_t	= รายการคงค้างทั้งหมด ณ วันสิ้นงวดที่ t
A_{t-1}	= สินทรัพย์รวม ณ สิ้นงวดที่ $t-1$
NDA_t	= รายการคงค้างที่ไม่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ณ เวลาที่ t หาดด้วย สินทรัพย์รวม ณ เวลาที่ $t-1$

2. ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่ผ่านมา ทำให้ผู้ศึกษาเลือกองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 9 ตัวแปรและ 2 ตัวแปรควบคุม ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพในด้านต่างๆ ของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อการดำเนินงานของบริษัทดังนี้

2.1 คณะกรรมการบริษัทอิสระมีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร วัดจากสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระต่อจำนวนคณะกรรมการบริษัททั้งหมด จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า คณะกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการกำไร (Klein, 2002), Xie *et al.* (2003) จึงให้เห็นว่าเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร อย่างไรก็ตาม Mohamad *et al.* (2010) พบว่า คณะกรรมการอิสระไม่มีผลกระทบต่อการจัดการกำไร

2.2 คณะกรรมการบริษัทที่เป็นกรรมการเพศหญิง วัดจากสัดส่วนกรรมการเพศหญิงต่อจำนวนคณะกรรมการบริษัททั้งหมด รายละเอียดเกี่ยวกับความหลากหลายของคณะกรรมการบริษัท ที่แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสมาชิกในคณะกรรมการที่เป็นเพศหญิงของบริษัทขนาดใหญ่ในประเทศที่พัฒนาแล้วมีจำนวนที่เพิ่มขึ้น มีการยืนยันผลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ในจำนวนคณะกรรมการบริษัทที่มีกรรมการบริษัทที่เป็นเพศหญิงเพิ่มขึ้น จาก 4.7% เพิ่มขึ้นเป็น 13.6% ระหว่างปี 1987 และปี 2003 (Catalyst, 2003 cited in Mohamad *et al.*, 2010: 5-6) และด้านความแตกต่างของคณะกรรมการบริษัทที่มีความหลากหลายด้านเพศ พวกเขาเหล่านั้นมีทัศนคติทางจริยธรรมและเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน รวมถึงมีการอธิบายว่าเพศชายมีความเชื่อมโยงด้านประสิทธิภาพต่อสังคม ส่วนเพศหญิงจะรับผิดชอบเกี่ยวกับสวัสดิการด้านสังคม และกรรมการเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะมีปฏิกิริยาต่อความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่าเพศชาย (Brammer *et al.* 2007; Hofstede, 1984; Ibrahim and Angelidis, 1994 cited in Mohamad *et al.*, 2010: 5-6)

2.3 คณะกรรมการที่เป็นชาวต่างชาติ วัดจากสัดส่วนคณะกรรมการที่เป็นชาวต่างชาติต่อคณะกรรมการทั้งหมด โครงสร้างการดำเนินงานของกิจการแต่ละกิจการมีความแตกต่างกัน และเป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่ตั้งไว้ของคณะกรรมการ ซึ่งกิจการที่มีความหลากหลายของสัญชาติย่อมมีความต้องการข้อมูลที่แตกต่างกัน Haniffa and Cooke (2002)

2.4 สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการชาวต่างชาติ วัดจากสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติต่อจำนวนหุ้นของบริษัททั้งหมด เพื่อให้ทราบโครงสร้างสำหรับการจัดการของผู้ถือหุ้น จากผลการศึกษาที่ผ่านมาของ (สุโชติ ธีรวรรณรัตน์, 2549) พบว่า การมีผู้ถือหุ้นรายใหญ่เป็นนักลงทุนต่างชาติมีผลต่อการดำเนินงานที่เพิ่มสูงขึ้นมากกว่าบริษัทที่ไม่มีผู้ถือหุ้นรายใหญ่เป็นนักลงทุนต่างชาติ

2.5 จำนวนคณะกรรมการบริษัท วัดจากจำนวนของคณะกรรมการบริษัททั้งหมด ณ วันสิ้นปี เนื่องจากคณะกรรมการบริษัทแต่ละบริษัทมีจำนวนที่แตกต่างกันตามลักษณะการดำเนินธุรกิจ ดังนั้นจำนวนของคณะกรรมการบริษัทที่แตกต่างกันอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรที่แตกต่างกันได้

2.6 คณะกรรมการตรวจสอบอิสระ วัดจากตัวแปรหุ่น (Dummy) ถ้าคณะกรรมการตรวจสอบมีความเป็นอิสระมากกว่าหรือเท่ากับ 3 คน แทนค่าด้วย 1 แต่ถ้าคณะกรรมการตรวจสอบมีความเป็นอิสระน้อยกว่า 3 คน ให้แทนค่าด้วย 0 ตามแนวทางปฏิบัติของคณะกรรมการตรวจสอบกำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบต้องเป็นคณะกรรมการอิสระอย่างน้อย 3 คน เนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระสามารถตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานโดยอิสระได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.7 คณะกรรมการตรวจสอบมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงิน วัดจากตัวแปรหุ่น (Dummy) ถ้าคณะกรรมการตรวจสอบมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินมากกว่าหรือเท่ากับ 1 คน ให้แทนค่าด้วย 1 ส่วนอื่นๆ ให้แทนค่าด้วย 0 ตามแนวทางปฏิบัติของคณะกรรมการตรวจสอบกำหนดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินอย่างน้อย 1 คน เพื่อเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบและเข้าใจรายงานทางการเงิน

2.8 ความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ วัดจากตัวแปรหุ่น (Dummy) ถ้ามีการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบในการประชุมคณะกรรมการบริษัทโดยเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 4 ครั้งต่อปีให้แทนค่าด้วย 1 ถ้ามีการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบในการประชุมคณะกรรมการบริษัทโดยเฉลี่ยน้อยกว่า 4 ครั้งแทนค่าด้วย 0 จากการศึกษาของ Cooper & Lybrand (1994 อ้างในปณิธาน สุจิรัชโช, 2552) แนะนำว่าคณะกรรมการตรวจสอบที่มีประสิทธิผลควรประชุมกันโดยเฉลี่ยปีละ 4 ครั้ง การประชุมบ่อยๆ จะช่วยให้กรรมการตรวจสอบ

สามารถทราบเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี การควบคุมและเรื่องราวต่างๆ ทำให้กรรมการมีการเตรียมพร้อมอยู่เสมอ

2.9 การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม วัดจากสมการ CSRindex ผู้ศึกษาเลือกใช้การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมตามมาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) แบ่งเป็น 8 หัวข้อ เพื่อให้เกิดความครบถ้วนของการเปิดเผยและยังครอบคลุมเนื้อหาของการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม แบ่งเป็น 8 ด้าน ดังนี้

1. การกำกับดูแลกิจการที่ดี
2. การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม
3. การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม
4. ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค
5. การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม
6. การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
7. นวัตกรรมและการเผยแพร่นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม
8. การจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

โดยมีการประยุกต์ใช้ตัวแบบ CSRindex ตามการศึกษาของ Hackston and Milne (1996), Haniffa and Cooke (2002), Ghazali (2007) และ Mohamad *et al.* (2010)

สูตรในการหา CSRindex ดังนี้

$$CSRindex = \frac{\sum_{t=1}^{n_j} X_{ij}}{n_j}$$

โดยที่

CSRindex = ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

n_j = จำนวนของรายการที่คาดหวังของบริษัท j

X_{ij} = 1 ถ้า i มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม,
0 ถ้า i ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

ดังนั้น $0 \leq ij \leq 1$

จากนั้น นำค่าดัชนีการเปิดเผยข้อมูลที่ได้จากสูตรในการคำนวณข้างต้นมากำหนดระดับการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งจากหลักเกณฑ์ของ Wallance (1988) จะแบ่งระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลที่มีค่ามากกว่า 0.5	เป็นการเปิดเผยข้อมูลในระดับสูง
ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลที่มีค่าระหว่าง 0.3 – 0.5	เป็นการเปิดเผยข้อมูลในระดับปานกลาง
ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลที่มีค่าน้อยกว่า 0.3	เป็นการเปิดเผยข้อมูลในระดับต่ำ

2.10 ขนาดของกิจการ วัดจากมูลค่าสินทรัพย์รวมของกิจการ เนื่องจากสินทรัพย์รวมของแต่ละกิจการมีมูลค่าแตกต่างกันทำให้การศึกษามีความคลาดเคลื่อนได้จึงต้องการให้ขนาดของกิจการใกล้เคียงกันเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบกันได้ง่าย โดยใช้วิธีการลอกการิทึมสินทรัพย์รวมตามการศึกษาที่ผ่านมา

2.11 ความเสี่ยงทางการเงิน วัดความเสี่ยงทางการเงินของกิจการจากอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม ว่ามีความเสี่ยงในการสร้างภาระหนี้สินต่อการใช้สินทรัพย์ของกิจการให้เกิดประโยชน์มากเพียงใด หากอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่า 1 แสดงว่ากิจการมีภาระหนี้สินที่ต้องชำระมากกว่าสินทรัพย์ที่กิจการมีอยู่ กิจการจึงมีความเสี่ยงในการชำระหนี้สิน

จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าวได้สรุปตัวแปร การวัดค่าตัวแปร และค่าความคาดหวังเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ตามรายละเอียดแสดงในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 สรุปรายละเอียดตัวแปรที่ใช้ศึกษา

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร	ตัววัด	ทิศทางที่คาดหวัง
คณะกรรมการบริษัทอิสระ	Bind	สัดส่วนของคณะกรรมการบริษัทอิสระต่อจำนวนคณะกรรมการบริษัททั้งหมด	-
กรรมการบริษัทเพศหญิง	Bwon	สัดส่วนกรรมการเพศหญิงต่อจำนวนคณะกรรมการบริษัททั้งหมด	-
คณะกรรมการที่เป็นชาวต่างชาติ	Forow	สัดส่วนคณะกรรมการที่เป็นชาวต่างชาติต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมด	-
สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติ	Mown	สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติต่อจำนวนหุ้นของบริษัททั้งหมด	-
ขนาดคณะกรรมการบริษัท	Bsize	จำนวนของคณะกรรมการบริษัท	-
คณะกรรมการตรวจสอบอิสระ	ACind	ตัวแปรหุ่น 1 ถ้าคณะกรรมการตรวจสอบมีความเป็นอิสระมากกว่าหรือเท่ากับ 3 คน 0 = อื่นๆ	-
ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินของกรรมการตรวจสอบ	ACexp	ตัวแปรหุ่น 1 ถ้าคณะกรรมการตรวจสอบมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินมากกว่าหรือเท่ากับ 1 คน, 0 = อื่นๆ	-
ความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของกรรมการตรวจสอบ	Acmeet	ตัวแปรหุ่น 1 ถ้าคณะกรรมการตรวจสอบมีการเข้าร่วมประชุมมากกว่าหรือเท่ากับ 4 ครั้ง, 0 = อื่นๆ	-

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวแปร	ชื่อตัวแปร	ตัววัด	ทิศทางที่คาดหวัง
การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม 8 ด้าน	CSR	CSRindex ถ้ามีการเปิดเผย = 1, ไม่เปิดเผย = 0	
ขนาดของกิจการ	Fsize	ลอการิทึมของสินทรัพย์รวม	-
ความเสี่ยงทางการเงิน	Debt	อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม	+

หมายเหตุ: + หมายถึง มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

- หมายถึง มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บข้อมูลที่ต้องการศึกษาได้ครบถ้วนแล้ว จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้สามารถสรุปผลการวิจัยโดยใช้สถิติในการวัดค่าข้อมูล ซึ่งในการวิเคราะห์สามารถวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน โดยใช้ค่าสถิติ ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้ทราบถึงค่าของข้อมูลทั่วไป เช่น ค่ามากที่สุด ค่าน้อยสุด ค่าเฉลี่ย ค่าสัดส่วนเฉลี่ย
2. วิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อน (Correlation Analysis) โดยใช้ สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation)
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามเพื่อให้ได้ค่าของคุณภาพกำไร ตามแบบจำลอง Modified Jones Model (1995)
4. ตรวจสอบข้อมูลและแปลงข้อมูลเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อตอบสมมติฐานของการศึกษา
5. สรุปและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1. การศึกษาครั้งนี้จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้ทราบค่าของข้อมูล ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ในการสรุปข้อมูลองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยค่ามากที่สุด (Maximum) ค่าน้อยสุด (Minimum) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ส่วนที่ 2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน หาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร โดยใช้โปรแกรมประมวลผลทางสถิติในการนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการประมวลผลทางสถิติแทนค่าตามแบบจำลอง Modified Jones Model (1995) จากนั้นทำการทดสอบและแปลงข้อมูลต่างๆ ให้อยู่ในรูปของข้อมูลให้เป็นไปตามข้อกำหนดการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) แล้วทำการทดสอบการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อน (Correlation Analysis) ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) และทดสอบการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อยืนยันผลการทดสอบและนำไปตอบสมมติฐานของการศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้น การศึกษาครั้งนี้ในการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระมากกว่า 1 ตัวกับตัวแปรตาม โดยที่สมการความถดถอยเชิงพหุมีดังนี้

การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เป็นเทคนิคการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยมีตัวแปรอิสระ k ตัว ($X_1, X_2, X_3, \dots, X_k$) ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามที่เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ 1 ตัว (Y) โดยความสัมพันธ์อยู่ในรูปเชิงเส้น จะได้สมการความถดถอยเชิงพหุ ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง Y และ $X_1, X_2, X_3, \dots, X_k$ ดังนี้

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \dots + \beta_k X_k + e$$

โดยที่

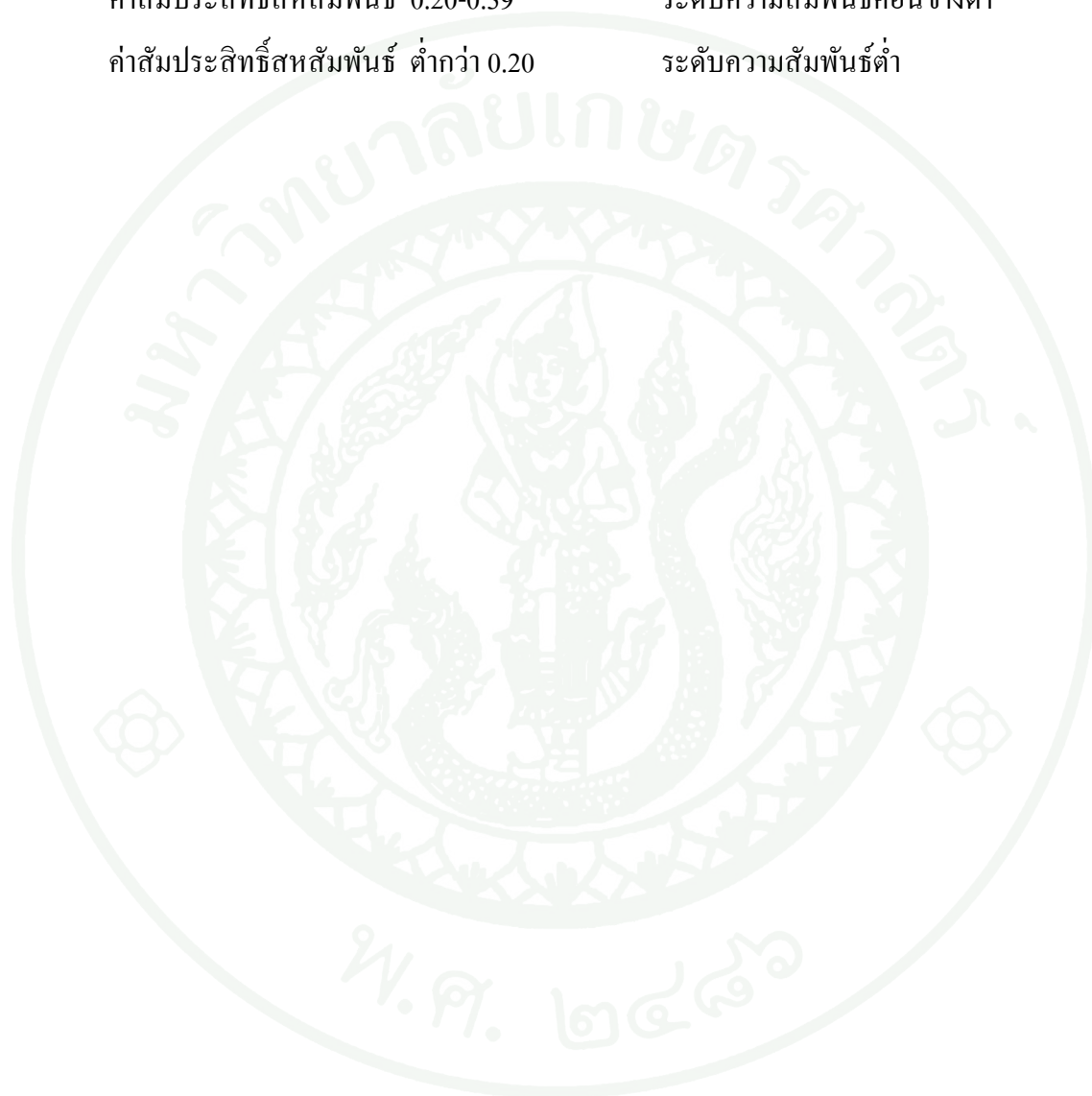
$$\begin{aligned}\beta_0 &= \text{ส่วนตัดแกน } Y \text{ เมื่อกำหนดให้ } X_1 = X_2 = X_3 = \dots = X_k = 0 \\ \beta_0, \beta_1, \beta_2, \dots, \beta_k &= \text{ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเชิงส่วน} \\ X_1, X_2, \dots, X_k &= \text{ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรจำแนกกลุ่ม ; } k \geq 1 \\ e &= \text{ค่าความคลาดเคลื่อนที่มีการแจกแจงแบบปกติ}\end{aligned}$$

จากสมการข้างต้น ในการยืนยันความเหมาะสมของข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์เชิงสถิติต้องมีการตรวจสอบข้อมูลและเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุเกี่ยวกับค่าความคลาดเคลื่อน โดยสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบดังกล่าวประกอบด้วย สถิติ Durbin – Watson สถิติ Variance Inflation Factors (VIF) และสถิติ Tolerance เมื่อพบว่าข้อมูลต่างๆ เป็นไปตามข้อกำหนดของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ จึงทำการประมวลผล และตรวจสอบเงื่อนไขเกี่ยวกับค่าความคลาดเคลื่อน เพื่อให้ข้อมูลที่นำเข้าสู่การวิเคราะห์มีความถูกต้องแม่นยำและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น จากนั้นนำผลจากการวิเคราะห์เชิงสถิติที่ได้มาใช้ในการตัดสินใจว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติ H_0 โดยพิจารณาค่าความน่าจะเป็น Sig. ที่โปรแกรมคำนวณได้ (p-value) เปรียบเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติ (α) ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation)

สหสัมพันธ์เป็นสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป โดยใช้เทคนิคสหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) ซึ่งได้แก่ สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) และ สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน (Spearman rank correlation) การวัดหาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยวิธีนี้จะบอกความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient of correlation) สัญลักษณ์ที่ใช้คือ r และค่า r จะอยู่ในช่วง -1 ถึง 1 หมายความว่าค่าที่ได้มีความสัมพันธ์กัน แต่ค่าเครื่องหมายด้านหน้าสามารถบอกทิศทางได้ว่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางใด ซึ่งถ้าเป็นเครื่องหมายลบจะบอกให้ทราบว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม แต่หากค่าเครื่องหมายด้านหน้ามีเครื่องหมายเป็นบวกจะทำให้ทราบว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในระดับใดสามารถพิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ซึ่งมีเกณฑ์กว้างๆ ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.80 ขึ้นไป	ระดับความสัมพันธ์สูงหรือสูงมาก
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.60-0.79	ระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.40-0.59	ระดับความสัมพันธ์ปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.20-0.39	ระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ต่ำกว่า 0.20	ระดับความสัมพันธ์ต่ำ

บทที่ 4

ผลการศึกษาและข้อวิจารณ์

ผลการศึกษา

ในบทนี้จะกล่าวถึงผลการศึกษาตามระเบียบวิธีที่ได้กล่าวไว้ ซึ่งหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนดจะนำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ผล โดยนำเสนอผลการศึกษาแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ของการศึกษาองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการนำเสนอข้อมูล โดยอธิบายค่าต่ำสุด สูงสุด ค่าสัดส่วนเฉลี่ย(%) ขององค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทแต่ละตัวแปร

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตามจากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษาจากผลการศึกษาที่ผ่านมาในอดีตที่มีผลต่อคุณภาพกำไร ซึ่งมีการนำเสนอในภาพรวม 3 ปี คือปี 2551–2553 จำนวน 465 บริษัท (155 บริษัท x 3 ปี)

เพื่อให้เกิดความเข้าใจและชัดเจนมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา จึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาโดยแยกรายละเอียดทีละตัวแปร ดังนี้

1. คณะกรรมการบริษัทอิสระ

ความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัท วัดโดยการหาค่าสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัทที่เป็นอิสระต่อคณะกรรมการทั้งหมดของบริษัทเพื่อให้ทราบการบริหารงานของคณะกรรมการบริษัทเกี่ยวกับการถ่วงดุลอำนาจของกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร และตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดว่าควรมีกรรมการอิสระอย่างน้อย 1 ใน 3 ของคณะกรรมการทั้งหมดของบริษัท

ตารางที่ 4 ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าสัดส่วนเฉลี่ยของคณะกรรมการบริษัทอิสระ ปี 2551 – 2553

คณะกรรมการบริษัทอิสระ (คน)	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าสัดส่วนเฉลี่ย(%)	N
ภาพรวม	8	2	37.46	465
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร	5	3	34.54	42
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	8	3	20	36
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	5	2	36.96	72
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	7	2	36.51	87
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	7	3	39.13	129
กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภค	6	3	39.22	33
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	6	3	37.96	66

จากตารางที่ 4 พบว่า บริษัทที่มีคณะกรรมการอิสระในภาพรวมทุกกลุ่มอุตสาหกรรมมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัทอิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 37.46 % จำนวนคณะกรรมการบริษัทที่เป็นอิสระมากที่สุด 8 คน และน้อยที่สุดคือ 2 คน

กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัทอิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 34.54% จำนวนคณะกรรมการบริษัทที่เป็นอิสระมากที่สุด 5 คน และน้อยที่สุดคือ 3 คน กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัทอิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 20% จำนวนคณะกรรมการบริษัทที่เป็นอิสระมากที่สุด 8 คน และน้อยที่สุดคือ 3 คน กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัทอิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 36.96% จำนวนคณะกรรมการบริษัทที่เป็นอิสระมากที่สุด 5 คน และน้อยที่สุดคือ 2 คน กลุ่มอุตสาหกรรมบริการมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัทอิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 36.51% จำนวนคณะกรรมการบริษัทที่เป็นอิสระมากที่สุด 7

คน และน้อยที่สุดคือ 2 คน กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัทที่อิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 39.13% จำนวนคณะกรรมการบริษัทที่เป็นอิสระมากที่สุด 7 คน และน้อยที่สุดคือ 3 คน กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภคมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัทที่อิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 39.22% จำนวนคณะกรรมการบริษัทที่เป็นอิสระมากที่สุด 6 คน และน้อยที่สุดคือ 3 คน และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัทที่อิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 37.96% จำนวนคณะกรรมการบริษัทที่เป็นอิสระมากที่สุด 6 คน และน้อยที่สุดคือ 3 คน

2. กรรมการบริษัทเพศหญิง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลคณะกรรมการบริษัททั้งหมด พบว่า บางบริษัทมีคณะกรรมการบริษัทที่เป็นเพศหญิงและในหลายๆ บริษัทไม่มีคณะกรรมการบริษัทเพศหญิงอยู่ในคณะกรรมการบริษัท ซึ่งมีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลในการมีส่วนร่วมต่อการรับผิดชอบต่อสังคมและผู้ที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 5 ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าสัดส่วนเฉลี่ยของคณะกรรมการบริษัทเพศหญิง ปี 2551 – 2553

กรรมการบริษัทเพศหญิง	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าสัดส่วนเฉลี่ย(%)	N
ภาพรวม	7	0	17.88	465
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร	6	0	23.35	42
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	4	0	12.22	36
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	4	0	15.42	72
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	7	0	21.11	87
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	6	0	17.82	129
กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภค	5	0	22.22	33
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	4	0	13.91	66

จากตารางที่ 5 พบว่า บริษัทที่มีกรรมการบริษัทเพศหญิงมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัทเพศหญิงต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 17.88% จำนวนกรรมการบริษัทที่มีเพศหญิงมากที่สุด 7 คน และน้อยที่สุดคือไม่มีคณะกรรมการบริษัทที่เป็นเพศหญิง

กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัท เพศหญิงต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 22.35% จำนวนกรรมการบริษัทเพศหญิงมากที่สุด 6 คน กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัทเพศหญิงต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 12.22% จำนวนกรรมการบริษัทที่เป็นเพศหญิงมากที่สุด 4 คน กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัทเพศหญิงต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 15.42% จำนวนกรรมการบริษัทเพศหญิงมากที่สุด 4 คน กลุ่มอุตสาหกรรมบริการมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัทเพศหญิงต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 21.11% จำนวนกรรมการบริษัทเพศหญิงมากที่สุด 7 คน กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัทเพศหญิงต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 17.82% จำนวนกรรมการบริษัทเพศหญิงมากที่สุด 6 คน กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภคมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัทเพศหญิงต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 22.22% จำนวนกรรมการบริษัทเพศหญิงมากที่สุด 5 คน และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัทเพศหญิงต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 13.91% จำนวนกรรมการบริษัทเพศหญิงมากที่สุด 4 คน และทุกกลุ่มอุตสาหกรรมมีจำนวนกรรมการบริษัทเพศหญิงน้อยที่สุดคือไม่มีจำนวนกรรมการบริษัทเพศหญิง

3. คณะกรรมการที่เป็นชาวต่างชาติ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลคณะกรรมการบริษัทที่เป็นชาวต่างชาติ พบว่า บริษัทที่มีคณะกรรมการบริษัทชาวต่างชาติมีการเปิดเผยข้อมูลที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับบริษัทมากกว่าบริษัทที่ไม่มีกรรมการบริษัทชาวต่างชาติ

ตารางที่ 6 ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าสัดส่วนเฉลี่ยของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติ ปี 2551 – 2553

กรรมการบริษัทชาวต่างชาติ	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าสัดส่วนเฉลี่ย(%)	N
ภาพรวม	9	0	11.88	465
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร	4	0	8	42
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	9	0	10.62	36
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	8	0	15.66	72
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	7	0	10.47	87
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	8	0	14.69	129
กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภค	9	0	13.47	33
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	5	0	6.22	66

จากตารางที่ 6 พบว่า บริษัทที่มีกรรมการบริษัทชาวต่างชาติมีค่าสัดส่วนของ คณะกรรมการบริษัทชาวต่างชาติต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 11.88% จำนวนกรรมการ บริษัทที่เป็นชาวต่างชาติมากที่สุด 9 คน และน้อยที่สุดคือไม่มีคณะกรรมการบริษัทชาวต่างชาติ

กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัท ชาวต่างชาติต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 8% จำนวนกรรมการบริษัทชาวต่างชาติมากที่สุด 4 คน กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัทชาวต่างชาติต่อคณะกรรมการ บริษัททั้งหมดเฉลี่ย 10.62% จำนวนกรรมการบริษัทชาวต่างชาติมากที่สุด 9 คน กลุ่มอุตสาหกรรม เทคโนโลยีมีมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการบริษัทชาวต่างชาติต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 15.66% จำนวนกรรมการบริษัทชาวต่างชาติมากที่สุด 8 คน กลุ่มอุตสาหกรรมบริการมีค่าสัดส่วน ของคณะกรรมการบริษัทชาวต่างชาติต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 10.47% จำนวนกรรมการ บริษัทชาวต่างชาติมากที่สุด 7 คน กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมมีค่าสัดส่วนของ คณะกรรมการบริษัทชาวต่างชาติต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 14.69% จำนวนกรรมการ บริษัทชาวต่างชาติมากที่สุด 8 คน กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภคมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการ บริษัทชาวต่างชาติต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 13.47% จำนวนกรรมการบริษัทชาวต่างชาติ มากที่สุด 9 คน และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการ บริษัทชาวต่างชาติต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 6.22% จำนวนกรรมการบริษัทชาวต่างชาติ มากที่สุด 5 คน และทุกกลุ่มอุตสาหกรรมมีจำนวนกรรมการบริษัทชาวต่างชาติน้อยที่สุดคือ ไม่มี จำนวนกรรมการบริษัทชาวต่างชาติ

4. สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลคณะกรรมการบริษัททั้งหมดที่เป็นชาวต่างชาติ และมีการถือ หุ้นของบริษัทนั้น เพื่อให้ทราบโครงสร้างการบริหารจัดการบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีผู้ถือหุ้นและดำเนินการบริหารจัดการบริษัทโดยชาวต่างชาติ

ตารางที่ 7 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าสัดส่วนเฉลี่ยของการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติ
ปี 2551 – 2553

สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัท ชาวต่างชาติ (ร้อยละ)	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าสัดส่วนเฉลี่ย	N
รวมทุกกลุ่มอุตสาหกรรม	26.49	0	26.49	465
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร	16.78	0	16.78	42
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	2.63	0	2.63	36
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	11.45	0	11.45	72
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	26.49	0	26.49	87
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	24.69	0	24.69	129
กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภค	1.89	0	1.89	33
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	0.91	0	0.91	66

จากตารางที่ 7 พบว่า บริษัทที่มีสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติมีค่าเฉลี่ย 26.49% เท่ากับสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติมากที่สุด และน้อยที่สุดคือไม่มีสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติ

กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีค่าเฉลี่ย 16.78% เท่ากับสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติมากที่สุด กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีค่าเฉลี่ย 2.63% เท่ากับสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติมากที่สุด กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ย 11.45% เท่ากับสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติมากที่สุด กลุ่มอุตสาหกรรมบริการมีค่าเฉลี่ย 26.49% เท่ากับสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติมากที่สุด กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมมีค่าเฉลี่ย 24.69% เท่ากับสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติมากที่สุด กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภคมีค่าเฉลี่ย 1.89% เท่ากับสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติมากที่สุด และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างค่าเฉลี่ย 0.91% เท่ากับสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติมากที่สุด และทุกกลุ่มอุตสาหกรรมมีจำนวนกรรมการบริษัทที่เป็นชาวต่างชาติน้อยที่สุดคือไม่มีสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติ

5. คณะกรรมการตรวจสอบอิสระ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลคณะกรรมการบริษัททั้งหมดที่มีคณะกรรมการตรวจสอบอิสระ พบว่า บริษัทที่มีคณะกรรมการตรวจสอบอิสระเกือบทั้งหมดของคณะกรรมการตรวจสอบมีความเป็นอิสระ และในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบอิสระได้เก็บข้อมูลโดยใช้ตัวแปรหุ่นในการวัดจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระ โดยกำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระควรมากกว่าหรือเท่ากับ 3 คน ซึ่งจำนวนดังกล่าวมาจากการศึกษาที่ผ่านมาว่าเป็นระดับที่มีผลต่อคุณภาพกำไร

ตารางที่ 8 ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าสัดส่วนเฉลี่ยของคณะกรรมการตรวจสอบอิสระ ปี 2551 – 2553

คณะกรรมการตรวจสอบอิสระ (คน)	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าสัดส่วนเฉลี่ย(%)	N
ภาพรวม	5	3	31.65	465
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร	4	3	29.26	42
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	5	3	28.27	36
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	4	3	33.42	72
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	4	3	30.45	87
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	4	3	32.60	129
กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภค	4	3	34.91	33
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	4	3	30.85	66

จากตารางที่ 8 พบว่า บริษัทที่มีคณะกรรมการตรวจสอบอิสระมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบอิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 31.65% จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบอิสระมากที่สุด 5 คน และน้อยที่สุดคือ 3 คน

กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบอิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 29.26% จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบอิสระมากที่สุด 4 คน กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบอิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 28.87% จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบอิสระมากที่สุด 5 คน กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบอิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 33.42% จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบอิสระมากที่สุด 4 คน กลุ่มอุตสาหกรรมบริการมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบอิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 30.45%

จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบอิสระมากที่สุด 4 คน กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบอิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 32.60% จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบอิสระมากที่สุด 4 คน กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภคมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบอิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 34.91% จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบอิสระมากที่สุด 4 คน และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบอิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมดเฉลี่ย 30.85% จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบอิสระมากที่สุด 4 คน และทุกกลุ่มอุตสาหกรรมมีคณะกรรมการตรวจสอบอิสระน้อยที่สุดคือ 3 คน ซึ่งเป็นไปตามแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ

6. ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินของคณะกรรมการตรวจสอบ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลคณะกรรมการบริษัททั้งหมดที่มีคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงิน พบว่า บริษัทที่มีคณะกรรมการตรวจสอบอิสระที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินส่วนใหญ่เป็นไปตามเกณฑ์ขั้นต่ำตามแนวปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบที่แนะนำไว้อย่างน้อย 1 คน และในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบอิสระได้เก็บข้อมูลโดยใช้ตัวแปรหุ่นในการวัดจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงิน

ตารางที่ 9 ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าสัดส่วนเฉลี่ย ของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงิน ปี 2551 – 2553

คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงิน (คน)	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าสัดส่วนเฉลี่ย(%)	N
ภาพรวม	3	1	50.52	465
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร	3	1	55.36	42
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	2	1	39.07	36
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	3	1	41.90	72
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	3	1	50.38	87
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	3	1	53.88	129
กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภค	3	1	49.75	33
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	3	1	57.07	66

จากตารางที่ 9 พบว่า บริษัทที่มีคณะกรรมการตรวจสอบอิสระที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบอิสระที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินต่อคณะกรรมการตรวจสอบเฉลี่ย 50.52% จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบอิสระที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินมากที่สุด 3 คน และน้อยที่สุดคือ 1 คน

กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบอิสระที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินต่อคณะกรรมการตรวจสอบเฉลี่ย 55.36% จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบอิสระที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินมากที่สุด 3 คน กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบอิสระที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินต่อคณะกรรมการตรวจสอบเฉลี่ย 39.07% จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบอิสระที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินมากที่สุด 2 คน กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบอิสระที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินต่อคณะกรรมการตรวจสอบเฉลี่ย 41.90% จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบอิสระที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินมากที่สุด 3 คน กลุ่มอุตสาหกรรมบริการมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบอิสระที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินต่อคณะกรรมการตรวจสอบเฉลี่ย 50.38% จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบอิสระที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินมากที่สุด 3 คน กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบอิสระที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินต่อคณะกรรมการตรวจสอบเฉลี่ย 53.88% จำนวนคณะกรรมการ

ตรวจสอบอิสระที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินมากที่สุด 3 คน กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภคมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบอิสระที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินต่อคณะกรรมการตรวจสอบเฉลี่ย 49.75% จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบอิสระที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินมากที่สุด 3 คน และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีค่าสัดส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบอิสระที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินต่อคณะกรรมการตรวจสอบเฉลี่ย 57.07% จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบอิสระที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินมากที่สุด 3 คน และทุกกลุ่มอุตสาหกรรมมีจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบอิสระที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินน้อยที่สุดคือ 1 คน ซึ่งเป็นไปตามแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ

7. ความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลคณะกรรมการบริษัททั้งหมดที่มีความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบโดยเฉลี่ย พบว่า บริษัทที่มีความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบเฉลี่ยส่วนใหญ่มากกว่า 4 ครั้งต่อปี ซึ่งเป็นไปตามการศึกษาที่ผ่านมา และในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบอิสระได้เก็บข้อมูลโดยใช้ตัวแปรหุ่นในการวัดคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุม

ตารางที่ 10 ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าเฉลี่ยของความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของ
คณะกรรมการตรวจสอบ ปี 2551 – 2553

ความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของ คณะกรรมการตรวจสอบเฉลี่ย (ครั้ง)	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	N
ภาพรวม	21	0.67	6.0054	465
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร	12	3	5.7821	42
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	17	1.67	6.3628	36
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	13	3.33	6.8676	72
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	18.77	1	5.7666	87
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	15	0.67	5.4434	129
กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภค	21	1.1	6.1867	33
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	12.75	1.33	6.3963	66

จากตารางที่ 10 พบว่า บริษัทที่มีความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของ คณะกรรมการตรวจสอบมีค่าเฉลี่ย 6.0054 จำนวนความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของ คณะกรรมการตรวจสอบเฉลี่ยมากที่สุด 21 ครั้ง และน้อยที่สุดคือเฉลี่ย 0.67 ครั้ง

กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีค่าเฉลี่ย 5.7821 จำนวนความ สม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบเฉลี่ยมากที่สุด 12 ครั้ง และน้อย ที่สุดคือเฉลี่ย 3 ครั้ง กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีค่าเฉลี่ย 6.3628 จำนวนความสม่ำเสมอในการเข้า ร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบเฉลี่ย มากที่สุด 17 ครั้ง และน้อยที่สุดคือเฉลี่ย 1.67 ครั้ง กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ย 6.8676 จำนวนความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของ คณะกรรมการตรวจสอบเฉลี่ยมากที่สุด 13 ครั้ง และน้อยที่สุดคือเฉลี่ย 3.33 ครั้ง กลุ่มอุตสาหกรรม บริการมีค่าเฉลี่ย 5.7666 จำนวนความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ เฉลี่ยมากที่สุด 18.77 ครั้ง และน้อยที่สุดคือเฉลี่ย 1 ครั้ง กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมมี ค่าเฉลี่ย 5.4434 จำนวนความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบเฉลี่ยมาก ที่สุด 15 ครั้ง และน้อยที่สุดคือเฉลี่ย 0.67 ครั้ง กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภคมีค่าเฉลี่ย 6.1867 จำนวนความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบเฉลี่ยมากที่สุด 21 ครั้ง และน้อยที่สุดคือเฉลี่ย 1.1 ครั้ง และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างค่าเฉลี่ย 6.3963 จำนวนความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบเฉลี่ยมากที่สุด 12.75 ครั้ง และน้อยที่สุดคือเฉลี่ย 1.33 ครั้ง

8. ขนาดของคณะกรรมการบริษัท

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนคณะกรรมการบริษัท เพื่อให้ทราบค่าเฉลี่ยของขนาด คณะกรรมการบริษัทของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยว่ามีค่าเฉลี่ยเท่าใด และแสดงให้เห็น การเข้ามามีส่วนร่วมของกรรมการบริษัทในการกำหนดนโยบายการดำเนินงานและการบริหารงาน ของฝ่ายบริหาร

ตารางที่ 11 ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าเฉลี่ยจำนวนของคณะกรรมการบริษัท ปี 2551 – 2553

จำนวนคณะกรรมการบริษัท (คน)	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	N
ภาพรวม	18	5	10.27	465
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร	14	7	10.71	42
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	15	6	11.36	36
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	18	6	9.83	72
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	16	5	10.61	87
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	18	5	10.07	129
กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภค	13	7	9	33
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	17	6	10.69	66

จากตารางที่ 11 พบว่า จำนวนคณะกรรมการบริษัทโดยเฉลี่ยเท่ากับ 10.27 จำนวนคณะกรรมการบริษัทมากที่สุด 18 คน และน้อยที่สุดคือ 5 คน

กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีค่าเฉลี่ย 10.71 จำนวนคณะกรรมการบริษัทมากที่สุด 14 คน และน้อยที่สุดคือ 7 คน กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีค่าเฉลี่ย 11.36 จำนวนคณะกรรมการบริษัทมากที่สุด 15 คน และน้อยที่สุดคือ 6 คน กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ย 9.83 จำนวนคณะกรรมการบริษัทมากที่สุด 18 คน และน้อยที่สุดคือ 6 คน กลุ่มอุตสาหกรรมบริการมีค่าเฉลี่ย 10.61 จำนวนคณะกรรมการบริษัทมากที่สุด 16 คน และน้อยที่สุดคือ 5 คน กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมมีค่าเฉลี่ย 10.07 จำนวนคณะกรรมการบริษัทมากที่สุด 18 คน และน้อยที่สุดคือ 5 คน กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภคมีค่าเฉลี่ย 9 จำนวนคณะกรรมการบริษัทมากที่สุด 13 คน และน้อยที่สุดคือ 7 คน และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างค่าเฉลี่ย 10.69 จำนวนคณะกรรมการบริษัทมากที่สุด 17 คน และน้อยที่สุดคือ 6 คน

9. การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมตามความสมัครใจเป็นไปตามคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์จำนวน 8 ด้าน เพื่อให้ทราบว่าบริษัทที่มีการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมมากเพียงใด เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องที่นำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจที่มีความครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 12 จำนวนการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม ปี 2551-2553 แยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

	ข้อ1	ข้อ2	ข้อ3	ข้อ4	ข้อ5	ข้อ6	ข้อ7	ข้อ8
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและ								
อาหาร								
เปิดเผยข้อมูล	45	45	45	45	5	45	0	3
ไม่เปิดเผยข้อมูล	0	0	0	0	40	0	45	42
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร								
เปิดเผยข้อมูล	36	36	36	36	36	36	0	14
ไม่เปิดเผยข้อมูล	0	0	0	0	0	0	36	22
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี								
เปิดเผยข้อมูล	72	72	72	71	26	66	1	20
ไม่เปิดเผยข้อมูล	0	0	0	1	46	6	71	52
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ								
เปิดเผยข้อมูล	84	84	84	84	14	83	1	13
ไม่เปิดเผยข้อมูล	0	0	0	0	70	1	83	71
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้า								
อุตสาหกรรม								
เปิดเผยข้อมูล	126	3	124	122	21	119	0	16
ไม่เปิดเผยข้อมูล	3	126	5	7	108	10	129	113
กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภค								
เปิดเผยข้อมูล	33	33	33	33	5	32	0	4
ไม่เปิดเผยข้อมูล	0	0	0	0	28	1	33	29
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์								
และก่อสร้าง								
เปิดเผยข้อมูล	66	66	65	66	10	65	0	10
ไม่เปิดเผยข้อมูล	0	0	1	0	56	1	66	56
ค่าเฉลี่ย(%)	99.14	98.71	98.71	98.28	20.86	95.91	0.43	17.20

หมายเหตุ: ข้อ 1 หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลการกำกับดูแลกิจการที่ดี

ข้อ 2 หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลการประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม

ข้อ 3 หมายถึง การเปิดเผยข้อมูล การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงาน
อย่างเป็นธรรม

- ข้อ 4 หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค
- ข้อ 5 หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม
- ข้อ 6 หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
- ข้อ 7 หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลนวัตกรรมและการเผยแพร่นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อ
- ข้อ 8 หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลการจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

จากตารางที่ 12 พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีการเปิดเผยข้อมูลการกำกับดูแลกิจการที่ดี การเปิดเผยข้อมูลการประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม การเปิดเผยข้อมูล การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค และการเปิดเผยข้อมูลการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในทุกบริษัทจำนวน 45 บริษัท แต่ไม่พบการเปิดเผยข้อมูลนวัตกรรมและการเผยแพร่นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อทุกบริษัท ส่วนการเปิดเผยข้อมูลการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคมไม่พบการเปิดเผยข้อมูลเป็นส่วนใหญ่ มีเพียง 5 บริษัทที่มีการเปิดเผยในข้อนี้ และการเปิดเผยข้อมูลการจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ไม่พบการเปิดเผยข้อมูลมีเพียง 3 บริษัทจากทั้งหมด 45 บริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูล

กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีการเปิดเผยข้อมูลการกำกับดูแลกิจการที่ดี การเปิดเผยข้อมูลการประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม การเปิดเผยข้อมูล การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค การเปิดเผยข้อมูลการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และการเปิดเผยข้อมูลการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคมมีการเปิดเผยข้อมูลในทุกบริษัทมีจำนวน 36 บริษัท มีเพียงการเปิดเผยข้อมูลการจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีการเปิดเผยข้อมูล 14 บริษัท และไม่เปิดเผยข้อมูลจำนวน 22 บริษัท และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลนวัตกรรมและการเผยแพร่นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อทุกบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีมีการเปิดเผยข้อมูลการกำกับดูแลกิจการที่ดี การเปิดเผยข้อมูลการประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม และการเปิดเผยข้อมูล การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรมทุกบริษัทจำนวน 72 บริษัท สำหรับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคมีการเปิดเผยข้อมูล 71 บริษัท มีเพียง 1 บริษัทที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูล ส่วนการเปิดเผยข้อมูลการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม 66 บริษัทและไม่เปิดเผยข้อมูล 6 บริษัท การเปิดเผยข้อมูลการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคมมีการเปิดเผยข้อมูล 22 บริษัทและไม่เปิดเผยข้อมูล 46 บริษัท

และการเปิดเผยข้อมูลการจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเปิดเผยข้อมูล 20 บริษัทและไม่เปิดเผยข้อมูล 52 บริษัท

กลุ่มอุตสาหกรรมบริการมีการเปิดเผยข้อมูลการกำกับดูแลกิจการที่ดี การเปิดเผยข้อมูลการประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคร และการเปิดเผยข้อมูล การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรมมีการเปิดเผยข้อมูลในทุกบริษัทจำนวน 84 บริษัท ส่วนการเปิดเผยข้อมูลการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมมีการเปิดเผยข้อมูล 86 บริษัท มีเพียง 1 บริษัทที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูล สำหรับการเปิดเผยข้อมูลการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคมมีการเปิดเผยข้อมูล 14 บริษัทและไม่เปิดเผยข้อมูลจำนวน 70 บริษัท การเปิดเผยข้อมูลการจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมีการเปิดเผยข้อมูลจำนวน 13 บริษัท และไม่เปิดเผยข้อมูลจำนวน 71 บริษัท และการเปิดเผยข้อมูลการจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมีเพียง 1 บริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนอีก 83 บริษัทไม่เปิดเผยข้อมูล

กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมมีการกระจายของข้อมูลดังนี้ การเปิดเผยข้อมูลการกำกับดูแลกิจการที่ดีมีการเปิดเผยข้อมูลจำนวน 126 บริษัท ไม่เปิดเผยข้อมูลจำนวน 3 บริษัท การเปิดเผยข้อมูลการประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรมมีการเปิดเผยข้อมูลจำนวน 3 บริษัท ไม่เปิดเผยข้อมูลจำนวน 126 บริษัท การเปิดเผยข้อมูล การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรมมีการเปิดเผยข้อมูลจำนวน 124 บริษัท ไม่เปิดเผยข้อมูลจำนวน 5 บริษัท การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อผู้บริโภครมีการเปิดเผยข้อมูลจำนวน 122 บริษัท ไม่เปิดเผยข้อมูลจำนวน 7 บริษัท การเปิดเผยข้อมูลการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคมมีการเปิดเผยข้อมูลจำนวน 21 บริษัท ไม่เปิดเผยข้อมูลจำนวน 108 บริษัท การเปิดเผยข้อมูลการจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมีการเปิดเผยข้อมูลจำนวน 119 บริษัท ไม่เปิดเผยข้อมูลจำนวน 10 บริษัท และการเปิดเผยข้อมูลการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมมีการเปิดเผยข้อมูลจำนวน 16 บริษัท ไม่เปิดเผยข้อมูลจำนวน 113 บริษัท ส่วนการเปิดเผยข้อมูลนวัตกรรมและการเผยแพร่่นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อผู้บริโภครมีการเปิดเผยข้อมูลด้านนี้

กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภคมีการเปิดเผยข้อมูลการกำกับดูแลกิจการที่ดี การเปิดเผยข้อมูลการประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคร และการเปิดเผยข้อมูล การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อผู้บริโภครมีการเปิดเผยข้อมูลในทุกบริษัทจำนวน 33 บริษัท การเปิดเผยข้อมูลการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมมีการเปิดเผยข้อมูลจำนวน 32 บริษัท มีเพียง 1 บริษัทที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูล ส่วนการเปิดเผยข้อมูลการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคมมีการเปิดเผยข้อมูลจำนวน

5 บริษัทและไม่เปิดเผยข้อมูลจำนวน 28 บริษัท และการเปิดเผยข้อมูลการจัดทำรายงานด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมมีการเปิดเผยข้อมูลจำนวน 4 บริษัทและไม่เปิดเผยข้อมูลจำนวน 29 บริษัท และไม่พบการเปิดเผยข้อมูลนวัตกรรมและการเผยแพร่ นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมในทุกบริษัท

กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีการเปิดเผยข้อมูลการกำกับดูแลกิจการที่ดี การเปิดเผยข้อมูลการประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคนับทุกบริษัทจำนวน 66 บริษัท ส่วนการเปิดเผยข้อมูล การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม และการเปิดเผยข้อมูลการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมมีการเปิดเผยข้อมูลจำนวน 65 บริษัทและไม่เปิดเผยข้อมูลจำนวน 1 บริษัท การเปิดเผยข้อมูลการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม และการเปิดเผยข้อมูลการจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมีการเปิดเผยข้อมูลจำนวน 10 บริษัทและไม่เปิดเผยข้อมูลจำนวน 56 บริษัท สำหรับการเปิดเผยข้อมูลนวัตกรรมและการเผยแพร่ นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมพบการเปิดเผยข้อมูล

และพบว่าค่าเฉลี่ยการกำกับดูแลกิจการที่ดีเท่ากับ 99.14% ค่าเฉลี่ยการประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรมเท่ากับ 98.71% ค่าเฉลี่ยการเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรมเท่ากับ 98.71% ค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคเท่ากับ 98.28% ค่าเฉลี่ยการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคมเท่ากับ 20.86% ค่าเฉลี่ยการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมเท่ากับ 95.91% ค่าเฉลี่ยนวัตกรรมและการเผยแพร่ นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมเท่ากับ 0.43% และค่าเฉลี่ยการจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเท่ากับ 17.20%

จากค่าเฉลี่ยการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสามารถวัดระดับการเปิดเผยตามดัชนีการเปิดเผยข้อมูลตามเกณฑ์ Wallace (1988) ทำให้ทราบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดี การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคมีระดับการเปิดเผยข้อมูลในระดับสูง แต่การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม นวัตกรรมและการเผยแพร่ นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม และการจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมีการเปิดเผยข้อมูลในระดับต่ำ

ตารางที่ 13 สรุปจำนวนค่าเฉลี่ยดัชนีการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมทุกข้อ (CSRindex)
ปี 2551 – 2553

	ค่าเฉลี่ย CSRindex
ทุกกลุ่มอุตสาหกรรม	0.6616
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	0.6488
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	0.7292
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	0.6944
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	0.6638
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	0.6308
กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภค	0.6553
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	0.6591

จากตารางที่ 13 พบว่า การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยการวัดจาก CSRindex ตามการศึกษาของ Hackston and Milne (1996), Haniffa and Cooke (2002), Ghazali (2007) และ Mohamad *et al.* (2010) และการวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลจากหลักเกณฑ์ของ Wallance (1988) สามารถอธิบายการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมได้ดังนี้

การเปิดเผยข้อมูลการรับผิดชอบต่อสังคมของทุกกลุ่มอุตสาหกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.6616 มีระดับการเปิดเผยข้อมูลในระดับสูง การเปิดเผยข้อมูลการรับผิดชอบต่อสังคมกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.6488 การเปิดเผยข้อมูลการรับผิดชอบต่อสังคมกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.7292 การเปิดเผยข้อมูลการรับผิดชอบต่อสังคมกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.6944 การเปิดเผยข้อมูลการรับผิดชอบต่อสังคมกลุ่มอุตสาหกรรมบริการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.6638 การเปิดเผยข้อมูลการรับผิดชอบต่อสังคมกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.6308 การเปิดเผยข้อมูลการรับผิดชอบต่อสังคมกลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภคมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.6553 และการเปิดเผยข้อมูลการรับผิดชอบต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.6591 จากค่าเฉลี่ยในทุกกลุ่มอุตสาหกรรมมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 0.5 ดังนั้นในทุกกลุ่มอุตสาหกรรมมีระดับการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับสูง

10. ขนาดของกิจการ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ใช้ขนาดของกิจการเป็นตัวแปรควบคุมเพื่อวัดขนาดของกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ลอการิทึมเป็นเครื่องมือสำหรับการกำหนดขนาดของกิจการให้ใกล้เคียงกัน จากการเก็บรวบรวมข้อมูลวัดขนาดของกิจการโดยใช้สินทรัพย์รวมของกิจการในวัดขนาดของกิจการให้ได้ข้อมูลในภาพรวมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตารางที่ 14 ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าเฉลี่ยของขนาดของกิจการ ปี 2551-2553

(หน่วย : พันบาท)

ขนาดของกิจการ	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย
ภาพรวม	771,566,030	6,214	14,529,379
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร	72,358,208	733,647	7,421,189
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	771,566,030	234,262	83,708,806
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	124,044,574	463,596	9,480,488
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	47,935,696	6,214	6,198,091
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	154,182,019	219,225	8,620,772
กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภค	103,807,397	413,977	12,086,102
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	61,813,625	392,288	10,578,851

จากตารางที่ 14 พบว่า บริษัทที่มีขนาดของกิจการโดยภาพรวมทุกกลุ่มอุตสาหกรรมมีค่าสูงสุดเท่ากับ 771,566,030 พันบาท และค่าต่ำสุดเท่ากับ 6,214 พันบาท และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14,529,379 พันบาท

กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีค่าสูงสุดเท่ากับ 72,358,208 พันบาท และค่าต่ำสุดเท่ากับ 733,647 พันบาท และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7,421,189 พันบาท กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีค่าสูงสุดเท่ากับ 771,566,030 พันบาท และค่าต่ำสุดเท่ากับ 234,262 พันบาท และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 83,708,806 พันบาท กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีมีค่าสูงสุดเท่ากับ 124,044,574 พันบาท และค่าต่ำสุดเท่ากับ 463,596 พันบาท และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9,480,488 พันบาท กลุ่มอุตสาหกรรมบริการมีค่าสูงสุดเท่ากับ 47,935,696 พันบาท และค่าต่ำสุดเท่ากับ 6,214 พันบาท และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6,198,091 พันบาท กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมมีค่าสูงสุดเท่ากับ 154,182,019 พันบาท และค่าต่ำสุดเท่ากับ 219,225 พันบาท และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8,620,772

พันบาท กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภคมีค่าสูงสุดเท่ากับ 103,807,397 พันบาท และค่าต่ำสุดเท่ากับ 413,977 พันบาท และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12,086,102 พันบาท และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีค่าสูงสุดเท่ากับ 61,813,625 พันบาท และค่าต่ำสุดเท่ากับ 392,288 พันบาท และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10,578,851 พันบาท

11. ความเสี่ยงทางการเงิน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ใช้อัตราส่วนของหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมเป็นตัวแปรควบคุมเพื่อวัดความเสี่ยงทางการเงินของกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตารางที่ 15 ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความเสี่ยงทางการเงิน ปี 2551-2553

ความเสี่ยงทางการเงิน	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ภาพรวม	9.5869	0.0034	0.4725	0.7687
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร	1.2214	0.0313	0.3244	0.3184
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	8.9744	0.0781	0.9353	1.8054
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	1	0.0034	0.4085	0.2749
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	9.5869	0.0088	0.6267	1.0379
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	4.0981	0.0057	0.4788	0.5620
กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภค	0.4974	0.0607	0.2464	0.1211
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	0.7460	0.0168	0.4255	0.1852

จากตารางที่ 15 พบว่า โดยภาพรวมทุกกลุ่มอุตสาหกรรม บริษัทมีความเสี่ยงทางการเงินโดยเฉลี่ย 0.4725 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.7687 ค่ามากที่สุด 9.5869 และน้อยที่สุดคือ 0.0034

กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีค่าเฉลี่ย 0.3244 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.3184 ความเสี่ยงทางการเงินโดยเฉลี่ยสูงสุด 1.2214 และน้อยที่สุดคือ 0.0313 กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีค่าเฉลี่ย 0.9353 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.8054 ความเสี่ยงทางการเงินโดยเฉลี่ยสูงสุด 8.9744 และน้อยที่สุดคือ 0.0781 กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ย 0.4085 ส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.2749 ความเสี่ยงทางการเงินโดยเฉลี่ยสูงสุด 1 และน้อยที่สุดคือ 0.0034 กลุ่มอุตสาหกรรมบริการมีค่าเฉลี่ย 0.6267 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.0379 ความเสี่ยงทางการเงินโดยเฉลี่ยสูงสุด 9.5869 และน้อยที่สุดคือ 0.0088 กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมมีค่าเฉลี่ย 0.4788 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.5620 ความเสี่ยงทางการเงินโดยเฉลี่ยสูงสุด 4.0981 และน้อยที่สุดคือ 0.0057 กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภคมีค่าเฉลี่ย 0.2464 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.1211 ความเสี่ยงทางการเงินโดยเฉลี่ยสูงสุด 0.4974 และน้อยที่สุดคือ 0.0607 และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างค่าเฉลี่ย 0.4255 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.1852 ความเสี่ยงทางการเงินโดยเฉลี่ยสูงสุด 0.7460 และน้อยที่สุดคือ 0.0168

คุณภาพกำไร

วัดจากตัวแบบ Modified Jones Model (1995) ซึ่งมีรายการที่เกี่ยวข้องได้แก่ รายการการเปลี่ยนแปลงของลูกหนี้ ณ วันสิ้นงวด รายการการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวม ณ วันสิ้นงวด ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ก่อนหักค่าเสื่อมราคา และสินทรัพย์รวม

ตารางที่ 16 ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวัดคุณภาพกำไร ภาพรวม ปี 2551-2553

คุณภาพกำไร	หน่วย : ล้านบาท		
	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย
ยอดรวมของรายการคงค้างทั้งหมด	13,839	7,688	129
การเปลี่ยนแปลงของลูกหนี้ ณ วันสิ้นงวด	27,251	1,500	202
การเปลี่ยนแปลงของรายได้ ณ วันสิ้นงวด	299,805	3,955	2,901
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ก่อนหักค่าเสื่อมราคา	421,852	0.018	78,4085
สินทรัพย์รวม	771,566	232	15,498

จากตารางที่ 16 เมื่อได้ข้อมูลจากงบการเงินแล้ว นำข้อมูลที่ได้จากการเปลี่ยนแปลงของรายได้ที่ดินอาคารและอุปกรณ์ก่อนหักค่าเสื่อมราคาและสินทรัพย์รวมคำนวณค่ารายการคงค้างจากการดำเนินงานปกติ และรายการคงค้างที่เกิดขึ้นคำนวณตามตัวแบบ Modified Jones Model (1995)

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน

ตารางที่ 17 ผลการคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมและคุณภาพกำไร ปี 2551-2553

องค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทและ การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
มูลค่ารายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร	0.0773	0.27804
คณะกรรมการอิสระ	0.3684	0.2855
กรรมการเพศหญิง	0.1834	0.1574
กรรมการชาวต่างชาติ	0.1172	0.2061
สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการชาวต่างชาติ	1.0474	3.9815
จำนวนคณะกรรมการบริษัท	10.2160	2.4956
การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม	0.6592	0.1129
ขนาดของกิจการ	6.3959	0.5805
ความเสี่ยงทางการเงิน	0.4529	0.6526

หมายเหตุ: N= 465 (155บริษัท x 3 ปี)

จากตารางที่ 17 เป็นผลจากการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท ความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร โดยการวัดคุณภาพกำไรใช้มูลค่าของรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรทั้งหมด จากการแปลงค่าสัดส่วนเพื่อง่ายต่อการคำนวณและการประเมินผลให้สอดคล้องกัน โดยมูลค่าของรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร (DA) มีค่าเฉลี่ย 0.0773 สัดส่วนคณะกรรมการบริษัทอิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมด (Bind) มีค่าเฉลี่ย 0.3684 สัดส่วนคณะกรรมการบริษัทที่เป็นเพศหญิงต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมด (Bwon) มีค่าเฉลี่ย 0.1834 คณะกรรมการบริษัทที่เป็นชาวต่างชาติต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมด (Forow) มีค่าเฉลี่ย 0.1172 สัดส่วนการถือหุ้นของคณะกรรมการบริษัทที่เป็นชาวต่างชาติต่อจำนวนหุ้นของบริษัททั้งหมด (Mown) มีค่าเฉลี่ย 1.0474 ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (Bsize) มีค่าเฉลี่ย 10.2160 การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมวัดจากดัชนีการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม (CSRindex) มีค่าเฉลี่ย 0.6592 ขนาดของกิจการวัดจากลอการิทึมของสินทรัพย์รวม (Fsize) มีค่าเฉลี่ย 6.3959 และความเสี่ยงทางการเงิน (Debt) มีค่าเฉลี่ย 0.4529

จากข้อมูลสถิติพื้นฐานขององค์ประกอบคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมได้นำมาแปลงค่าเป็นสัดส่วนเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไรแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมานโดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งเป็นเทคนิคการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร ซึ่งมีตัวแปรอิสระในการศึกษาครั้งนี้มากกว่า 2 ตัวแปร โดยเงื่อนไขสำหรับการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ตัวแปรอิสระทั้งหมดต้องเป็นอิสระจากกันหรือไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน หากมีตัวแปรอิสระตัวใดตัวหนึ่งมีความสัมพันธ์กันกับอีกตัวหนึ่งจะเกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรง (Multicollinearity) ซึ่งทำให้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุเกิดความผิดพลาดจากข้อเท็จจริงได้ ในการศึกษาครั้งนี้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ โดยใช้สถิติทดสอบ Pearson Correlation โดยดูจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) หรือ สถิติ Tolerance ถ้าค่า Tolerance ของตัวแปรมีค่าใกล้ศูนย์และสถิติ Variance Inflation Factors (VIF) หากค่า VIF มีค่ามากกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระตัวใดตัวหนึ่งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอีกตัวหนึ่ง จากการศึกษาในครั้งนี้ ผลปรากฏว่าค่า VIF มีค่าน้อยกว่า 10 ทุกตัว และทำการทดสอบค่าความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมแยกเป็นรายข้อจำนวน 8 ข้อ เพื่อหาความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรโดยใช้สถิติทดสอบ Spearman's Correlation เพื่อให้ทราบความสัมพันธ์และระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปรดังกล่าวแสดงไว้ในภาคผนวก ข

หลังจากตรวจสอบเงื่อนไขทั้งหมดของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุครบถ้วนแล้ว(แสดงไว้ในภาคผนวก) จึงนำข้อมูลองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม และคุณภาพกำไร ทดสอบความสัมพันธ์ตามตัวแบบการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุสำหรับการศึกษาดังนี้

$$\begin{aligned}
 DA = & \beta_0 + \beta_1(\text{Bind}_{it}) + \beta_2(\text{Bwom}_{it}) + \beta_3(\text{Mown}_{it}) + \beta_4(\text{Forow}) + \beta_5(\text{Bsize}_{it}) + \\
 & \beta_6(\text{ACind}_{it}) + \beta_7(\text{ACexp}_{it}) + \beta_8(\text{ACmeet}_{it}) + \beta_9(\text{CSR}_{it}) + \beta_{10}(\text{Fsize}_{it}) + \beta_{11}(\text{Debt}_{it}) \\
 & + \varepsilon_{it}
 \end{aligned}
 \tag{5}$$

โดยที่

DA = มูลค่าของรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร

Bind = ความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัท

Bwon	=	กรรมการบริษัทเพชหญิง
Forow	=	คณะกรรมการที่เป็นชาวต่างชาติ
Mown	=	สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการชาวต่างชาติ
Bsize	=	จำนวนคณะกรรมการบริษัท
ACind	=	คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความเป็นอิสระ
ACexp	=	คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงิน
ACmeet	=	คณะกรรมการตรวจสอบมีความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุม
CSR	=	การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม
Fsize	=	ขนาดของกิจการ
Debt	=	ความเสี่ยงทางการเงิน
i	=	บริษัทที่ i
t	=	ปีที่ t
β	=	ค่าสัมประสิทธิ์

จากสมการความถดถอยเชิงพหุข้างต้น เมื่อนำเข้าสู่การประมวลผลข้อมูลทำให้สรุปผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามดังนี้

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร ภาพรวม ปี 2551-2553

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์	Beta	t-value	Sig. t
Constant	-0.019		-0.074	0.941
คณะกรรมการอิสระ	-0.058	-0.042	-0.828	0.408
กรรมการเพศหญิง	0.030	0.017	0.358	0.720
กรรมการชาวต่างชาติ	-0.075	-0.057	-1.159	0.247
สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการชาวต่างชาติ	0.112	0.016	0.335	0.738
จำนวนคณะกรรมการบริษัท	-0.007	-0.061	-1.208	0.228
คณะกรรมการตรวจสอบอิสระ	0.022	0.008	0.178	0.859
ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินของ คณะกรรมการตรวจสอบ	-0.125	-0.030	-0.658	0.511
การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ	0.030	0.043	0.930	0.353
การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม	0.340	0.141	3.016	0.003*
ขนาดของกิจการ	0.001	0.003	0.060	0.952
ความเสี่ยงทางการเงิน	0.075	0.210	4.515	0.000*

R = 0.270 R Square (R^2) = 0.073 Adjusted R Square = 0.050 F value = 3.231 p-value = 0.000

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 18 เป็นผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร โดยใช้มูลค่าของรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารในการวัดคุณภาพกำไร ได้จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดในสมการกับตัวแปรตาม จากการศึกษาได้ค่าเท่ากับ 0.270 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R Square หรือ R^2 เท่ากับ 0.073 สามารถอธิบายการใช้มูลค่าของรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารในการวัดคุณภาพกำไรได้เท่ากับ 7.3% และค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับปรุงแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ 0.050 หรือเท่ากับ 5% และพบว่าความเสี่ยงทางการเงิน สอดคล้องกับสมมติฐานและเป็นไปตามทิศทางที่คาดหวังไว้ แสดงให้เห็นว่าความเสี่ยงทางการเงินโดยหากอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรคือ ความเสี่ยงทางการเงินเพิ่มขึ้นการใช้มูลค่าของรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารก็จะเพิ่มขึ้นเช่นกัน สำหรับองค์ประกอบของ

คณะกรรมการบริษัทในการศึกษาครั้งนี้ทั้งหมด ซึ่งได้แก่ คณะกรรมการบริษัทที่เป็นอิสระ คณะกรรมการบริษัทเพศหญิง คณะกรรมการบริษัทชาวต่างชาติ สัดส่วนการถือหุ้นของ คณะกรรมการบริษัทชาวต่างชาติ ขนาดของคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบอิสระ ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินของคณะกรรมการตรวจสอบ การเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอของคณะกรรมการตรวจสอบ และขนาดของกิจการไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ตามที่ตั้งสมมติฐานอาจเนื่องมาจากข้อกำหนดของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางในการปฏิบัติที่ดีไว้แล้วซึ่งบริษัทจดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องปฏิบัติตาม ส่วนการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์กับการใช้มูลค่าของรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญ แต่เป็นใน ทิศทางตรงกันข้ามกับสมมติฐานและทิศทางที่คาดหวัง อาจเนื่องมาจากลักษณะการดำเนินงานหรือ กลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน รวมทั้งบริบทของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ส่งผลต่อการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และ การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร ปี 2551-2553 กลุ่มอุตสาหกรรม เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์	Beta	t-value	Sig. t
Constant	-0.49		-0.098	0.923
คณะกรรมการอิสระ	-0.300	-0.150	-0.684	0.499
กรรมการเพศหญิง	-0.110	-0.086	0.429	0.671
กรรมการชาวต่างชาติ	-0.271	-0.172	-0.624	0.537
สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการชาวต่างชาติ	0.006	0.002	0.008	0.994
จำนวนคณะกรรมการบริษัท	0.045	0.500	1.884	0.069
การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ	0.176	0.377	1.873	0.070
การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม	0.521	0.204	1.325	0.195
ขนาดของกิจการ	-0.103	-0.287	-1.853	0.073
ความเสี่ยงทางการเงิน	-0.025	-0.045	-0.257	0.799

$R = 0.629$ $R \text{ Square } (R^2) = 0.396$ $\text{Adjusted } R \text{ Square} = 0.226$ $F \text{ value} = 2.327$ $p\text{-value} = 0.038$

น ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 19 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไรสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร อาจเนื่องมาจากลักษณะของกลุ่มอุตสาหกรรมและข้อกำหนดเฉพาะในการกำกับดูแล

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร ปี 2551-2553
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์	Beta	t-value	Sig. t
Constant	-2.167		-1.554	0.132
คณะกรรมการอิสระ	-1.278	-0.176	-1.019	0.318
กรรมการเพศหญิง	0.207	-0.037	0.190	0.851
กรรมการชาวต่างชาติ	-0.539	-0.150	-0.804	0.429
สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการชาวต่างชาติ	15.942	0.159	0.902	0.375
จำนวนคณะกรรมการบริษัท	0.034	0.107	0.449	0.657
การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ	-0.491	-0.311	-1.333	0.194
การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม	2.842	0.453	2.240	0.034*
ขนาดของกิจการ	-0.070	0.099	0.463	0.647
ความเสี่ยงทางการเงิน	0.213	0.529	2.747	0.011*

R = 0.664 R Square (R^2) = 0.441 Adjusted R Square = 0.248 F value = 2.282 p-value = 0.049

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 20 พบความสัมพันธ์ระหว่างความเสี่ยงทางการเงินและการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไรสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท
และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร ปี 2551-2553
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์	Beta	t-value	Sig. t
Constant	0.270		0.466	0.643
คณะกรรมการอิสระ	-0.389	-0.197	-1.202	0.234
กรรมการเพศหญิง	0.166	0.096	0.689	0.493
กรรมการชาวต่างชาติ	-0.118	-0.106	-0.696	0.489
สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการชาวต่างชาติ	0.256	0.020	0.152	0.880
จำนวนคณะกรรมการบริษัท	-0.037	0.352	-2.302	0.025*
การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ	-0.015	-0.160	-0.125	0.901
การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม	0.681	0.279	2.005	0.049*
ขนาดของกิจการ	-0.003	-0.005	-0.040	0.968
ความเสี่ยงทางการเงิน	-0.150	-0.138	-0.976	0.333

R=0.404 R Square (R^2) = 0.163 Adjusted R Square = 0.041 F value = 1.341 p-value = 0.235

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 21 พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการบริษัทและการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไรสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท
และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร ปี 2551-2553
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์	Beta	t-value	Sig. t
Constant	0.042		0.182	0.856
คณะกรรมการอิสระ	0.066	0.038	0.323	0.748
กรรมการเพศหญิง	0.065	0.072	0.585	0.560
กรรมการชาวต่างชาติ	-0.062	-0.077	-0.511	0.611
สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการชาวต่างชาติ	0.107	0.044	0.307	0.760
จำนวนคณะกรรมการบริษัท	0.008	0.116	0.885	0.379
การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ	0.019	0.055	0.478	0.634
การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม	-0.083	-0.048	-4.14	0.680
ขนาดของกิจการ	-0.005	-0.023	-0.174	0.862
ความเสี่ยงทางการเงิน	-0.034	-0.240	-1.951	0.055

R = 0.303 R Square (R^2) = 0.092 Adjusted R Square = 0.014 F value = 0.864 p-value = 0.560

ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 22 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไรสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ อาจเนื่องมาจากลักษณะของกลุ่มอุตสาหกรรมและข้อกำหนดเฉพาะในการกำกับดูแล

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร ปี 2551-2553 กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์	Beta	t-value	Sig. t
Constant	-0.019		-0.114	0.910
คณะกรรมการอิสระ	0.007	0.014	0.130	0.897
กรรมการเพศหญิง	-0.043	-0.043	-0.423	0.693
กรรมการชาวต่างชาติ	0.004	0.006	0.063	0.950
สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการชาวต่างชาติ	0.582	0.169	1.758	0.081
จำนวนคณะกรรมการบริษัท	-0.002	-0.036	-0.329	0.743
การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ	-0.003	-0.008	-0.089	0.929
การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม	0.80	0.073	0.764	0.446
ขนาดของกิจการ	0.009	0.035	0.366	0.715
ความเสี่ยงทางการเงิน	-0.034	-0.122	-1.330	0.186

R = 0.240 R Square (R^2) = 0.058 Adjusted R Square = 0.014 F value = 0.808 p-value = 0.610
 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 23 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไรสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม อาจเนื่องมาจากลักษณะของกลุ่มอุตสาหกรรมและข้อกำหนดเฉพาะในการกำกับดูแล

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร ปี 2551-2553 กลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภค

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์	Beta	t-value	Sig. t
Constant	1.283		1.360	0.187
คณะกรรมการอิสระ	-0.411	-0.221	-0.929	0.363
กรรมการเพศหญิง	-0.182	-0.189	-0.627	0.537
กรรมการชาวต่างชาติ	0.089	0.139	0.121	0.905
สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการชาวต่างชาติ	-6.119	-0.170	-0.146	0.885
จำนวนคณะกรรมการบริษัท	-0.021	-0.127	-0.469	0.643
การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ	-0.038	-0.063	-0.146	0.885
การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม	0.115	0.051	0.182	0.857
ขนาดของกิจการ	-0.137	-0.473	-1.112	0.278
ความเสี่ยงทางการเงิน	0.266	0.164	0.584	0.565

R = 0.403 R Square (R^2) = 0.163 Adjusted R Square = 0.165 F value = 0.496 p-value = 0.862
 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 24 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไรสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมอุปโภคบริโภค อาจเนื่องมาจากลักษณะของกลุ่มอุตสาหกรรมและข้อกำหนดเฉพาะในการกำกับดูแล

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร ปี 2551-2553 กลุ่มอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์	Beta	t-value	Sig. t
Constant	-0.570		-1.374	0.175
คณะกรรมการอิสระ	0.095	0.050	0.327	0.745
กรรมการเพศหญิง	0.284	0.169	1.129	0.264
กรรมการชาวต่างชาติ	0.036	0.027	0.129	0.898
สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการชาวต่างชาติ	-20.344	-0.207	-0.881	0.382
จำนวนคณะกรรมการบริษัท	-0.017	-0.242	-1.585	0.119
การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ	0.062	0.108	0.643	0.523
การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม	0.217	0.102	0.805	0.424
ขนาดของกิจการ	0.103	0.320	2.313	0.024*
ความเสี่ยงทางการเงิน	-0.307	-0.301	-2.116	0.039*

R=0.432 R Square (R^2) = 0.187 Adjusted R Square = 0.056 F value = 1.429 p-value = 0.198

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 25 พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของกิจการและความเสี่ยงทางการเงินกับคุณภาพกำไรสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง

ตารางที่ 26 สรุปผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร ภาพรวมปี 2551-2553
ทุกกลุ่มอุตสาหกรรมและแยกรายกลุ่มอุตสาหกรรม

ตัวแปรอิสระ กลุ่มอุตสาหกรรม	Bind	Bwon	Forow	Mown	Bsize	Acind	Acexp	Acmeet	CSR	Fsize	Debt
ทุกกลุ่มอุตสาหกรรม									+		+
เกษตรและอาหาร											
ทรัพยากร									+		+
เทคโนโลยี					-				+		
บริการ											
สินค้าอุตสาหกรรม											
สินค้าอุปโภคบริโภค											
อสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง										+	-

หมายเหตุ: + หมายถึง พบความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

- หมายถึง พบความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม

จากผลการศึกษาในตารางที่ 26 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไรในภาพรวมทุกกลุ่มอุตสาหกรรมในปี 2551-2553 ในส่วนขององค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทไม่พบความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร แต่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม และความเสี่ยงทางการเงินที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร แต่เมื่อวิเคราะห์แยกรายกลุ่มอุตสาหกรรมพบว่าในบางอุตสาหกรรมไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร มีเพียงกลุ่มทรัพยากรที่ได้ผลการศึกษาไปในทิศทางเดียวกันกับภาพรวม ส่วนกลุ่มเทคโนโลยีพบความสัมพันธ์เพิ่มเติมในส่วนขนาดของคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้างมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้ามกับภาพรวม คือความเสี่ยงทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพกำไร นอกนั้นกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร ผู้ศึกษาคาดว่าผลจากการศึกษาแยกรายกลุ่มอุตสาหกรรมและภาพรวมแตกต่างกันมีผลเนื่องมาจากลักษณะของอุตสาหกรรมแต่ละอุตสาหกรรมที่มีความแตกต่างกัน และกฎเกณฑ์ข้อบังคับของแต่ละอุตสาหกรรมในการดำเนินงานก็แตกต่างกัน จึงส่งผลต่อองค์ประกอบของ

คณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมที่แตกต่างกันตามลักษณะของอุตสาหกรรม แต่เมื่อนำข้อมูลของทุกกลุ่มอุตสาหกรรมร่วมกันแล้วข้อมูลจากอุตสาหกรรมหนึ่งส่งผลต่ออุตสาหกรรมหนึ่งทำให้ภาพรวมของทุกกลุ่มอุตสาหกรรมไม่เหมือนกับการวิเคราะห์ผลแยกเป็นรายกลุ่มอุตสาหกรรม

ตารางที่ 27 สรุปผลการศึกษาและสมมติฐานที่คาดหวัง

ตัวแปร	ทิศทางที่คาดหวัง	ผลการศึกษา
คณะกรรมการบริษัทอิสระ	-	ไม่พบความสัมพันธ์
กรรมการบริษัทเพศหญิง	-	ไม่พบความสัมพันธ์
คณะกรรมการที่เป็นชาวต่างชาติ	-	ไม่พบความสัมพันธ์
สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัท	-	ไม่พบความสัมพันธ์
ชาวต่างชาติ	-	ไม่พบความสัมพันธ์
ขนาดของคณะกรรมการบริษัท	-	ไม่พบความสัมพันธ์
คณะกรรมการตรวจสอบอิสระ	-	ไม่พบความสัมพันธ์
ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินของ	-	ไม่พบความสัมพันธ์
คณะกรรมการตรวจสอบ	-	ไม่พบความสัมพันธ์
การเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ	-	ไม่พบความสัมพันธ์
การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม	-	+
ขนาดของกิจการ	-	ไม่พบความสัมพันธ์
ความเสี่ยงทางการเงิน	+	+

หมายเหตุ: ไม่พบความสัมพันธ์ หมายถึง ไม่พบความสัมพันธ์ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 28 สรุปผลงานศึกษาที่ผ่านมาที่สอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้

ตัวแปรอิสระ ผู้ศึกษา	Bind	Bwon	Forow	Mown	Bsize	Acind	Acexp	Acmeet	CSR	Fsize	Debt
Klein (2002)							-				
Mohamad <i>et al.</i> (2010)	*	*			*						
Qinghua <i>et al.</i> (2007)							*				+
Xie <i>et al.</i> (2003)					*		-				
พรวิตี วัฒนากกลาง (2552)									+		
พวงเพ็ชร คู่มั่นคงไพศาล (2549)	*					*				*	
สุโชติ ถิรวรรณรัตน์ (2549)			*	*							
ปณิธาน สุจิรัชชาติ (2552)						*	-	*		*	

หมายเหตุ: + หมายถึง พบความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

- หมายถึง พบความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม

* หมายถึง ไม่พบความสัมพันธ์

Bind = ความเป็นอิสระของคณะกรรมการบริษัท

Bwon = กรรมการบริษัทเพศหญิง

Forow = คณะกรรมการที่เป็นชาวต่างชาติ

Mown = สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการชาวต่างชาติ

Bsize = จำนวนคณะกรรมการบริษัท

ACind = คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความเป็นอิสระ

ACexp = คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงิน

ACmeet = คณะกรรมการตรวจสอบมีความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุม

CSR = การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม

Fsize = ขนาดของกิจการ

Debt = ความเสี่ยงทางการเงิน

ข้อวิจารณ์

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปข้อวิจารณ์แบ่งออกตามองค์ประกอบของ คณะกรรมการบริษัทและการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. คณะกรรมการบริษัทอิสระ

จากการศึกษาพบว่า ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการบริษัทอิสระกับคุณภาพกำไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาของ Mohamad *et al.* (2010) และ พวงเพ็ชร คุ้มกันคงไพศาล (2549) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการบริษัทอิสระกับคุณภาพกำไร แต่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Chtourou *et al.* (2001), และ Qinghua *et al.* (2007) ที่พบว่าคณะกรรมการบริษัทอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไร และ Klein (2002), Xie *et al.* (2003), Felo *et al.* (2003) พบว่าคณะกรรมการบริษัทอิสระมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพกำไรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ทั้งนี้ผลการศึกษาดังกล่าวมีผลการศึกษาแตกต่างกันระหว่างบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและต่างประเทศ อาจเป็นผลมาจากลักษณะการดำเนินงานและข้อบังคับในแต่ละประเทศ ซึ่งบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดให้คณะกรรมการบริษัทอย่างน้อย 1 ใน 3 ต้องเป็นคณะกรรมการอิสระ ดังนั้นตามข้อกำหนดดังกล่าว บริษัททุกบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับข้อกำหนด

2. กรรมการบริษัทเพศหญิง

จากผลการศึกษาพบว่า กรรมการบริษัทเพศหญิงไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาของ Mohamad *et al.* (2010) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทเพศหญิงกับคุณภาพกำไร แต่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้ผลการศึกษาดังกล่าว อาจเนื่องมาจากลักษณะวัฒนธรรม และสังคมไทยใช้ความเท่าเทียมและเสมอภาคระหว่างเพศ จึงไม่มีความแตกต่างต่อผลการดำเนินการของบริษัทจดทะเบียน

ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างกรรมการบริษัทเพศหญิงกับคุณภาพกำไร

3. คณะกรรมการที่เป็นชาวต่างชาติ

จากการศึกษาพบว่า กรรมการบริษัทชาวต่างชาติไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุโชติ ธีรวรรณรัตน์ (2549) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ถือหุ้นที่เป็นนักลงทุนชาวต่างชาติต่อมูลค่าของบริษัทและสภาพคล่องของหลักทรัพย์

ทั้งนี้เนื่องจากกรรมการบริษัทชาวต่างชาติของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีจำนวนน้อยหรือมีเพียงไม่กี่บริษัทที่มีกรรมการชาวต่างชาติในการบริหารจัดการ จึงไม่เห็นความสัมพันธ์จากการมีกรรมการบริษัทชาวต่างชาติต่อผลการดำเนินงานอย่างชัดเจนเพียงพอที่จะสะท้อนการบริหารงานหรือการดำเนินงานของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติที่ส่งผลต่อคุณภาพกำไร

4. สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติ

จากการศึกษาพบว่า สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุโชติ ธีรวรรณรัตน์ (2549) ซึ่งไม่ปฏิบัติตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่ง Haniffa and Cooke (2002) พบว่า โครงสร้างการถือหุ้นมีผลต่อการกำกับดูแลกิจการที่ดี ทำให้ทราบถึงคุณภาพของข้อมูลที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของกำไรได้เช่นกัน

ทั้งนี้จากผลการศึกษาดังกล่าว อาจเนื่องมาจากข้อกำหนดทางกฎหมายของประเทศไทย กำหนดให้ชาวต่างชาติถือหุ้นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยไม่เกินร้อยละ 49 ของหุ้นทั้งหมดของบริษัทฯ ทำให้มีการถือหุ้นของชาวต่างชาติในสัดส่วนที่น้อย จำนวนกรรมการชาวต่างชาติมีจำนวนน้อยราย และมีเพียงไม่กี่บริษัทที่มีกรรมการชาวต่างชาติ จึงทำให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้มีข้อมูลไม่มากนักที่จะพบความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการชาวต่างชาติกับคุณภาพกำไร

5. จำนวนคณะกรรมการบริษัท

จากการศึกษาพบว่า จำนวนคณะกรรมการบริษัทไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาของ Mohamad *et al.* (2010) และ Xie *et al.* (2003) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไร แต่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Chtourou *et al.* (2001) และ Qinghua *et al.* (2007) ซึ่งพบความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

ทั้งนี้จากผลการศึกษาดังกล่าว ขนาดของกรรมการบริษัทเปลี่ยนแปลงตามขนาดของกิจการเพื่อให้บริหารจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอ ทำให้จำนวนคณะกรรมการในแต่ละบริษัทมีปริมาณไม่เท่ากันแต่มีความสัมพันธ์กับขนาดของกิจการ แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไร

6. คณะกรรมการตรวจสอบอิสระ

จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการตรวจสอบอิสระไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาของพวงเพ็ชร คู่มั่นคงไพศาล (2549) และปณิธาน สุจิรัชชาติ (2552) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบอิสระกับคุณภาพกำไร แต่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Klein (2002), Xie *et al.* (2003) และ Felo *et al.* (2003) ที่พบว่าคณะกรรมการตรวจสอบอิสระมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจัดการกำไร

ทั้งนี้ผลการศึกษาดังกล่าวมีผลการศึกษาแตกต่างกันระหว่างบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและต่างประเทศ อาจเป็นผลมาจากลักษณะการดำเนินงานและข้อบังคับซึ่งบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบต้องมีความเป็นอิสระและมีไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของคณะกรรมการบริษัท หรือมีไม่น้อยกว่า 3 คน ดังนั้นตามข้อกำหนดดังกล่าวบริษัททุกบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับข้อกำหนด

7. ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินของคณะกรรมการตรวจสอบ

จากการศึกษาพบว่า ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินกับคุณภาพกำไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาของ

Qinghua *et al.* (2007) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินกับคุณภาพกำไร แต่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Felo *et al.* (2003), Qin (2006) และพวงเพ็ชร ชุ่มนคงไพศาล (2549) ที่พบว่าคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไร

ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินมีการตรวจสอบข้อมูลทางการเงิน เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบที่กำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คนต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงิน ดังนั้นทุกบริษัทต้องปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติ ทำให้ไม่พบความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อคุณภาพกำไร

8. ความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ

จากการศึกษาพบว่า ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพกำไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาของ ปณิธาน สุจิรัชชาติ (2552) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพกำไร แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Felo *et al.* (2003) ที่พบว่าคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไร และ Qinghua *et al.* (2007) ที่พบความสัมพันธ์ระหว่างความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบเชิงลบกับคุณภาพกำไร

ทั้งนี้เนื่องจากความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบจำเป็นที่จะต้องประชุมอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทราบการดำเนินงานและสรุปผลการตรวจสอบเป็นประจำตามปกติ จึงไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพกำไร

9. การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม

จากการศึกษาพบว่า การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพกำไร แต่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไร เนื่องจากในการทดสอบความสัมพันธ์การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร ในครั้งนี้ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรแทรกซ้อนที่ไม่ได้ถูกควบคุมใน

การศึกษาครั้งนี้ เช่น บริบทในประเทศไทย ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การเมือง กฎหมาย หน่วยงานกำกับดูแล รวมทั้งวัฒนธรรมที่แตกต่างจากผลการศึกษาอื่นในต่างประเทศ

10. ขนาดของกิจการ

จากการศึกษาพบว่า ขนาดของกิจการซึ่งวัดจากสินทรัพย์รวมของบริษัทไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาของ พวงเพ็ชร คุ้มคงไพศาล (2549) และ ปณิธาน สุจิระชาติ (2552) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของกิจการกับคุณภาพกำไร แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Chtourou *et al.* (2001) และ Qinghua *et al.* (2007) ที่พบว่า คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชี/การเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพกำไร และ Klein (2002), Xie *et al.* (2003) ที่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของกิจการเชิงลบกับคุณภาพกำไร

ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ได้ปรับขนาดของกิจการให้มีขนาดใกล้เคียงกันโดยลอการิทึมสินทรัพย์รวม เพื่อให้ผลการศึกษาไม่มีความแตกต่างและเกิดคลาดเคลื่อนของข้อมูลระหว่างบริษัท จึงทำให้ขนาดของกิจการไม่แตกต่างกัน จึงไม่มีผลต่อคุณภาพกำไร

11. ความเสี่ยงทางการเงิน

จากการศึกษาพบว่า ความเสี่ยงของกิจการที่วัดจากหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพกำไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาของ Qinghua *et al.* (2007) ที่พบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างความเสี่ยงทางการเงินกับคุณภาพกำไร และสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้เนื่องจากความเสี่ยงทางการเงินที่เพิ่มขึ้นทำให้มีการจัดการกำไรเพิ่มขึ้นส่งผลให้คุณภาพกำไรต่ำ กำไรที่นำเสนอจึงไม่มีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ แต่หากความเสี่ยงทางการเงินลดลงย่อมส่งผลให้คุณภาพกำไรสูงขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทกับคุณภาพกำไร และความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร เพื่อกระตุ้นและให้ความสำคัญกับองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม พร้อมทั้งมีผลต่อผู้มีส่วนได้เสียและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำข้อมูลทางการเงินไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ สะท้อนให้ทราบถึงคุณภาพกำไรของกิจการ พร้อมทั้งเป็นแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม โดยข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้นำมาทดสอบสมมติฐาน ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ผลการศึกษาได้บรรลุวัตถุประสงค์ดังนี้

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร โดยใช้มูลค่าดุลยพินิจของผู้บริหารหรือการจัดการกำไร ในการวัดคุณภาพกำไร ถ้าหากกิจการมีการจัดการกำไรโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารในระดับที่สูง แสดงว่าคุณภาพของกำไรก็ย่อมต่ำลง ในทางตรงกันข้ามหากใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารต่ำลงหรือมีการจัดการกำไรน้อยก็แสดงว่าคุณภาพของกำไรสูงขึ้นหรือกำไรมีประสิทธิภาพ

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท กับคุณภาพกำไร ซึ่งองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทได้แก่ คณะกรรมการบริษัทอิสระ กรรมการบริษัทเพศหญิง กรรมการบริษัทชาวต่างชาติ สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริษัทชาวต่างชาติ จำนวนคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบอิสระ ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านบัญชีการเงินของคณะกรรมการตรวจสอบ และความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ เนื่องจากหน่วยงานกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีข้อกำหนดและข้อพึงปฏิบัติที่ดีสำหรับคณะกรรมการบริษัทให้ดำเนินการและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด จึงทำให้การศึกษานี้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทที่จะส่งผลต่อคุณภาพกำไร

นอกจากนี้การศึกษายังพบว่า การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร โดยคุณภาพกำไรศึกษาจากการจัดการกำไรโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการกำไร เนื่องจากผลกระทบจากตัวแปรแทรกซ้อนที่ไม่ได้นำมาศึกษาในครั้งนี้ส่งผลต่อการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งทำให้การศึกษานี้พบว่า การใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารมากยิ่งขึ้นส่งผลให้มีการจัดการกำไรที่เพิ่มขึ้น คุณภาพของกำไรจึงต่ำลง

การศึกษานี้ยังพบอีกว่าตัวแปรควบคุม คือความเสี่ยงทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดการกำไรโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร กล่าวคือหากผู้บริหารใช้ดุลยพินิจในการนำเสนอข้อมูลทางการเงินมาก ย่อมส่งผลให้ข้อมูลทางการเงินมีความเสี่ยงที่จะแสดงข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงมากด้วย ซึ่งส่งผลให้คุณภาพกำไรมีน้อย ส่วนขนาดของกิจการไม่พบความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการศึกษานี้

1. การศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทในครั้งนี้ไม่พบความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร ทำให้ทราบว่าข้อกำหนดของบริษัทจดทะเบียนเกี่ยวกับคณะกรรมการบริษัทเป็นข้อกำหนดที่ดีและเหมาะสม ซึ่งมีความสำคัญกับการนำเสนอข้อมูล ดังนั้นหน่วยงานกำกับดูแลเกี่ยวกับข้อมูลในการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทควรตรวจสอบและให้ความเข้มงวดในการตรวจสอบบริษัทในการปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด

2. การศึกษานี้เกี่ยวกับการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยพบความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร ซึ่งการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ ควรพิจารณาใช้กับข้อมูลการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น ซึ่งการนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปเปรียบเทียบกับเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับบริษัทที่จดทะเบียนในต่างประเทศจึงควรนำข้อมูลไปใช้ด้วยความระมัดระวัง

3. ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมแยกประเด็นเป็นรายข้อแบ่งเป็น 8 ข้อ ตามความสมัครใจของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของ

ประเทศไทยนั้น ทำให้ทราบว่า การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในข้อที่ 5 การเปิดเผยข้อมูล การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม รวมทั้งข้อ 7 การเปิดเผยข้อมูลนวัตกรรมและการเผยแพร่ นวัตกรรม จากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม และข้อ 8 การเปิดเผยข้อมูลการจัดทำรายงานด้านสังคมและ สิ่งแวดล้อม มีการเปิดเผยข้อมูลทั้งภาพรวมทุกอุตสาหกรรม และแยกรายอุตสาหกรรมนั้น ส่วนใหญ่ ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม จึงขอเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาว่า ควรสนับสนุนให้มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมให้มากขึ้น หรือควรยกเลิกการ เปิดเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในประเด็นทั้ง 3 ข้อดังกล่าว

4. ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่าความเสี่ยงทางการเงินซึ่งเป็นตัวแปรควบคุมนั้น มีความสำคัญ ต่อคุณภาพกำไรในทิศทางเดียวกัน ทำให้ทราบว่าความเสี่ยงทางการเงินเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ คุณภาพกำไรสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทเพียงบางส่วนเท่านั้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรเพิ่มปัจจัยหรือเพิ่มองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทเนื่องจาก องค์ประกอบอื่นนอกเหนือจากการศึกษาในครั้งนี้อาจมีผลต่อการวัดประสิทธิภาพการดำเนินงาน

2. การวัดคุณภาพกำไรในครั้งนี้วัดจากตัวแบบ Modified Jones Model (1995) ซึ่งเป็นการวัด การจัดการกำไรที่สามารถสะท้อนคุณภาพของกำไรในการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของ คณะกรรมการบริษัทและการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม จากการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ดังนั้นสำหรับการศึกษาครั้งต่อไปควรเปลี่ยนวิธีการหรือตัวแบบสำหรับการวัดคุณภาพกำไร เพื่อ ยืนยันผลการทดสอบ หรือผลการทดสอบที่แตกต่างกันของความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของ คณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร

3. วิธีการวัดการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธี CSRIindex ซึ่ง สามารถวัดการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมได้ว่าการเปิดเผยข้อมูลหรือไม่เปิดเผยข้อมูลเท่านั้น จึงไม่สามารถบอกถึงคุณภาพของข้อมูลได้ว่าข้อมูลที่เปิดเผยนั้นดีหรือไม่ดี ดังนั้นจึงควรใช้วิธีการอื่น ที่สามารถให้เกณฑ์การวัดการเปิดเผยข้อมูลเชิงปริมาณที่ละเอียดกว่านี้ เช่น การนับคำ การนับบรรทัด แต่อย่างไรก็ตามการวัดข้อมูลดังกล่าวอาจจะมีประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลน้อย เนื่องจากวิธีดังกล่าวไม่สามารถวัดคุณภาพของข้อมูลที่ถูกเปิดเผยได้ ดังนั้นจึงควรหาวิธีวัดการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อ สังคมที่สามารถวัดข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพได้

4. การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ในการศึกษาครั้งนี้ควรศึกษาการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมตามความสมัครใจของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ แยกประเด็นการศึกษาออกเป็นรายชื่ออย่างชัดเจนมากขึ้น เพื่อให้สามารถอธิบาย หรือควรศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นหรือสาเหตุของการไม่เปิดเผยข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูลในแต่ละข้อ ว่ามีสาเหตุใดที่ทำให้ไม่เปิดเผยข้อมูลหรือมีเหตุจูงใจใดให้มีการเปิดเผยข้อมูลในแต่ละข้อ

5. จากข้อจำกัดการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในครั้งนี้ ซึ่งให้ตามข้อกำหนดของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทย ทำให้ผลการศึกษาครั้งนี้ไม่สามารถเปรียบเทียบกับงานวิจัยอื่นที่ใช้เกณฑ์มาตรฐานสากลได้ ดังนั้นจึงเสนอแนะให้การศึกษาในครั้งต่อไปควรนำเกณฑ์มาตรฐานสากลมาประยุกต์ เพื่อความสามารถในการเปรียบเทียบกับผลการศึกษาในต่างประเทศได้

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กัลยา วาณิชยปัญญา. 2549. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 8.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน. 2551. **เข็มทิศธุรกิจเพื่อสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ไอคอนพรินติ้ง.

ปณิธาน สุจิระชาโต. 2552. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบกับการจัดการกำไรรายไตรมาส ผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบัญชี, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปรีชา มาตรา. 2549. การจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยก่อนและหลังการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรวิดี วัฒนากลาง. 2552. การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 Index. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบัญชี, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พวงเพ็ชร คุ้มกันคงไพศาล. 2549. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพกำไร ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2549. **หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2549**. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

สุโชติ ถิรวรรณรัตน์. 2549. การถือหุ้นของนักลงทุนต่างชาติ และคุณภาพบรรษัทภิบาล.

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเงิน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. 2547. **คู่มือกรรมการบริษัทจดทะเบียน**.

เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

อุษณา ภัทรมนตรี. 2550. **การตรวจสอบภายในสมัยใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เท็กซ์

แอนด์ เจอร์นัลส์ จำกัด.

Belkaoui, A. R. 2004. **Accounting Theory**. 5 th ed. Australia: Thomson Learning.

Carroll, A. B. 1999. **Business & Society: Corporate Social Responsibility: Evolution of a Definitional Construct** (Online). www.bas.sagepub.com/cgi/content/abstract/38/3/268., April 28, 2010.

Carter, D. A., B. J. Simkins, and W. G. Simpson, 2003. Corporate Governance, Board Diversity and Firm Value. **The Financial Review**, 38(2003): 33-53.

Chtourou, S. M., J. Bedard, and L. Courteau. 2001. **Corporate Governance and Earning Management** (Online). www.papers.ssrn.com/abstract=275053. August 10, 2010.

Dechow, P. M., R. G. Sloan, and A. P. Sweeney. 1995. Detecting earnings management. **The Accounting Review**, 70 (Apr.1995): 193-225.

Felo, A. J., S. Krishnamurthy, and S. A. Solieri. 2003. **Audit Committee Characteristics and Perceived Quality of Financial Reporting: An Empirical Analysis** (Online). www.papers.ssrn.com., August 10, 2010.

- Ghazali, N. A. 2007. Ownership structure and corporate social responsibility disclosure: some Malaysian evidence. **Emerald Group Publishing Limited**. ISSN 1472-0701.7 (3): 251-266.
- Hackton, D. and M. J. Milne. 1996. Some determinants of social and environmental disclosures in New Zealand companies. **Accounting, Auditing and accountability Journal**. 9(1): 77-108.
- Haniffa, R. M. and T. E. Cooke. 2003. Culture, Corporate Governance and Disclosure in Malaysian Corporations. **ABACUS**,38(3): 317-349.
- Klein, A. 2002. Audit Committee, Board of Director Characteristics, and Earnings Management. **Journal of Accounting and Economics** 33: 375-400.
- Mohamad, N. R. *et al.* 2010. **The Effect of Board Independence, Board Diversity and Corporate Social Responsibility On Earning Management**. Working paper. University of Malaysia.
- Ohlson, J. A. 1986. "Financial Ratios and the Probabilistic Prediction of Bankruptcy." **Journal of Accounting Research**. 18(1): 109-131
- Qin, B. 2005. **The influence of audit committee financial expertise on earnings quality: U.S. evidence** (Online). www.ssrn.com/abstract=799645., August 10, 2010.
- Qinghua, W., W. Pingxin, and Y. Junming. 2007. Audit committee, board characteristics and quality of financial reporting: An empirical research on Chinese securities market. **Journal of Business Review** 7: 49-56.

Rainsbury, E. A., M. Bradbury, and S. F. Cahan. 2009. The impact of audit committee quality on financial reporting quality and audit fees. **Journal of Contemporary Accounting & Economic** 5 (2009): 20-33.

Rich, K. T. 2009. **Audit committee accounting expertise and changes in financial reporting quality**. Working paper. University of Oregon.

Schipper, K. and L. Vincent. 2003. Earning Quality. **Accounting Horizons** (Supplement 2003): 97-110.

Tengamnuay, K. and P. Stapleton. 2009. The role of the audit committee in Thailand: a mature monitoring mechanism or an evolving process?. **Journal of Management and Governance**, 13: 131-161.

Xie, B., W. N. Davidson, and P. J. DaDalt. 2002. Earnings management and corporate governance: the role of the board and the audit committee. **Journal of Corporate Finance** 9 (2003): 295-316.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ผลการวิเคราะห์ และค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อน (Pearson Correlation)
และความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร

ตารางผนวกที่ 1 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อน (Pearson Correlation) แสดงค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างตัวแปร

	DA	Bind	Bwon	Forow	Mown	Bsize	Acind	ACexp	ACmeet	Fsize	Debt	CSR
DA	1.000											
Bind	-.005	1.000										
Bwon	-.007	.174**	1.000									
Forow	-.037	-.068	-.100*	1.000								
Mown	.021	-.007	-.003	.323**	1.000							
Bsize	-.025	-.365**	-.201**	.032	-.040	1.000						
ACind	-.006	.159**	-.093*	.034	.065	-.017	1.000					
ACexp	-.101*	.096*	-.044	-.141**	-.053	-.014	-.074	1.000				
ACmeet	.040	-.023	-.129**	-.043	.007	.090	-.051	-.129**	1.000			
Fsize	-.025	-.032	-.179**	.127**	.036	.107*	-.010	.040	.094*	1.000		
Debt	.296**	-.030	-.063	-.070	-.039	.062	.087	-.064	-.059	-.074	1.000	
CSR	.149**	.084	-.081	.072	-.007	.079	.073	.062	.046	.150**	.098*	1.000

ตารางผนวกที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไร

		CSR1	CSR2	CSR3	CSR4	CSR5	CSR6	CSR7	CSR8	DA
CSR1	Correlation Coefficient	1	.705**	.705**	.609**	.041	.390**	.005	.037	.06
	Sig. (2-tailed)	.	0	0	0	.373	0	.909	.429	.194
CSR2	Correlation Coefficient	.705**	1	.662**	.571**	.059	.361**	.008	.052	.024
	Sig. (2-tailed)	0	.	0	0	.206	0	.872	.262	0.61
CSR3	Correlation Coefficient	.705**	.662**	1	.571**	.059	.361**	.008	.052	.065
	Sig. (2-tailed)	0	0	.	0	.206	0	.872	.262	.165
CSR4	Correlation Coefficient	.609**	.571**	.571**	1	-.013	.641**	.009	.06	.031
	Sig. (2-tailed)	0	0	0	.	.772	0	.852	.194	.507
CSR5	Correlation Coefficient	.041	.059	.059	-.013	1	-.215**	.128**	.790**	.081
	Sig. (2-tailed)	.373	.206	.206	.772	.	0	.006	0	.08
CSR6	Correlation Coefficient	.390**	.361**	.361**	.641**	-.215**	1	-.152**	.065	-.026
	Sig. (2-tailed)	0	0	0	0	0	.	.001	.16	.58
CSR7	Correlation Coefficient	.005	.008	.008	.009	.128**	-.152**	1	.057	.007
	Sig. (2-tailed)	.909	.872	.872	.852	.006	.001	.	.219	.883
CSR8	Correlation Coefficient	.037	.052	.052	.06	.790**	.065	.057	1	.063
	Sig. (2-tailed)	.429	.262	.262	.194	0	0.16	.219	.	.177

จากตารางผนวกที่ 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณภาพกำไรด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีมีค่าเท่ากับ 0.060 การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรมมีค่าเท่ากับ 0.024 การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรมมีค่าเท่ากับ 0.065 ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคมมีค่าเท่ากับ 0.031 การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคมมีค่าเท่ากับ 0.081 การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมมีค่าเท่ากับ -0.026 การจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมีค่าเท่ากับ 0.007 และนวัตกรรมและการเผยแพร่นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมมีค่าเท่ากับ 0.063 ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมทุกด้านกับคุณภาพกำไร วัดตามเกณฑ์การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ เนื่องจากข้อมูลทั้งหมดทุกด้านมีค่าต่ำกว่า 0.20

ภาคผนวก ข
การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้น

การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้น

ทดสอบเงื่อนไขที่ 1 ค่าเฉลี่ยของค่าคลาดเคลื่อนเท่ากับศูนย์

เงื่อนไขนี้ไม่จำเป็นต้องตรวจสอบ เนื่องจากเมื่อใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดในการประมาณค่า a , b_1 และ b_2 จะทำให้ e (error) = 0 เสมอ

***ทดสอบเงื่อนไขที่ 2 ค่าคลาดเคลื่อนต้องมีการแจกแจงแบบปกติ (ไม่เป็นไปตามเงื่อนไข)

H_0 : ค่าคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ

H_1 : ค่าคลาดเคลื่อนไม่ได้มีการแจกแจงแบบปกติ

ตารางผนวกที่ 3 ค่า Kolmogorov-Smirnov ทดสอบค่าคลาดเคลื่อนแบบแจกแจงปกติ

Tests of Normality			
	Kolmogorov-Smirnov		
	Statistic	df	sig.
Unstandardized Residual	0.183	449	0.00

จากตารางข้างต้นพบว่าค่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติของสถิติทดสอบ Kolmogorov-Smirnov เท่ากับ $0.00 < 0.05$ จึงยอมรับ H_1 หรือสรุปได้ว่าค่าคลาดเคลื่อนไม่ได้มีการแจกแจงแบบปกติ

ทดสอบเงื่อนไขที่ 3 ค่าคลาดเคลื่อนต้องเป็นอิสระกัน

H_0 : ค่าคลาดเคลื่อน e_i และ e_j เป็นอิสระกัน

H_1 : ค่าคลาดเคลื่อน e_i และ e_j ไม่เป็นอิสระกัน

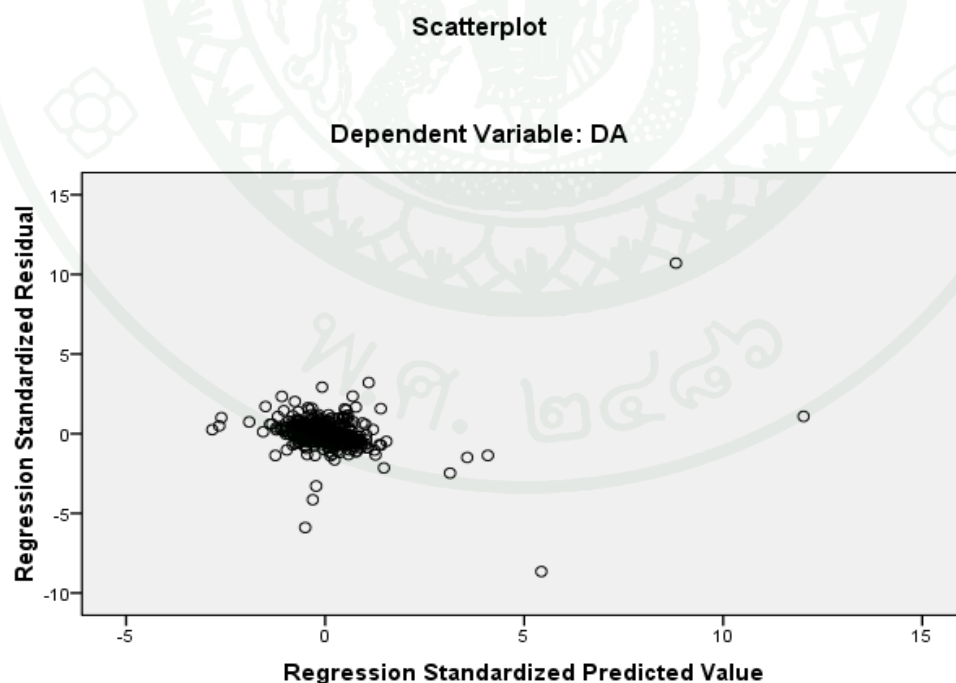
ตารางผนวกที่ 4 การทดสอบความคลาดเคลื่อนอิสระ

Model Summary				
R	R ²	Adjusted R ²	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
0.270	0.073	0.050	0.2668	2.031

สถิติทดสอบคือ Durbin-Watson ดูจากตารางด้านบน โดยมีค่า Durbin-Watson เท่ากับ 2.031 ซึ่งมีค่าใกล้ 2 หรืออยู่ระหว่าง 1.5 และ 2.5 จึงยอมรับ H_0 หรือสรุปได้ว่าค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

***ทดสอบเงื่อนไขที่ 4 ค่าแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนต้องคงที่ Homoscedastic

การทดสอบว่าความแปรปรวนของค่าคลาดเคลื่อนคงที่หรือไม่ มีวิธีทางสถิติเพื่อทดสอบ ปัญหาความไม่คงที่ของค่าแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน ซึ่งปัญหานี้เรียกว่า Heteroscedastic โดยใช้กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standardized residuals : ZRESID) กับค่าประมาณ Y ในรูปมาตรฐาน (Standardized predicted values : ZPRED)

ภาพผนวกที่ 1 ภาพแสดงค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนคงที่

จากการพล็อตกราฟด้านบนได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าคลาดเคลื่อนกับค่าประมาณ $\hat{Y}$ ถึงแม้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนบางส่วนจะกระจายออกนอกศูนย์แต่มีปริมาณน้อย โดยส่วนใหญ่จะกระจายอยู่รอบๆ ศูนย์ ซึ่งในกรณีนี้จะถือว่า $\text{Var}(e)$ มีค่าคงที่

ทดสอบเงื่อนไขที่ 5 ตัวแปรอิสระ X_i และ X_j ต้องเป็นอิสระต่อกัน

ตารางผนวกที่ 5 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

Coefficients		
	Collinearity Statistics	
	Tolerance	VIF
คณะกรรมการอิสระ	0.811	1.233
กรรมการเพศหญิง	0.882	1.134
กรรมการที่เป็นชาวต่างชาติ	0.859	1.164
สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการชาวต่างชาติ	0.880	1.136
จำนวนกรรมการบริษัท	0.793	1.261
คณะกรรมการตรวจสอบอิสระ	0.978	1.022
คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ		
ด้านบัญชีการเงิน	0.985	1.015
การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ	0.958	1.044
การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม	0.939	1.066
ขนาดของกิจการ	0.880	1.137
ความเสี่ยงทางการเงิน	0.950	1.053

ค่า Tolerance ของตัวแปรมีค่าไม่เข้าใกล้ศูนย์ และค่า Variance Inflation Factor (VIF) มีค่าน้อยกว่า 10 ทุกตัว แสดงว่าตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระที่เหลือในระดับจะเกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรง (Multicollinearity)

กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

1.	CFRESH	บริษัท ซีเฟรชอินดัสตรี จำกัด (มหาชน)
2.	CHOTI	บริษัท ห้างเย็นโซติวัฒน์หาคใหญ่ จำกัด (มหาชน)
3.	CM	บริษัท เชียงใหม่โฟรเซนฟู้ดส์ จำกัด (มหาชน)
4.	EE	บริษัท อีเทอเนล เอนเนอจี จำกัด (มหาชน)
5.	F&D	บริษัท ฟู้ดแอนด์คังส์ จำกัด (มหาชน)
6.	GFPT	บริษัท จีเอฟพีที จำกัด (มหาชน)
7.	LEE	บริษัท ลีพัฒนาผลิตภัณฑ์ จำกัด (มหาชน)
8.	MALEE	บริษัท มาลีสามพราน จำกัด (มหาชน)
9.	OISHI	บริษัท โออิชิ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
10.	PR	บริษัท เพรซิเดนทรีไรซ์โปรดักส์ จำกัด (มหาชน)
11.	S&P	บริษัท เอส แอนด์ พี ซินดิเคท จำกัด (มหาชน)
12.	SAUCE	บริษัท ไทยเทพรส จำกัด (มหาชน)
13.	TIPCO	บริษัท ทิปปโก้ฟู้ดส์ จำกัด (มหาชน)
14.	TLUXE	บริษัท ไทยลักซ์ เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด (มหาชน)
15.	TRUBB	บริษัท ไทยรับเบอร์ลาเท็กซ์คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

1.	BCP	บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)
2.	GLOW	บริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน)
3.	PDI	บริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน)
4.	PTT	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
5.	PTTEP	บริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)
6.	RATCH	บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)
7.	RPC	บริษัท ระยองเพียวริฟายเออร์ จำกัด (มหาชน)
8.	SCG	บริษัท สหโคเจน (ชลบุรี) จำกัด (มหาชน)
9.	SOLAR	บริษัท โซลาร์ตรอน จำกัด (มหาชน)

กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร (ต่อ)

10.	TNDT	บริษัท เอ็น ดี ที จำกัด (มหาชน)
11.	UEC	บริษัท ยูนิเมิต เอนจิเนียริง จำกัด (มหาชน)
12.	UVAN	บริษัท ยูนิวานิช น้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน)

กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

1.	ADVANC	บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)
2.	AIT	บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์เมชัน เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)
3.	CSL	บริษัท ซีเอส สื่อกซ์อินโฟ จำกัด (มหาชน)
4.	CIG	บริษัท ซี. ไอ. กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
5.	DELTA	บริษัท เดลต้า อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
6.	DTAC	บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน)
7.	EIC	บริษัท อุตสาหกรรม อิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน)
8.	FORTH	บริษัท ฟอर्थ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
9.	HANA	บริษัท ฮานา ไมโครอิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน)
10.	INET	บริษัท อินเทอร์เน็ตประเทศไทย จำกัด (มหาชน)
11.	INTUCH	บริษัท อินท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
12.	IRCP	บริษัท อินเตอร์เนชั่นแนล รีเสิร์ช คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
13.	JAS	บริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)
14.	JTS	บริษัท จัสมิน เทเลคอม ซิสเต็มส์ จำกัด (มหาชน)
15.	KCE	บริษัท เคซีอี อิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน)
16.	LVT	บริษัท แอล. วี. เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)
17.	MACO	บริษัท มาสเตอร์ แอด จำกัด (มหาชน)
18.	MLINK	บริษัท เอ็ม ลิงก์ เอเชีย คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
19.	SAMART	บริษัท สามารตคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
20.	SIS	บริษัท เอสไอเอสดีสทริบิวชั่น(ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี (ต่อ)

21.	SLC	บริษัท โซลูชั่น คอนเนอร์ จำกัด (มหาชน)
22.	SPPT	บริษัท ชิงเกิ้ล พอยท์ พาร์ท (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
23.	TRUE	บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
24.	TWZ	บริษัท ทีดับบลิวแซด คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

1.	ASIA	บริษัท เอเชียโฮเต็ล จำกัด (มหาชน)
2.	ASIMAR	บริษัท เอเชีย นามารีน เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)
3.	BEC	บริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน)
4.	BECL	บริษัท ทางด่วนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
5.	BH	บริษัท โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ จำกัด (มหาชน)
6.	BTC	บริษัท บางปะกง เทอร์มินอล จำกัด (มหาชน)
7.	BTS	บริษัท บีทีเอส กรุ๊ป โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
8.	BWG	บริษัท เบตเตอร์ เวิลด์ กรีน จำกัด (มหาชน)
9.	CAWOW	บริษัท แคลิฟอร์เนีย ว้าว เอ็กซ์พีเรียนซ์ จำกัด (มหาชน)
10.	CMR	บริษัท เชียงใหม่รามธุรกิจการแพทย์ จำกัด (มหาชน)
11.	ERW	บริษัท ดี เอราวัณ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
12.	GENCO	บริษัทบริหารและพัฒนาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจำกัด (มหาชน)
13.	KDH	บริษัท โรงพยาบาลกรุงธน จำกัด (มหาชน)
14.	KWC	บริษัท กรุงเทพโสภณ จำกัด (มหาชน)
15.	MAKRO	บริษัท สยามแม็คโคร จำกัด (มหาชน)
16.	MATCH	บริษัท แม็ทชิง แม็กซิไมซ์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน)
17.	MIDA	บริษัท ไมด้า แอสเซ็ท จำกัด (มหาชน)
18.	MME	บริษัท ไมด้า-เมคคาลิสต์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)

กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ (ต่อ)

19.	MPIC	บริษัท เอ็ม พิคเจอร์ส อินเตอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)
20.	NEW	บริษัท วัฒนาการแพทย์ จำกัด (มหาชน)
21.	PLUS	บริษัท พี พลัส จำกัด (มหาชน)
22.	PSAAP	บริษัท ป้องทรัพย์ จำกัด (มหาชน)
23.	PSL	บริษัท พรีเมียมชิปปิง จำกัด (มหาชน)
24.	SAFARI	บริษัท ซาฟารีเวิลด์ จำกัด (มหาชน)
25.	SE-ED	บริษัท ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน)
26.	TBSP	บริษัท ไทยบริติช ซีเรียวิตี้ ฟร้นดิง จำกัด (มหาชน)
27.	TSTE	บริษัท ไทยซูการ์ เทอร์มินัล จำกัด (มหาชน)
28.	WIN	บริษัท วินโอสท์ อินดัสเทรียล พาร์ค จำกัด (มหาชน)

กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม

1.	AH	บริษัท อาปิโก ไฮเทค จำกัด (มหาชน)
2.	ALUCON	บริษัท อลูคอน จำกัด (มหาชน)
3.	BSBM	บริษัท บางสะพานบาร์มิล จำกัด (มหาชน)
4.	CEN	บริษัท แคปปิตอล เอ็นจิเนียริง เน็ตเวิร์ค จำกัด (มหาชน)
5.	CITY	บริษัท ซิตี้ สตีล จำกัด (มหาชน)
6.	CSC	บริษัท ฝ้าจิบ จำกัด (มหาชน)
7.	CTW	บริษัท จรุงไทยไวร์แอนด์เคเบิล จำกัด (มหาชน)
8.	EARTH	บริษัท เอ็นเนอร์ยี จำกัด (มหาชน)
9.	GC	บริษัท โกลบอล คอนเน็คชั่นส์ จำกัด (มหาชน)
10.	GJS	บริษัท จี เจ สตีล จำกัด (มหาชน)
11.	GSTEEL	บริษัท จี สตีล จำกัด (มหาชน)
12.	HFT	บริษัท ฮั่วฟง รับเบอร์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)
13.	IHL	บริษัท อินเตอร์ไฮด์ จำกัด (มหาชน)
14.	INOX	บริษัท ไทยน็อกซ์ สแตนเลส จำกัด (มหาชน)
15.	IVL	บริษัท อินโดรามา เวนเจอร์ส จำกัด (มหาชน)

กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม (ต่อ)

16.	KAMART	บริษัท คาร์มาร์ท จำกัด (มหาชน)
17.	MCS	บริษัท เอ็ม.ซี.เอส.สตีล จำกัด (มหาชน)
18.	NIPPON	บริษัท นิปปอน แพ็ค (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
19.	NPK	บริษัท นิวพลัสนิติตั้ง จำกัด
20.	PAP	บริษัท แปซิฟิกไพพ์ จำกัด (มหาชน)
21.	PATO	บริษัท พาโตเคมีอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)
22.	PTL	บริษัท โพลีเพล็กซ์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
23.	PTTCH	บริษัท ปตท.เคมีคอล จำกัด (มหาชน)
24.	RICH	บริษัท ริช เอเชีย สตีล จำกัด (มหาชน)
25.	SAT	บริษัท สมบูรณ์ แอ็ดวานซ์ เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)
26.	SMIT	บริษัท สหมิตรเครื่องกล จำกัด (มหาชน)
27.	SNC	บริษัท เอส เอ็น ซี ฟอว์เมอร์ จำกัด (มหาชน)
28.	SSI	บริษัท สหวิริยาสตีลอินดัสตรี จำกัด (มหาชน)
29.	STANLY	บริษัท ไทยสแตนเลย์การไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)
30.	TAPAC	บริษัท ทาปาโก้ จำกัด (มหาชน)
31.	TCCC	บริษัท ไทยเซ็นทรัลเคมี จำกัด (มหาชน)
32.	TCJ	บริษัท ที.ซี.เจ.เอเชีย จำกัด (มหาชน)
33.	TFI	บริษัท ไทยฟิล์มอินดัสตรี จำกัด (มหาชน)
34.	TGPRO	บริษัท ไทย-เยอรมัน โปรดัคส์ จำกัด (มหาชน)
35.	TMT	บริษัท ค้าเหล็กไทย จำกัด (มหาชน)
36.	TRU	บริษัท ไทยรุ่งยูเนี่ยนคาร์ จำกัด (มหาชน)
37.	TWP	บริษัท ไทยไวร์โปรดักท์ จำกัด (มหาชน)
38.	TYCN	บริษัท ไทยคูน เวิลด์ไวด์ กรุ๊ป(ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
39.	TYM	บริษัท ไทยจ๊วนเมทัล จำกัด (มหาชน)
40.	UP	บริษัท ยูเนี่ยนพลาสติก จำกัด (มหาชน)
41.	UTP	บริษัท ยูไนเต็ด เปเปอร์ จำกัด (มหาชน)
42.	VARO	บริษัท วโรปกรณ์ จำกัด (มหาชน)
43.	WG	บริษัท ไวท์กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค

1. CEI บริษัท คอมพาสส์ อีสต์ อินดัสตรี (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
2. DSGT บริษัท ดีเอสจี อินเตอร์เนชั่นแนล (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
3. IFEC บริษัท อินเตอร์ ฟาร์อีสท์ วิศวกร จำกัด (มหาชน)
4. JCT บริษัท แจ็กเจียอุตสาหกรรม (ไทย) จำกัด (มหาชน)
5. MODERN บริษัท โมเดิร์นฟาร์มกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
6. OCC บริษัท โอ ซี ซี จำกัด (มหาชน)
7. PRANDA บริษัท แพรนด้า จิวเวลรี่ จำกัด (มหาชน)
8. ROCK บริษัท ร็อกเวท จำกัด (มหาชน)
9. SABINA บริษัท ซาบีน่า จำกัด (มหาชน)
10. SITHAI บริษัท ศรีไทยซูเปอร์แวร์ จำกัด (มหาชน)
11. UPF บริษัท ยูเนียนไฟโอเนียร์ จำกัด (มหาชน)

กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

1. A บริษัท อารียา พรอพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)
2. AMATA บริษัท อมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
3. CPN บริษัท เซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน)
4. DEMCO บริษัท เด็มโก้ จำกัด (มหาชน)
5. DRT บริษัท ผลิตภัณฑ์ตราเพชร จำกัด (มหาชน)
6. EMC บริษัท อีเอ็มซี จำกัด (มหาชน)
7. GEN บริษัท เจนเนอร์ล เอนจิเนียริง จำกัด (มหาชน)
8. GOLD บริษัท แผ่นดินทอง พร็อพเพอร์ตี้ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)
9. LH บริษัท แลนด์เอนด์เฮาส์ จำกัด (มหาชน)
10. MK บริษัท มั่นคงเคหะการ จำกัด (มหาชน)
11. NCH บริษัท เอ็น.ซี. เฮาส์ซิง จำกัด (มหาชน)
12. NWR บริษัท เนวรัตน์พัฒนาการ จำกัด (มหาชน)
13. PRIN บริษัท ปริณสุริ จำกัด (มหาชน)

กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (ต่อ)

14.	PPM	บริษัท พรพรหมเมืงทอล จำกัด (มหาชน)
15.	Q-CON	บริษัท ควอลิตี้คอนสตรัคชั่นโปรดักส์ จำกัด (มหาชน)
16.	QH	บริษัท ควอลิตี้เฮาส์ จำกัด (มหาชน)
17.	SCP	บริษัท ทักษิณคอนกรีต จำกัด (มหาชน)
18.	SF	บริษัท สยามฟิวเจอร์ ดีเวลอปเมนต์ จำกัด (มหาชน)
19.	SPALI	บริษัท สุภาลัย จำกัด (มหาชน)
20.	TASCO	บริษัท ทิปโก้แอสฟัลท์ จำกัด (มหาชน)
21.	TPIPL	บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน)
22.	VNG	บริษัท วนชัย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ- นามสกุล	นางสาวบุษบงกช บุญกุศล
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ.2528
สถานที่เกิด	จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์สาขาวิชาการบัญชี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

